

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΤΟΥ ΕΔΕΣΗΝΟΥ ΕΛΕΓΧΘΕ ΑΓΑΡΗΝΟΥ.

BARTHOLOMÆI EDESSENI

ELENCHUS ET CONFUTATIO AGARENI.

Et hæc inveni scriptis mundata in tuo Alcorano. Quod vero dicis, quare Christum confiteris Deum quem cruci affixistis, et sepulcro condidistis? et rursus quomodo Deum rerum omnium opificem et creatorem in utero feminæ comprehendi potuisse existimatis, et generari et nasci, ut alii homines solent, et vocatis terrenam Mariam, Theotocon et Dei Genitricem? quomodo dicitis illam esse matrem Dei, et Filium Dei ab illa generatum? et si est Filius Dei, quomodo ea quæ illum peperit, potest esse Dei genitrix? Dicitis insuper Christiani: Deum agnoscimus substantiam sine causa, rerum omnium causam potentissimam, verissimam, omni alia substantia et natura superiorem, sine principio et fine: quod est vero sine principio est omnino increatum. Quandoquidem ergo est rerum omnium Deus, quomodo potest esse participes in generationis et generationis, ut vos Christiani asseritis? Qui non habet genitum Patrem, quomodo factus est Pater? ostendatis etiam nobis quomodo Deus generavit Filium. Si dicatis ab æterno, quomodo vos recens et nudius tertius nati, ad cognitionem eorum quæ sunt ab æterno potuistis assurgere? Quis vobis revelavit talem generationem? Rursus vos Christiani dicitis quod Filius genitus, idem habet cum Patre principium, quomodo ergo habet aliam generationem et quidem increatam? sed quod genitum est, creatum et conditum esse debet. Et quoniam rerum omnium Deus existit ante sæcula, et unus est numero, non tres, sequitur commune illum habere nomen, non communia nomina, et quandoquidem communia nomina dicitis, quomodo commune nomen rursus potestis proferre et asserere; sequitur enim tres personas propriam habere naturam et substantiam. Iterum Christiani, quomodo docetis quod Deus vester sit unitus homini, et vocetur simul homo et verus et perfectus Deus. Non sic uniter substantia et essentia Divinitatis naturæ terrenæ et corruptibili, sicut ignis uniter ligno. Rursus audio vos dicentes dari Patrem, Filium, Spiritum, et tres personas et unum postea memorare; sed eadem ratione possetis et

Καὶ οὕτως εὗρον τὰ πάντα ἐν τῷ Κουρανῷ σου γραμμμένα. Καὶ οὕτως λέγεις· Διὰ τί τον Χριστὸν ὁμοιωγεῖς Θεὸν εἰς τὸν σταυρὸν ἀντιδιδάσαντος, καὶ ἐν τῷ τάφῳ τοῦθεῖσαι; Καὶ αὐθις τὸν τὰ πάντα δημιουργήσαντα Θεὸν εἰς μήτραν γυναικὸς πῶς ἐχωρήσατε, καὶ τεχθέντα ὡς ἄνθρωπον, καὶ λέγετε καὶ τὴν χοῖκην Μαρτὴν Θεοτόκον; πῶς καὶ λέγετε αὐτὴν Μητέρα Θεοῦ, καὶ Υἱὸν Θεοῦ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα; ἔπειτα Υἱὸς Θεοῦ, πῶς καλεῖται Θεοτόκος ἡ αὐτὴν γεννήσασα; λέγετε δὲ ἡμεῖς αὐθις οἱ Χριστιανοὶ· Τὸν Θεὸν γινώσκωμεν οὐσίαν ἀκρίσιον· αἰτεῖται οὖν παντοδύναμον, πενταλήθην, πάσης ὁσίως καὶ φύσεως ὑπερούσιον, ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον. Τὸ γὰρ ἀναρχον, ἀκρίσιον λέγεται. Ἐπειὶ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς παρὲς ὧν, ὡς λέγετε οἱ Χριστιανοὶ, τῆς ἀγεννησίας καὶ τῆς γεννήσεως, πῶς γέγονεν; Γεννητὴν Πατέρα μὴ ἔχων, πῶς γέγονεν Πατὴρ; Καὶ δεῖξάτε ἡμῖν καὶ πῶς ἐγέννησεν ὁ Θεὸς Υἱόν· εἰ μὲν λέγετε πρὸ τῶν αἰώνων, ἡμεῖς χθῆστοι ὄντες, ποθεν οἴδατε τὰ πρὸ αἰώνων; Τίς ἐδείξεν ἡμῖν τοιαύτην γέννησιν; καὶ πάλιν φατέ οἱ Χριστιανοὶ· Ὁ γεγεννημένος Υἱὸς, συναρχος τῷ Πατρὶ, καὶ πῶς ἄλλη γενέσκειν, καὶ ἀκρίστον; ἀλλὰ τὸ γεννητὸν κτιστόν. Καὶ ἔπειτα ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ὑπάρχει πρὸ αἰώνων, καὶ εἷς ἐστίν, καὶ οὐ τρεῖς, λοιπὸν κοινὸν ὄνομα ἔχει, καὶ οὐ κοινά. Καὶ ἔπειτα κοινὰ ὀνόματα λέγετε, πῶς πάλιν κοινὸν ὄνομα ἀναφέρετε; λοιπὸν καὶ αἱ τρεῖς ὑποστάσεις ἔχουσι ἰδίαν φύσιν καὶ οὐσίαν. Καὶ πάλιν πῶς λέγετε οἱ Χριστιανοὶ, ὅτι ὁ Θεὸς ἡμῶν ἠνώθη τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἄνθρωπος ἐκλήθη, καὶ τέλειος Θεὸς, πῶς ἐνοῦται τὸ πῦρ τῷ ξύλῳ, οὐχ ἐνοῦται ἡ οὐσία τῆς θεότητος τῇ χυαίῃ φύσει. Καὶ αὐθις ἀκούω μὲν ὑμῶν λεγόντων καὶ Πατέρα, καὶ Υἱόν, καὶ Πνεῦμα, ἔπειτα ἕνα λέγετε. Καὶ συνάγειν καὶ ἑτέρους, καὶ τίσσασαι, καὶ πάντες καὶ πλείονας δυνήσκειν συνάγειν. Καὶ πάλιν, διὰ τί γλυττά ξύλα, καὶ εἰκόνας προσκυνάτε θεοπροπῶς; διὰ τί μιγύετε τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον, καὶ εἰς ἀφῆσαι ἀκαθαρτῶν μεταδίδετε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ λαμβάνετε δῶρα ἐξ αὐτῶν; Βαπτίζετε δὲ καὶ ἐν ὕδατι τούτους, καὶ ὁμοίως οὐ λαμβάνετε δῶρα. Διὰ τί τὸ κατελθὸν Εὐαγγέλιον ἐκρίψατε, καὶ νέον ἐγρά-

ψατε; και πως μετα το αναληφθηναι τον Κυριον υμων A
εις τους ουρανοους, εξαπειστειλεν το Πνευμα το αγιον
τοτε αποστολοις; Πως τουτο ουκ εχαρισατο αυτοτε
προ του αναληφθηναι, και ου λουσεθε εν τω υδατι,
καθω φησιν 'Ησαϊας; Δια τι αμαρτανοντες τρεχετε
εις ανθρωπον χωικον εξομολογουμενοι τας αμαρτιας
υμων, φασκοντες, 'Ιλασθητι μοι τω αμαρτωλω; Δια
τι εν ταις ισχυαταις υμων ανακνοατε του αρτου και
του οϊνου μεταλαμβάνοντες, λεγοντες, ως απο του
νυν μετοχοι εστε του παραδεισου; 'Αλλα και του
Μουχαμετ ημων το ονομα εν τω Ευαγγελιω υμων
γεγραμμενον ην, και εξεωσατε.

lavamini aqua, ut docet Isaias? Quare peccato contaminati curritis ad hominem terrenum confitentes
peccata vestra, et dicentes: Miserere mei peccatoris? quare in ultimo vitæ vestræ articulo, et ani-
mam effituri pani et vino communicatis, asserentes vos ab illo momento paradisi jam esse parti-
cipes? Sed quod magis est nomen ipsum Mahumetis nostri erat olim scriptum in vestris Evangeliiis,
sed illud removistis et expunxistis.

Προς ους αντιλεγει αυτους ο μοναχος Βαρθολοματος B
ο 'Εδσηνος ο αμαθιστατος των Χριστιανων, και
εσχατος παντων ταυτα, μη ερυθριων την αφρ-
συναν υμων ανοιγοντων καθ' ημων το αισχρον
και παμβιδηλον στομα υμων, οτι οι Χριστιανοι
τρεις Θεους εδδοντα: τουτ' εστιν τον Πατερα, τον
Υιον, και το αγιον Πνευμα. Νυν ελεγχω κατα
προσωπον τα σφαλερα υμων βήματα, οσπερ εξ ου-
ρανου υπο Θεου κατενεχθηται λεγετε Ευαγγελιον η
εξ αυτου αντρετιν λεγετε δικαζοντες ψευδως ημας
τους Χριστιανους. Συν Θεω δε και τη αυτου χαριτι
εκθησομαι ιρι προς επιθρυλλουντας τα τοιαυτα,
οτι οι εν αυτοις πιστευοντες, οτι τρεις Θεους σεβ-
μενοι βλασφημουμεν, και τα τοιαυτα, οτι ει εν αυ-
τοις πιστευοντες ουκ αφθησονται αυτοις αι αμαρτιαι
ουτε εν τω νυν, ουτε εν τω μελλοντι καιρω. Καγω C
ο 'Εδσηνος λεγω υμιν· 'Ο μη γινωσκων λογικον
Υιον, και αθανατον Θεον, ουτος ενοχος εστιν εις
την γενειαν του πυρος. Διοτι Θεον ελεουσα και ελεη-
μονα ονομαζει. Εκι ουτος εστι προφανως, ον αι
'Αρβηθοι δογματιζετε το 'Εωσφορον αστρον, Ζεωω,
'Αφροδιτη, Κρονος, και Σαμαρ λεγετε. Αιτουε κα-
λετε θεους; ελεγχω γαρ ημας εκ της γραφης υμων.
Ουτοι οι θεοι υμων κτιστοι εισιν, και κτισμα εχου-
σιν. Και φαρτοι εισιν, εργα χειρων ανθρωπων, και
εσθια. Και αυτο το ονομα, ου αρχη εν αυτου Κου-
ρανιου σου, οντινα ελεουσα και ελεημονα μεν απο-
καλετε, ουτοι εστιν ουε καλετε δια της γλωττης
υμων 'Αλαχ, Σαμετ, Τζαμετ, τουτ' εστιν προφανως
διδωσκοντες, και δλδολος, οϊος κρατειται, και σχημα
εχει. Οι τον τοιουτον θεον σεβδμενοι, ουτοι εισιν ει
τοτε εκει κολαστηριοι ενοχοι. Οι δε γινωσκοντες και
δμολογουντες το ονομα του λογικου και ζωντος και
αθανατου Θεου, ουτοι εισιν οι κληρονομοι της βασι-
λειας του Θεου, και του παραδεισου. Περι δε ων με
ηρωτησας, παντα υστερον σοι ομολογησομαι.

rationalis, viventis et immortalis Dei, illi sunt hæredes regni Dei et paradisi. Ad ea vero de quibus
me interrogasti, ad ea, inquam, omnia postea respondebo.

Νυν δε ερωτω σε περι του νεου θεου σου, και της
πιστεως σου. Πως και ποτε γινωσκεις και εν ποιω
τροπω την τοιαυτην θεολογίαν διδωχθης; Θεον, ον
γινωσκουμεν ηματε οι Χριστιανοι, ουδεις εδωκε

alias, quatuor, quinque, plures coacervare et
multiplicare. Deinde quare sculptilia et imagines
adoratis cultu divino et religioso. Quare miscetis
panem et vinum, et illa traditis hominibus in re-
missionem peccatorum, et ab illis dona accipitis?
quare illos aqua et baptismate tingitis, et ab illis
similiter dona mutuo accipitis? Quare quæ des-
cendit Evangelium occultatis, et novam cudistis
et conscripsistis? Et quare posi ascearionem
Domini vestri in cælos misit Spiritum sanctum in
apostolos, cur non antequam eveberetur in cæ-
lum, isto beneficio illos cumulavit? Quare non

Ad quæ ego ipse Bartholomæus Edessenus mo-
nachus, Christianorum ignarissimus, et omnium
ultimus, hæc respondeo non erubescens propter
insipientiam vestram qua impudens et omnino pro-
fanum os vestrum contra nos audetis aperire,
asserentes Christianos tres Deos colere; nimirum
Patrem, Filium et Spiritum sanctum. Nunc in
faciem singula vestra erronea dicta arguo et con-
futo. Dicitis quippe Evangelium a Deo ex celo
delapsum, et ex illo contradictiones nectitis, ju-
dicantes et condemnantes, falso nos Christianos;
sed cum Deo et fretus illius gratia, omnia nunc
exponam contra eos qui vulgo talia jactare et dis-
seminare solent, et similia quæ si aliquis credat non
remittentur illius peccata nec in præsentis nec in
futuro sæculo. Ego vero Edessenus dico vobis:
Qui non cognoscit rationalem et immortalem
Deum Filium, næille dignus est qui in gehennam
ignis detrudatur. Quare vero tu Deum miserentem
et misericordem vocas. Revera ille ipse est quem
vos Arabes dicitis Astram matutinum seu phos-
phorum, et qui Zebo, Venus, Saturnus et Camar-
dicitur. Illos vocatis deos, et istud contra vos ex
ipsis scripturis vestris possum evincere. Isti dii
vestri sunt conditi, et habent naturam creatam,
et sunt corruptibiles, sunt idola et opera manuum
hominum. Et nomen ipsum quod est in principio
tui Alcorani quod per miserentem et misericor-
dem designatis, illo designantur li quos in lingua
vestra vocatis, Alah, Samet, Tsamet, quod mani-
feste notat totum rotundum et malleo ductum,
quemadmodum illum admittitis, et qua forma et
figura apud vos induitur. Qui talem deum colunt,
illi ipsi sunt qui digni sunt suppliciis gehennæ;
qui vero cognoscunt, amant, constantur nomen

Sed primo mihi liceat quæstiones etiam tibi mo-
vere de tuo isto novo deo, et de fide quam foves.
Quomodo et unde ad te pervenit cognitio tua? Qua
via, tali doctrina et theologia imbutus fuisti? Quod

nos, nullus unquam vidit Deum quem nos Christiani colimus, neque angelis, neque prophetis, neque ulli hominum visus est, neque multoties manifestavit seipsum cuiquam mortali et terrenæ creaturæ; sicut tu inepte asseris Deum multoties salutasse et adhuc singulis diebus salvare jubere tuum Mahumetem. Si vero asseris te Deum novisse ministerio Mahumetis, sequitur quod ille sit dux et consummator vitæ tuæ; hinc illum vocas prophetam et apostolum Dei. Omnibus vero notum est Mahumetem nec prophetam nec apostolum Dei esse, sed illum tantum fuisse alumnum Abutalepi, et servum Cadizæ, cujus camelos regebat et dicebat Damascum oneratos variis mercibus, et ad alios etiam populos de loco in locum pergebat, negotia gerens et administrans prædictæ suæ dominæ. Et Alcoranus tuus de illo testatur, nimirum spatio triginta duorum annorum illum vixisse sine fide. Memorat quippe illum implevisse quadraginta septem annos, spatio quindecim annorum illum religiosissime vixisse, sed aliorum triginta duorum intervallo toto illum vixisse, sine Deo, sine lege; impie, et pessimis dogmatibus obnoxium. Quin et ipse duxit decem uxores, et sexdecim concubinas captivas. Jam, quæso, declara quando illas habuerit, an tempore suæ impietatis, an vero cum Deum colere cœpit et religiose vivere. Si memoria suppetit, ostende aliquid quo hoc possit comprobari. Insuper Mahumet ex peccato et semine humano formatus est, et ille ipse peccavit et liberis procreandis operam dedit; quomodo ergo dicis illum fuisse fratrem Christi; cum non solum fuerit peccator, sed infensissimus Dei hostis ut ipse agnoscis et confiteris: nam antequam vitam religiosam amplecteretur; erat fur, latro, nocturnus viarum insessor qui quamplurimos in insidias quos struxerat delapsos violenta morte peremit. Præterea propter uxores, et impotentem intemperantemque coitum herbas colubæ emere quibus venerem et libidinem effrenem conciliaret; adeo ut nunquam satius recederet ab istis pravis desideriis, quibus per totum vitæ curriculum fuit obnoxius, usus istis moribus tanquam exercitio quo sibi lucrum et quæstum compararet.

Quare ergo prophetam et apostolum Dei vocalis illum qui fuit impurissimus, omni criminum labe contaminatus, latro, injustus, homicida, raptor. Dic mihi, quæso, quid significet prophetia et apostolatus. Certum est et Deus novit, te hoc prorsus ignorare, nisi hoc a Christiano prius didiceris. O impudens et invercunde! tu confiteris Muhammedem spatio triginta duorum annorum nec fuisse prophetam, nec prophetizantem, nec apostolum, nec docentem, nec Dei cultorem, nec orantem, nec cognoscentem Deum, sed post elapsam istorum annorum curriculum, cognitione divina imbutum fuisse. Sed si ista omnia negares quasi quæ non contigerint isto triginta duorum annorum spatio, quare eadem ratione ego Christianus non negarem ea quæ Muhammedi contigisse asseris quindecim illis annis post triginta duos annos posterius elapsis? Sed primo, quæso, doce me quomodo cognovit Deum, et in qua forma? Si enim dicis

Α πώποτε, οὐτε τοῖς ἀγγέλοις, οὐτε τοῖς προφήταις, οὐτέ τινι τῶν ἀνθρώπων ὠράθη, οὐτε καὶ ἐφανερώσεν ὁ Θεὸς ἐαυτὸν χοῦκῶ τινι, ὡς ἐφλυαρεῖς λέγων ὅτι καθ' ἐκάστην ὁ Θεὸς ἐγκαίρειται καὶ χαιρετίζει Μουχάμετ. Καὶ εἰ μὲν λέγεις, ὅτι τὸν Θεὸν ἐκ τοῦ Μουχάμετ γινώσκεις, λοιπὸν κἀκεῖνος ἐστὶν ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς σου, καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται αὐτὸν προφήτην καὶ ἀπόστολον Θεοῦ. Πᾶσι γνωστὸν ἔστι, ὅτι ὁ Μουχάμετ οὐτε προφήτης, οὐτε ἀπόστολος Θεοῦ ὑπάρχει, εἰ μὴ ἀναθεκτὸς τοῦ Ἀκουταλεπί, καὶ μισθάργος τῆς Κατζῆς εἰς τὰ καμήλια, ἃ ἐπαίρειται εἰς Δαμασκὸν, καὶ εἰς ἑτέρους τόπους πεφορτωμένον πραγματευόμενον, μεταδιδόντων ταῦτα ἐκ τόπου ἐκ τόπου, καὶ πραγματευόμενος ὑπὸ τῆς βροχίαιος κυρίας κού. Καὶ τὸ Κουράνιον σου μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τριάκοντα δύο χρόνους ἀπίστος ὑπῆρχεν, καὶ τὰς ζωῆς αὐτοῦ οὕσης χρόνων τεσσαράκοντα ἐπέτε, πρὸς τοὺς πέντε καὶ δέκα χρόνους ὑπῆρχεν θεοσεβῆς, καὶ δὲ τριάκοντα δύο μῆτε Θεὸν γινώσκων, μῆτε ἄνθρωπον ἔχων, ἀλλὰ ἀσεβῆς καὶ κακὸδοξος ὑπῆρχεν. Καὶ λέγοντων γυναίκας δέκα, καὶ σκλάβους ἑξήκοντα, καὶ ἑξήκοντα ἑξήκοντα. Μετὰ τὸ θεοσεβῆσαι, ἢ πρὸ τούτου; ὑπόδειξίν μοι εἶναι περὶ τούτου δήλωσιν, ἔάν τις. Καὶ πάλιν ὁ Μουχάμετ ἀπὸ ἀμαρτίας καὶ σπιρματος ἀνθρωπίνου ἐστίν. Καὶ αὐτὸς ἡμαρτεν, καὶ ἥμαρτεν. Πῶς οὖν αὐτὸν λέγεις, ὅτι ἀδελφὸς ἐστὶ τοῦ Ἰησοῦ; ὅτι ὁ μόνον ἀμαρτωλὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἕως ἐκχθρὸς τοῦ Θεοῦ, καθὼς γινώσκεις, ὅτι πρὸ τοῦ θεοσεβῆσαι, καὶ κλέπτης, καὶ νυκτοκόρος ὑπῆρχεν καὶ ἡσθητής, καὶ ἐπὶ τὰς στρωμὰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐφόνευσεν. Καὶ ταῦτα διὰ γυναίκας, καὶ δι' ἑσπερίαν μῆτιν ἐξωθήσατο βοτάναις συμβαλλόμενα ταῦτα ἐκ πρὸς νείαν ἀσχέτον, ὡς μὴ ὄλωσεν κόρον ἔχων τῆς τοιαύτης ἐπιθυμίας, ὅπως δι' ὄλου μὲθ' ἐαυτοῦ εἶχε, γράμματι τῶ τοιοῦτω ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἐργασίᾳ.

Λοιπὸν διὰ τί αὐτὸν προφήτην καὶ ἀπόστολον θεῶν καλεῖς λέγοντος οὕτως, καὶ τοιοῦτον καμμίανον, καὶ ληστήν, καὶ ἄδικον, καὶ φονέα, καὶ ἄρκαμα; φράσον μοι, τί ἐρμηνεύεται προφητεία, καὶ ἀπόστολας. Οἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι οὐ γινώσκεις, εἰ μὴ διδάχῃς ἐπὶ Χριστιανῶν. Ὡς ἀνευθρόαστε καὶ ἀνεπίσχυτοι! οἱ ὁμολογεῖτε, ὅτι ὁ Μουχάμετ τριάκοντα δύο χρόνους μῆτε προφήτης, μῆτε προφητεύων ἦν, μῆτε ἀπόστολος, μῆτε διδάσκων, μῆτε θεοσεβῆς, μῆτε εὐχόμενος, μῆτε γινώσκων Θεὸν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα Θεὸν ἐγνώρισεν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐκ τούτων ὄλος ἔξαρτος γίνεσαι, ὡς μὴ γεγονότων ἐκ τοῦ Μουχάμετ κατὰ τοὺς τριάκοντα δύο χρόνους; πῶς καὶ γὰρ ὁ Χριστιανὸς εἰς ἀρνούμεται τὰ μετὰ ταῦτα αὐτοῦ, ἢ γοῦν τὰ τῶν πεντεκαίδεκα χρόνων; πρῶτον γινώρισόν μοι τίς, καὶ ἐγνώρισεν Θεὸν, καὶ ἐν ποίῳ τρόπῳ; εἰ μὲν λέγεις, ὅτι ὁ Θεὸς [ἀκρίστειλεν] τὸν ἀγγελοῦ αὐτοῦ πρὸς ἐπὶ τὸν, καὶ ἐδίδάχεν αὐτὸν περὶ θεογνωσίας, λοιπὸν ὁ ἐγγυλὸς ἐστὶν ἀπόστολος Θεοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν λαόν.

Καὶ οὗτος λοιπὸν ἢ ψεύστης, καὶ ἀπατεῶν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτὸν προφήτην καλεῖτε, δεῖξόν μοι τί ἐπροφήτευσεν, καὶ ἐν πόλει λόγῳ τούτῳ, καὶ τί καλεῖται, ἢ τί σημάτων καὶ τέρας πεποήκηεν. Πάντα γὰρ τὰ ὑμέτερα βιβλία ἀνέγνω, καὶ ἔγνω. Ἐὰν ἦν προφήτης, ὡς λέγετε, διὰ τί μέλλοντος πεσεῖν ἐκ τοῦ ἀλόγου, οὐ ἐκώθητο, καὶ σχισθέντος τοῦ τοίχου αὐτοῦ, καὶ τοὺς κάτω καὶ ἄνω ὀδόντας αὐτοῦ μέλλοντας πεσεῖν καὶ θλασθῆναι ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου προσκόμματος, οὐ προσήτευσεν, ἢ πρόβη; Καὶ πάλιν, ἔπει προφήτης ἦν, μέλλων συνάψαι μετὰ τοῦ Καβιρὰ πόλεμον, πῶς οὐκ ἔγνω, ὅτι ἐμῶν παρ' αὐτοῦ νικηθῆναι, ἀεὶ καὶ τὰ ὅλα αὐτοῦ φουρατᾶ; ἄλλα καὶ αὐτὸς φηγὼν διεσώθη ἐν τῷ σπηλαίῳ, μάλιστα τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, καὶ οὕτως μόλις διεσώθη. Καὶ ἐν ἀπὸ πολλῆς σου αἰσχύνῃς λέγεις, ὅτι ἄγγελος μετὰ ἀράχνης, τὴν ὑβραν τοῦ σπηλαίου ἐσκέπασεν, καὶ εἶδον οἱ ψηλαφῶντες, καὶ εἶπον, μὴ εἶναι ἐν τῷ σπηλαίῳ τινὰ, διὰ τὸ εἶναι τὴν ἀράχνην. Καὶ πῶς οὐ προσήτευσεν, ὡς οὐ ζητεῖται τις ἐκ τῶν τεσσάρων τεχνῶν αὐτοῦ, καὶ οὐκ εἶπεν τῷ λαῷ τὰ περὶ τῆς φυγῆς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἴπποις;

quærebant, dixerunt nomen in spelunca latitare, cum os speluncæ obduceret aranei tela. Quomodo non est vaticinatus, nullum ex quatuor filiis suis diu vitali aura fruiturum, et populo et equibus non significavit quæ spectabant illius fugam?

Καὶ πῶς οὐκ εἶπεν, ὅτι οἱ Κορασιῶται μετὰ καιρὸν μέλλουσιν αὐτὸν δεῖσαι ἐν τῇ οὐρᾷ τῆς μεμεθυμένης καμήλου, καὶ τοῦτον κακῶς διαβόησαι τὴν ζωὴν αὐτοῦ; Καὶ οὐκ ἐγὼ ταῦτα οἶκοθεν λέγω, ἀλλ' οἱ Χαλδαῖοι περὶ τούτου μαρτυροῦσιν, οἱ παρατυχόντες ἐκεῖσε. Καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ μαμαθέκαμεν. Ἄλλα καὶ μαρτυρεῖτε, ὡς ἐψευδόμεθα. Εἰ δὲ μὴ, δεῖξόν μοι τὴν προφητείαν αὐτοῦ, καὶ ποῦ ἐστὶν γεγραμμένη; αὐτὸ γὰρ τὸ Κουράνιον σου ἀνέγνω. Οὐχ εὖρον ἐν αὐτῷ καταγεγραμμένην προφητείαν τοῦ Μουχάμετ, εἰ μὴ περὶ τοῦ Ἀδάμ μικρὰν τινα ὀμίλιαν, καὶ τῆς Εὐσας, καὶ τοῦ Σήθ, καὶ τοῦ Ἀβραάμ, καὶ τοῦ Ἰσαάκ, καὶ τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λὼτ, τοῦ Ἰωῆ, τοῦ Μωυσέως, τοῦ Ἀαρῶν, Ἰησοῦ τοῦ Νυτῆ, τοῦ Σολομῶντος, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἠλίου, τοῦ Ἰεζεκιήλ, τοῦ Ζαχαρίου, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἁγίας Μαρίας, τῆς ἁγίας Ἀννης τῆς μητρὸς αὐτῆς, τοῦ Ἰωακείμ, τῶν ἁγίων ὀποστόλων, ἐξαίρετως Σίμωνος Πέτρου τοῦ κατὰ τὴν σὴν γλωτταν Σαμαῖου Σαφᾶ. Εὖρον οὖν τὸ Κουράνιον σου ἀληθεύειν καὶ ψευδόμενον. Καὶ ἡ μὲν ἀλήθεια, ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τοῦ Παχυρᾶ πρὸς τὸν Μουχάμετ. Τὸ δὲ ψῆδος ἀπὸ τῆς γραφῆς τοῦ Ὀθμάνη. Ἐκ τούτων οὖν γινώσκουμεν, ὅτι ἡ γραφή σου οὐκ ἐπέμθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τὸ ποτὲ μὲν ἀληθεύειν, ποτὲ δὲ ψεύδεσθαι. Καὶ ἀπὸ τούτων τῶν σημείων πληροπορούμεθα, ὅτι οὔτε προφήτης ἦν οὔτε ἀπόστολος. Ἄλλος ἐστὶν ἀπόστολος, καὶ ἄλλος προφήτης. Πῶς γοῦν ἐστὶν ὁ σὸς Μουχάμετ καὶ προφήτης, καὶ ἀπόστολος; Ὅταν ἀπὸ Βαβυλωνίως τις ἔρχεται πρὸς τὸν Σουλτανὸν ὡς γραμματοφόρον αὐτὸν καλῶσιν, ἢ προφήτην; Ὅτε δὲ ἰσάται τις ἐν μίᾳ ὄγλου πολλοῦ, καὶ προφητεύει καὶ δεικνύει σημεῖα καὶ τέρατα, τί ἐροῦμεν; Ἰδοὺ τὴν προφη-

Deum ad illum misisse angelum suum, qui illum doceret et cognitione Dei imbueret, sequitur quod angelus ipse erat apostolus Dei ad populum et ad Muhammedem, ac proinde Muhammedes fuit mendax et seductor. Et quoniam illum prophetam vocas, ostende mihi quid sit vaticinatus, quo et quali sermone oracula sua fudit, quid imperavit, et quo signo et miraculo se commendavit. Omnes enim libros tuos novi et evolvi. Si fuit propheta, ut dicitis, cum ex equo casurus erat cui insidebat, et effracto scissoque latere cum dentes superiores et inferiores tali casu et ruina essent conterendi et casuri, quare hoc non prævidit et vaticinatus est. Iterum si propheta fuit, cum bellum esset initurus cum Chabara, et ab isto debellandus et profligandus, omniaque illius castra essent expugnanda, quare hoc non prævidit. Imo victus et fugiens in cavernam se recepitabi per tres dies et tres noctes latitans vix tandem salvus evasit. Et tu pro tuo summo pudore narras quod angelus os cavernæ velaverit longa araneæ telæ textura, quam cum animadvertissent qui illum diligenter

Quomodo non prædixit quod Chorasietæ pest aliquod temporis intervallum, illum vincire deberent ad caudam inebriatæ vino myrrhato camellis; et illius vitam et latera pessime dirumpi et diffringi debere. Et hoc non domestico et proprio testimonio affirmo; sed ipsi Chaldæi qui illic erant hoc de illo testificantur, et nos ipsi dicimus. Sed asseres nos mentiri: sed si non vera dicimus, ostende nobis illius prophetiam, et dic nobis ubi sint scripta illus vaticinia. Tuum enim Coranum legi, et nullam in illo inveni Muhammedis prophetiam, sed tantum breves quasdam homilias et sermones de Adamo, de Eva, de Seth, de Abrahamo, de Isaco, de Jacobo, de Noe, de Lot, de Jona, de Mose, de Aaron, de Jesu filio Nave, de Salomone, de Josepho, de Enocho, de Elia, de Ezechiele, de Zacharia, de Joanne Præcursore, de Jesu Christo, de sancta Maria, de sancta Anna illius matre, de Joachimo, de sanctis apostolis, præcipue de Simone Petro, qui lingua tua dicitur Simeon Sapha. Inveni etiam tuum Coranum vera et falsa dicere. Veritas orta est ex doctrina quam Muhammed habuit a Pachura, mendaciam vero et falsitas fluxit ex scriptis Othmani. Ex quibus cognoscimus libram tuam ex cælo missam non fuisse, quia aliquando veritatem profert et aliquando mendacia. Et ista argumenta nos prorsus persuadent Muhammedem nec apostolum; nec fuisse prophetam. Alius est enim propheta, alius apostolus. Quomodo ergo tuus Muhammed esset propheta et apostolus. Cum aliquis Babylone venit ad Sultannum cum litteris, an illum tabellarium vocant an prophetam? Cum vero aliquis stat alienbi magna hominum circumdatus caterva, et vaticinatur, et signa et miracula patrat et ostendit, quid dici-

mus? Vide prophetiam prophetæ hujus vel prophetiam apostoli? Profecto apostolus omnino prodit se apostolum, propheta vero ex prophetia sua, signis et miraculis se cognoscendum præbet. Et nos talem pro propheta habemus, qui futura narrat et præterita, et qui signis et miraculis se conspicuum reddit. His vero simile quid non novimus in Muhammede, ut prophetæ et apostoli nomine insigniatur. Si vere tu ipse nosti, velis et istud significare, ipse quippe ego non novi. Si vero tu nosti, ostende mihi, ubi et in quo libro istud scriptum contineatur. Omnes quippe libros vestros versavi et evolvi, sed nihil in illis utile inveni, imo prorsus omnia cachinnis et ludibrio digna. Præcipue id quod dicitur in Corano, Muhammedem scilicet existisse ante sæcula. At cum a vobis quaeritur ubinam existebat, respondetis illum inter lutum et aquam occultatum fuisse. Quis vero, o Agarene, est impius tu aut ego? Ubinam didicisti ante sæculum aquam fuisse, aut lutum existisse? Rursus quare non erubescis cum asseris circa thronum Dei scriptum fuisse nomen Muhammedis, sed ubi erat tuus Muhammed, cum Deus esset, erat et thronus ejus. Thronus vero Dei est cælum et terra, nomen vero Muhammedis continet tantum tres syllabas. Quomodo ergo circa amplitudinem istius throni circumscribi potuerunt. Dices Deo circumscriptas fuisse, sed falleris.

Ieram dicis quod Muhammed unum suum profanum pedem Hierosolymam usque extenderit, altero vero cum sandaliis ipsis, calcaverit cælos Deo proximus, et tam proximus ad latus sederet, quam proximum est supercilio inpercilium, cum Deo libere conversaretur, Deumque cognoverit, sicut Deus illum cognovit; hoc enim legi in Alcorano tuo. Cum ego tales ineptiæ in tuo Corano contineantur, quomodo potes asserere illum e caelo missum et delapsum fuisse. Sed si jactetis Muhammedem e caelo descendisse postquamcum Deo fuisset confabulatus, et adhuc ferventem et calidam invenisse suam stragulam, a me vero Christiano rogatus quem istius negotii testem producere potes, dices solam Phatimam Muhammedis filiam hoc testimonio suo comprobare. Cum vero apud vos femina legitime et iuste matrimonio juncta declaratur, duodecim solent adhiberi testes, hic autem nullum producis testem, sed tantum solam Muhammedis filiam. Quandoquidem ergo in ascensione sua fuit sine testibus, quomodo testari potes illum ascendisse in cælum? Quomodo solo Phatimæ testimonio confirmas illius ascensionem. Feminæ testimonium est sine vi et robore ad fidem ingenerandam. Noctu ergo et clam ascendit in cælum, et descendit nullis adhibitis testibus. Et vera est illius ascensio, sicut illius prophetia. Sed dic mihi ante vel post ascensum uxorem duxit et habuit? Quare non te subit pudor? Et rursus quomodo asseris tanquam ex tuo depreiunctum Alcorano, quod si Muhammed non existisset, et ni Deus intensissimo amore illum esset prosecutus, Deus nunquam condidisset thronum, angelos, cælum, terram,

ταίαν τοῦ προφήτου τούτου ἢ τὴν προφητείαν τοῦ ἀποστόλου. Πάντως ὁ ἀπόστολος φαίνεται ἀπόστολος. Ὁ δὲ προφήτης ἐκ τῆς προφητείας αὐτοῦ καὶ τῶν σημείων, καὶ τῶν τεράτων. Καὶ ἡμεῖς τὸν τοιοῦτον προφήτην ἔχομεν τὸν λέγοντα τὰ μέλλοντα, καὶ τὰ προγεγονότα, καὶ δεικνύοντα σημεῖα καὶ τέρατα, ἀφ' ὧν οὐκ ἔγνωμέν τι εἰς τὸν Μουχάμετ, ἢ προφήτην καλοῦμεν, ἢ ἀπόστολον. Εἰ μὲν οὐ οὕτως φράσον. Ἐγὼ δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ ἐὰν οὕτως, εἰς μοι τοῦτο, κοῦ, καὶ ἐν ποίῳ βιβλίῳ γέγραπται. Πάντα γὰρ τὰ ὑμετέρα βιβλία διέβλεπον. Καὶ οὐ εὗρον οὐδέν τι χρηστὸν, εἰ μὴ τὰ πάντα γέλωτος εἶναι. Ἐξαιρέτως, δεῖ λέγετε εἰς τὸ Κουράνιον, δεῖ ὁ Μουχάμετ ὑμῶν πρὸ τῶν αἰώνων ὑπάρχει. Καὶ δεῖ ἐρωτᾶσθε τοῦ ὑπάρχοντος, πατέρ, δεῖ ἀναμεταξύ τῶν καὶ ὕδατος ἐκείνου. Τίς γοῦν ἀσεβῆς, Ἀγαρή, σὺ, ἢ ἐγὼ; Πρὸ αἰώνων κοῦ ἔμαθες πάλιν, ἢ ἔμαθες εἶναι; Πάλιν δὲ πῶς οὐκ ἐρωδριᾶς, λέγων δεῖ γέγραπται γύρωθεν τοῦ θρόνου τὸ ὄνομα τοῦ Μουχάμετ. Καὶ κοῦ ἦν ὁ Μουχάμετ, δεῖ ὁ Θεὸς, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἦν; Ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ ὁ οὐρανός, ἢ γῆ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μουχάμετ τρισύλλαβόν ἐστι. Καὶ πῶς γύρωθεν καταγράφεται τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ; Περιεγράφω τῷ Θεῷ; ἄλλὰ πεπλάνησθε.

Καὶ πάλιν λέγεις, δεῖ ὁ Μουχάμετ ἦκλεισε ἐν ἓνα βίβηλον πόδα αὐτοῦ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ τὸν ἕτερον πόδα ἀνῆλθεν τοῦ οὐρανοῦ πλησίον τοῦ Θεοῦ οὖν τοῖς στανδαλίῳ αὐτοῦ. Καὶ τοσοῦτον ἐκλίσειον τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν, ὡς ἀπὸ ὄφρυος, εἰς ὄφρυον. Καὶ συνέτευχε τῷ Θεῷ πεπεκρῆσαι μῆνας, καὶ ἐγώρισεν τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν, καθὼς ἀπέγνω εἰς τὸ Κουράνιον σου. Πῶς οὖν τὰ τοιαῦτα φλυσημάτα ἔχων ἐν τῷ Κουρανίῳ σου ἔχεις αὐτὸν ἐπὶ Θεοῦ ἀπεσταλμένον; ἄλλὰ καὶ εἰ κτυγᾶσθε, δεῖ κατεῆλθεν ὁ Μουχάμετ ἐξ οὐρανοῦ μετὰ τὸ συνυγῆναι τῷ Θεῷ, καὶ εὗρον δεῖ ζέουσαν τὴν στραμμένην αὐτῷ, καὶ ἐρωτῶμενος παρ' ἐμοῦ τοῦ Χριστιανοῦ, ποῖν ἔχεις μάρτυρα τούτου, καὶ λέγεις, δεῖ ἡ θυγάτηρ μόνη τοῦ Μουχάμετ ἢ Φατίμα μαρτυρεῖ. Καὶ δεῖ μὲν γίνεσθαι ἐξ ὑμῶν γυναῖκα νόμιμον φέρις μάρτυρας ἴσ'. Καὶ περὶ τοῦ Μουχάμετ οὐδένα ἔχεις μάρτυρα, εἰ μὴ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μόνην. Ἐπεὶ γὰρ χωρὶς μαρτύρων εἰς τὴν τούτου ἀνάληψιν, πῶς μαρτυρεῖς σὺ, δεῖ ἀναλήψθαι; Πῶς ἐκ τῆς μαρτυρίας τῆς Φατίμας παριστέξ τὴν τούτου ἀνάληψιν; Ἄπιστος ἢ τῆς γυνατικῆς μαρτυρίας. Καὶ νυκτός, καὶ προφῆς ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ κατέβη μὴ κατὰ τὴν γνωσθεῖς. Ὡς ἀληθεύειν τὴν τούτου ἀνάληψιν, οὐκ καὶ εἰς τὴν προφητείαν αὐτοῦ. Δεῖξόν μοι, ἀπὸ τῆς ἀναληψθῆναι, εἶχεν γυναῖκα, ἢ μετὰ ταῦτα; δεῖ οὐκ αἰσχρόν; Καὶ πάλιν πῶς λέγεις, ὡς ἀπὸ τοῦ Κουρανίου σου, δεῖ ἐὰν οὐκ ἦν ὁ Μουχάμετ, καὶ ἢ ἐκ Θεοῦ σφοδρὰ ἀγάπη αὐτοῦ, οὕτως θρόνος, οὕτως ἄγγελος, οὕτως οὐρανός, οὕτως ἥλιος, οὕτως σελήνη, οὕτως ἀστέραι, οὕτως γῆ, οὕτως ἄνθρωποι ἔμμελλον εἶναι. Παμδιέβαλε, ὡν τίς ἐστιν ἀσεβῆς καὶ ἄθεος, ἢ ἢ σὺ; κοῦ ὁ Μουχάμετ, δεῖ ὁ θρόνος ἦν τοῦ Θεοῦ

καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ; Καὶ μετὰ ταῦτα δεῖν αὐτοὺς εἶπεν ὅτι ἄγγελοι ἦσαν, καὶ ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ γῆ, ὑμνοῦντες, καὶ δοξολογῶντες τὸν ἐπὶ θρόνον καθήμενον.

Λοιπὸν γοῦν ἀρνήσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἣν εἶχεν πρὸς τὸν Ἀδὰμ, ὃς ἐπλασεν αὐτὸν, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Ἰακώβ, καὶ τοὺς προπάτορας ἡμῶν, Νῶε, Μωυσῆν, Ἰησοῦν τὸν Ναυῆ, τὸν Δαβὶδ, τὸν Σολομῶν, τὸν Ζαχαρίαν, τὸν Πρόδρομον Ἰωάννην, οὓς καὶ τὸ Κουράνιον σου μαρτύρει, ἐπακνῶν καὶ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ λέγει εἰς τὸ Κουράνιον σου ἡ ἐξῆλθεν ἐκ Θεοῦ καὶ ἐστὶν Λόγος αὐτοῦ, καὶ συνάναρχος. Ἀλλὰ δεῖται ἔχω, ὅτι ψευδὲς ἦν τὸ Κουράνιον σου τὸ διδραχτὴν παρὰ τοῦ Ὀθμάνη. Λέγει γοῦν τὸ Κουράνιον σου εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τραπέζης, ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρὸν ἐκ Θεοῦ ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, ἅπερ ἔρχονται. Εἰσεὶ παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ τὸν Θεὸν ποιεῖς αἴτιον, τοὺς δὲ γε ληστὰς, καὶ τοὺς φαρμακοὺς, καὶ φονεῖς, καὶ τοὺς κακῶ θανάτῳ τελευτῶντας οὕτως, φησὶν, ὁ Θεὸς ἔγραψεν. Ἀνόητε καὶ βραδυ τῆ καρδίᾳ, ἐπὶ τὸ Κουράνιον σου Λόγον Θεοῦ λέγεις, πῶς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ψεύδεται, καὶ τὸ πονηρὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐκ Θεοῦ ἐστὶν ; ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ; πῶς οὐκ ἀφώρῃται τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς ἀμαρτωλοῖς ; Ἀλλὰ τοῖς μὲν δικαίοις ὁ παράδεισος, καὶ τοῖς ἀμαρτωλοῖς ἡ κόλασις. Τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ἐκ Θεοῦ ὄντος, πῶς ἐξῆχώρισθη ὁ Ἀδὰμ τοῦ παραδείσου. Πῶς ἐξίπεσον ὁ διάβολος εἰπὼν ἡθίσω τὸν θρόνον μου ἐπάνω τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔσομαι ὁμοῖος τῷ Ἰψίστῳ ἡ εἰ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρὸν ἐκ Θεοῦ ἐστὶ, πῶς ἀπόλωτο Σόδομα, καὶ Γόμορρα αὐτοῖς ἔργοις, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν ; Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Νῶε, πῶς ἡ κόσμος ἀπόλωτο ; Καὶ πῶς ἐβδόμηκοντα δύο φυλῶν οὕσης τῆς γενεᾶς τῶν Μουσουλιμανῶν, ἡ μία ἐστὶν, ὡς λέγετε, τοῦ παραδείσου ; καὶ αἱ ἄλλαι τῶν κολάσεων ; Ὅρας ὅτι ἀπὸ τῶν λόγων ψεύδεται ; καὶ οὕτε, ὡς σὺ λέγεις, ἐστὶν τοῦ Θεοῦ τοῦ Κουράνιον σου, οὕτε ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη, ὡς ληροῖς. Καὶ γὰρ ἀδικον ποιεῖς τὸν Θεὸν λέγων, ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρὸν ἐκ Θεοῦ ἐστὶν. Ὁ δὲ Θεὸς κρίνει τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ πονηρὸν, καὶ ἀποδίδωσιν ἐκάστην κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀξίως.

Λέγεις ἡ Ὅστις οὐ πλύνει τὴν καθέδραν τοῦ, εἶτα τὸ στόμα του, εἰς παράδεισον οὐκ εἰσέρχεται καθὼς διαλαμβάνει τὸ Κουράνιον σου. Καὶ αὐθις φησι, ὅτι ὁ πρῶτος χοίρειον κρίεις, οὐκ εἰσέρχεται εἰς παράδεισον ὅτι μαινίει ὁ παράδεισος τοῦ Θεοῦ. Καὶ πάλιν, ὁ μέλλων λαβεῖν γυναῖκα, ἐνώπιον δέκα μαρτύρων λαβέτω αὐτήν, ἵνα δικαία ἐστὶν αὕτη ἡ πρᾶξις. Πῶς δέκα μαρτυρίας διὰ γυναῖκα ζητεῖς, καὶ διὰ τὸν προφήτην σου οὐδένα, τὸν συντυχόντα τῷ Θεῷ στόμα πρὸς στόμα ; Λοιπὸν, οὕτε τὸν Θεὸν γινώσκετε, οὕτε προφήτην, οὕτε ἀπόστολον, οὕτε σημεῖα οἴδατε, οὕτε τέρατα. Οὕτε τὸ Κουράνιον ὑμῶν ἐστὶν Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅτι Θεὸν οὐ γινώσκετε. Ὅτι οὐγ

A solem, lunam, sidera, nec ulli homines missent unquam existuri. Scelestissime, quis est impius et atheus, ego an tu? Ubi erat Muhammed cum erat solium et thronus Dei, et Deus illi insidens et cum erant angeli, et caelum, et terra, et homines, et omnes creaturæ terrestres laudibus et hymnis prosequentes sedentem super thronum.

Sic debes negare dilectionem Dei erga Adamum, quem formavit et illius liberos, et Abrahamum, et Isaacum, et Jacobum, et omnes patres antecessores nostros, Noam, Mosen, Jesum filium Nave, Davidem, Salomonem, Zachariam, Joannem Praecursorem, quos memorat Alcoranus tuus, celebrans et ipsum Dei Verbum Jesum Christum. Sed dicitur de Corano tuo : Exivit a Deo et est illius Verbum, sicut ille sine principio existens. Ostendam vero falsum esse Coranum tuum quem tradidit et docuit Othmanes. Dicit ergo Coranus tuus in principio sermonis de mensa, quod omnia quæ hominibus contingant bona vel mala a Deo procedunt. Si ergo Deum facis omnis boni et mali auctorem, latrones, veneficos, homicidas, violenta morte pereuntes Deus tales futuros scripsit et determinavit. Inepte, et corde spirituque tarde, si Coranum Verbum Dei esse existimas, quomodo Verbum Dei potest falsa pronuntiare, etsi bonum et malum a Deo est, in dii iudicii quomodo separata et distincta conceduntur justis et injustis ! Sed justos paradisos, peccatores vero supplicia manent. Bono ac malo æque a Deo orientibus, quare Adamus paradiso pulsus et eiectus fuit ? Quare cecidit et ruit diabolus dicens : Collocabo thronum meum super nubes cæli, et ero similis Altissimo. Si malum et bonum habent Deum auctorem, quare operibus suis vastatæ sunt Sodomam et Gomorrhā, et in peccato suo perierunt ? Similiter temporibus diluvii Noe, quare periit mundus ? Et quare septuaginta duarum tribuum et familiarum generationis Musulmanicæ, unica tantum, ut asseritis, paradisos consequetur, aliæ vero pœnis et suppliciis adjudicabuntur ? Vides quomodo mentiaris, et Coranum tuum nec a Deo originem habere, nec e cælo descendisse, ut delirius asseris. Nam Deum ipsum injustum fingis, dicens bonum et malum a Deo originem habere. Sed judicat bonum et malum, et convenienter reddit unicuique secundum opera sua.

Dicis : Qui non lavat anum, et postea os suum, non potest ingredi paradysum, ut statuit et censet tuus Alcoranus ; et rursus asserit eam qui carnem suillam comedit, non adepturam beatitudinem paradisi, quia tunc paradisos Dei contaminaretur. Et rursus dicis quod qui uxorem sit ducturus, debet illam ducere presentibus decem testibus, ut totum istud negotium legitimum habeatur. Quare vero decem testimonia ad uxorem marito legitime copulandum requiris, nullum vero ad asserendam dignitatem prophetæ tui, qui ore ad os cum Deo est collocutus Cæterum, neque Deum nostis, nec prophetam, nec apostolum, nec signa nostis, nec

miracula, neque Coranus vester est Verbum Dei. **A** Et revera Deum non nostis, nam in Corano vestro non inveni nomen creatoris, rationalis, et immortalis Dei, sed tantum nomen Dei quem Arabes colebant ante adventum Muhammedis, nimirum phosphorum seu astrum matutinum. Non habes prophetam, nam nihil ostendisti quod spectaret illius prophetiam, et ubi scripta legeretur, sicut nos habemus vaticinia prophetarum in quibus præterita et futura narrant, antequam vidissent opus aliquod fustum, vel scriptum unde illa haurire possent. Sed nec apostolus nec propheta fuit Muhammed. Nam non nobis constat illum ascendisse in cælos vel descendisse. Testaris quidem angelum Dei venisse ad Muhammedem, et sic sequeretur angelum fuisse apostolum, non vero Muhammedem ipsum. Nec signa nec miracula ab illo patrata potestis proferre ex ipse Corano. Et nihil in illo inveni, quod redoleret et spiraret Verbum Dei; sed tantum figmenta et profanas sermocinationes.

Et, quasso, dic mihi quomodo Verbum Dei unum **B** esset libro, seu Corano tuo, aut volumini, et Coranus tuus evaderet Verbum ipsi Deo cœvum. In platea offendi pueros quam plurimos, qui Coranum gestabant, et cum aliquis eorum privatim volebat secedere propter necessitatem, Coranum juxta se collocabat, et sedebat. Alioqui per totam diem pueri Coranum habent, et aliquando illum calcant, aliquando cum illo ludos agunt, aliquando vero illo se mutuo impetunt et verberant. Quomodo ergo Coranus esset Verbum Dei, et ipsi Deo cœternus. Quare non annuis dicenti Jesum Christum excitantem mortuos, peccata tollentem et abolentem, variis signis et miraculis se commendantem esse ipsum Verbum Dei, et ipsi cœvum. Sed potius illum ut atheum exagitas. Quomodo audes asserere Muhammedem, Christum, Adamum, prophetas unius esse ordinis parisque sortis et dignitatis apud Deum? et cum Coranus tuus ore ipso Pachuræ dicat Christum esse Verbum Dei, quare asseritis illum creatum fuisse, ut Muhammed et alii. Et si Christum est Verbum Dei, cur illum prophetam vocas. Quem inveniemus in Corano tuo duobus his nominibus designatum. Jesus Christus, id est Deus et homo? Quis propheta dictus propheta et apostolus.

Christus est Verbum Dei et Deo cœvum. Quomodo convenit nomen Dei, criminis et sceleris pari et immortalis, nomini illius qui in peccato natus est, qui peccatum novit, et in peccatis mortuus est.

Nobis non est compertum Mahumedem verbis et operibus potentem fuisse, sicut fuit olim Christus; hinc Coranus asserit Jesum Christum cruci non fuisse affixum, nec mortuum, ne aliud resurrectionis miraculum constaret, sed illum sicut Deus existere immortalem. Sed error est et deceptio. Nam licet negetis illius crucem et resurrectionem, nunquam poteritis negare resurrectionem eorum quos ex mortuis excitavit. Hoc signum tibi sufficit

αἰῶρον ἐν τῷ Κουρανίῳ σου ὄνομα τοῦ θρωόντος καὶ λοθικοῦ Θεοῦ, καὶ ἀθανάτου, εἰ μὴ ὄνομα Θεοῦ, ὃν οἱ Ἀράβες πρὸ τοῦ Μουχάμετ ἐπίστευσαν, ὃς ἔστιν ὁ ἑωσφόρος ἄστὴρ. Οὐκ ἔχεις προφήτην, ὅτι οὐκ ἐδειξάς μοι περὶ τῆς προφητείας αὐτοῦ καὶ ἐγγράφῃ, καθὼς ἔχομεν ἡμεῖς τὰς τῶν προφητῶν προφητείας, ἐν αἷς εἶπον περὶ τῶν προγεγονότων, καὶ τῶν μελλόντων πρὸ τοῦ ἰδεῖν χρυσοχόου ἔργον, ἧ γραμματικόν. Ἄλλ' οὐδὲ ἀπόστολος ἦν, οὔτε προφήτης ὁ Μουχάμετ, ὅτι οὐκ οἶδαμεν αὐτὸν ἀναβάντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἢ καταβάντα. Συμμαρτυρεῖτε, ὅτι ἄγγελος Κυρίου ἔρχεται εἰς τὸν Μουχάμετ. Καὶ λοιπὸν ὁ ἄγγελος ἐστὶν ἀπόστολος, καὶ ὁ Μουχάμετ οὐδέν. Οὐδὲ σημεῖα καὶ τέρατα οἴδατε ἐξ αὐτοῦ. Ὅτι οὐδὲν εὐρον αὐτὸν Λόγον Θεοῦ, εἰ μὴ πλαστὰ καὶ βίβηλα λόγια.

Καὶ πῶς, εἶπέ μοι, ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ἠνώθη τῷ χαρτίῳ, ἦγον τῷ Κουρανίῳ σου, καὶ τῷ τομαρίῳ, ἵνα ὑπάρχει τὸ Κουρανίόν σου λόγος σύναρχος τοῦ Θεοῦ; Κατὰ τὴν ὁδὸν μιὰρὰ παιδίδια κρατοῦντε τὸ Κουρανίον σου, καὶ ἐν τῷ μέλλειν αὐτῶν τῶν παιδίων καθ' ἑκάστην ἐξέρχεσθαι διὰ χρεῖαν αὐτῶν, ἔθεντο πλησίον αὐτῶν καὶ τὸ Κουρανίόν σου, καὶ ἐκάθησαν. Καὶ ἄλλως δι' ὄλου τῆς ἡμέρας οἱ πατέρες ὡμῶν κατέχουσιν αὐτό. Καὶ ποτὲ μὲν πατοῦσι, ποτὲ δὲ παλῶσιν μετ' αὐτοῦ. Ποτὲ δὲβρῶνται εἰς τὸν ἑστρόν μετ' αὐτοῦ. Πῶς γοῦν ἐστὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ σύναρχος τὸ Κουρανίον σου; Πῶς οὐ κερζόχεσσι λέγοντα, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τοῦ νεκροῦ ἀνιστῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας ἀναιρῶν, καὶ πολλὰ σημεῖα καὶ τέρατα δεικνύων, ὃς ἐστὶν Λόγος Θεοῦ καὶ σύναρχος, ἀλλὰ καὶ ἄθεον αὐτὸν ἀποκαλεῖτε; Πῶς τολμᾷς λέγειν, ὅτι ὁ Μουχάμετ, καὶ ὁ Χριστὸς, καὶ ὁ Ἄδάμ, καὶ οἱ προφῆται ἐνὸς εἰσι τόπου, καὶ μιᾶς ἄξιας παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ τὸ Κουρανίόν σου, φησὶ, ἐκ στόματος τοῦ Παχυρᾶ, ὅτι ὁ Χριστὸς Λόγος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ, διὰ τί λέγετε αὐτὸν κτιστὸν, ὡς αὐτὸν Μουχάμετ; καὶ τὸ λοιπόν. Καὶ εἰ Λόγος Θεοῦ ἐστὶν ὁ Χριστὸς, πῶς αὐτὸν προφήτην καλεῖτε; Ποῖον εὐρομεν ἐν τῷ Κουρανίῳ σου ἔχοντα δύο ὀνόματα Ἰησοῦ Χριστὸν, τοῦτ' ἐστὶν Θεός καὶ ἄνθρωπος; Διὰ ποῖον προφήτην εἶπον προφήτην καὶ ἀπόστολον;

Ὁ Χριστὸς, Λόγος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ, καὶ σύναρχος. Πῶς ἔοικεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀναμαρτήτου, καὶ ἀθανάτου, τῷ ὀνόματι τοῦ ἐξ ἁμαρτίας γεννηθέντος, καὶ τὰς ἁμαρτίας γνωρίσαντος, καὶ ἐν αἰματι κακῶς ἀποθανόντος;

Οὐκ οἶδαμεν τὸν Μουχάμετ δυντὸν ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ὡσπερ τὸν Χριστὸν. Διὰ τοῦτο λέγει τὸ Κουρανίον σου, ὅτι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν οὔτε ἐσταύρωσαν, οὔτε ἐφόνευσαν, διὰ τὸ μὴ φανερωσκει τὴν ἐκείνου στασιν αὐτοῦ, ὅτι ἐθάνατος ὑπάρχει καθὼς Θεός. Ἄλλὰ πεπλάνησθε. Τὴν γὰρ σταύρωσιν αὐτοῦ ἀρνούμεθα καὶ τὴν ἀνάστασιν, τὴν τῶν νεκρῶν ἐξανάστασιν, οὐ; ἀνίστησεν, οὐ δύνασκει ἀρνήσασθαι. Τὸ σημεῖον ἀρκεῖ σοι ὅτι τοὺς νεκροὺς ἀνιστῶν αὐτὸς οὐκ ἐνα-

αρούτα πώποτε, ἀλλ' ὡς Θεὸς ἀθάνατός ἐστιν. Πῶς ἂν
 γοῦν, εἰ ἀθάνατός ἐστιν, καὶ ποιητής, καὶ τοὺς
 νεκροὺς ἀνίσταίν, ἐξ Ἰησοῦ αὐτῶ τὸν Μαχόμετ ποιεῖς ;
 Μὴ ὁ Μουχάμετ ἀνέβη ἐν ἀλαλαγμῶ ; Οὐτε ἐκάλεσαν
 οἱ ἄγγελοι γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, εἰ μὴ τὸν Κύ-
 ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ
 ἀνεβόησαν τὸ, « Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ, καὶ ἐπὶ τῆς
 γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. » Σήμερον γὰρ
 ἐγεννήθη παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός. » Πεπλανη-
 μένε, ἄκουσον τὸ, « Χαῖρε, » ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Γα-
 βριήλ πρὸς τὴν παναγίαν Παρθένον, ὅτι α ὁ Κύριος
 μετὰ σοῦ, καὶ δύναιμι Ἰψίστου ἐπισκιάσει σοι. »
 Καθὼς ἀκούεις ἐκ τοῦ κεφαλ. ια' εἰς τὴν γραφὴν τοῦ
 Ζαχαρίου. Καὶ ἡ Παρθένος ἐν ναῶ Κυρίου παραγέ-
 γονεν. Καὶ ἄγγελος Κυρίου τροφήν κομίζων αὐτῇ,
 ἐκ τῆς Γραφῆς τοῦ Ζαχαρίου. Καὶ πάλιν, τὰ οὐράνια
 πάντα ἐξίστησαν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ νέου παιδίου
 τοῦ πρὸ αἰῶνων Θεοῦ. Διὸ οἱ ἄγγελοι προσῆγον τὸν
 ὕμνον, οἱ ποιμένες τὸ θαῦμα, ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον, ἡ
 ἔρημος τὴν φέτην, οἱ οὐρανοὶ τὸν ἀστέρα, οἱ Μάγοι
 τὰ ὄψα. Οὕτως ὑπάρχει ἡ γέννησις τοῦ Θεοῦ Λόγου.
 Καὶ τὸ Κουράνιον προσθεὶς λέγει οὕτως · Ἐνίκαι
 ἐγεννήθη ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ τοῖς ἐορυφόροις συνέτυχε.
 Καὶ λαβὼν πηλὸν πεποίηκε πτερωτὰ καὶ ἐρπετὰ
 ἤσθησαν. Πῶς οὐκ εὐρον ἐν τῷ Κουράνιῳ σου κἄν
 ἕνα ἔπαινον τοῦ Μουχάμετ, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
 Ἰεμενάς, καθὼς εὑρέθη ἐν τῷ Κουράνιῳ σου διὰ
 Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τὴν ἁγίαν Παρ-
 θένον Μαρῖαμ καὶ Θεοτόκον ; Πῶθεν οὖν καλεῖς αὐτὸν
 ἀδελφόν τοῦ Χριστοῦ ; Ἡ ἕτερον προφήτην ἐξ Ἰση
 τῶ Χριστῶ, πλάσμα δντες τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ περι-
 γραπτοὶ καὶ θνητοὶ, καὶ φθαρτοὶ, πῶς ἐξισοῦνται
 τῷ Θεῷ Λόγῳ ἀνάρχῳ καὶ ἀτελευτήτῳ ὄντι ;
 illum vocas fratrem Christi? Ant quomodo alium
 Dei Verbi? Et cum sint circumscripti, mortales et
 quod caret principio et fine?

Καὶ πῶς, λίγοντές μου, ὅτι ὁ Χριστὸς Υἱὸς Θεοῦ
 ἐστὶ, καὶ Λόγος Θεοῦ, λέγεις σὺ, καὶ ὁ Ἀδάμ Λόγος
 ἐστὶ τοῦ Θεοῦ ; Καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς σημεῖα καὶ τέρατα
 ἐποίησεν, καὶ ὅτι ἄνευ σπορᾶς ἐτέχθη, καὶ ἀνμάρ-
 τητός ἐστιν, ὑμεῖς φατε, ὅτι καὶ ὁ Ἀδάμ δημιουργός
 ἐστιν, καὶ ὅτι ἔχων ἁμαρτίαν παρ' αὐτῶ Χριστῶ ἐ-
 στί, λέγεις, καὶ Ἰωάννη τὸ αὐτό · Καὶ τί θυμαστόν ;
 Καὶ ὅταν λέγω ὅτι νεκροὺς ἀνέστησεν, καὶ ὑμεῖς λέ-
 γετε, καὶ Ἠλλὰς ἀνέστησεν. Καὶ ἂν ἐγὼ λέγω, Ὁ
 Κύριος ἀναλήφθη εἰς οὐρανούς, λέγετε, καὶ τί παρά-
 δοξον ; καὶ ὁ Ἐνώχ ὁμοίως. Ἐτοιμός εἰμι ὁ ταπει-
 νὸς Ἐδεσηνὸς μοναχὸς ἐλέγξει σε περὶ πάντων
 ὧν λέγεις διαψευδόμενος. Ἴ ἀνόητε κἄν λέγης ὅτι
 ὁ Ἀδάμ ἔοικεν τῷ Χριστῶ διὰ τὸ, ὡς πρωτόπλαστος
 ἦν, καὶ ἄνευ σπορᾶς ἦν, λοιπὸν καὶ ὁ πρῶτος ἀγα-
 τίδαρος, καὶ ὁ κύνων, καὶ ὁ ὄφις ἄνευ σπορᾶς εἰσιν,
 καὶ ἔοικασιν, κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ τῷ Ἀδάμ, καὶ
 τῷ Χριστῶ. Καὶ αὐτόθεν λέγω σοι · Ὁ Ἀδάμ
 ποίημα ἐστὶν τοῦ Θεοῦ Λόγου. Καὶ ὁ Λόγος τοῦ
 Θεοῦ, Χριστὸς ἐστὶν. Καὶ πῶς ἴσους ποιεῖς ; Ὁ
 Ἀδάμ δουλὸς καὶ ὑπουργός, καὶ παρέβη τὴν ἐντολὴν
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ἁμαρτήσας ἐξωρίσθη τοῦ παραδείσου.
 Καὶ πῶς ἔοικεν ὁ ἀνμάρτητος Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ

quod mortuos vivificans ipse morti non fuit ob-
 noxius. Sed sicut Deus ille ipse est immortalis. Si
 vero est immortalis, conditor, et mortuos vitas
 pristinae restituens, quomodo illum Muhammedi
 similem et parem constituis. Non Muhammed as-
 cendit in caelum cum jubilis et acclamationibus.
 Neque angeli alium increatum et genitum suis cla-
 moribus sunt prosecuti quam Dominum nostrum
 Jesum Christum, et solo nascente Christo in has
 eruperunt voces : Gloria in excelsis Deo, in terra
 pax, erga homines bona voluntas, hodie quippe
 natus est infans novus, qui est Deus ante saecula.
 O erroribus obnoxie, audi salutem archangeli Ga-
 brielis qua sanctissimam Virginem adoriebatur.
 Nimirum : Dominus tecum, virtus Altissimi te
 adunbrabit, sicut illud auditur et hauritur ex ca-
 pite xi libri seu scripti Zachariae : Et virgo erat
 in templo, et angelus Domini illi ministrabat vi-
 ctum. Ex eodem scripto Zachariae, et rursus :
 Omnia caelestia commota sunt in nativitate novi
 pueri qui erat Deus ante saecula ; quapropter an-
 geli hymnum suppeditarunt, pastores admirationem,
 terra speluncam, desertum praeseppe, caeli
 stellam, magi dona. Talis existit nativitas Dei
 Verbi. Sed addatur ipse Coranus qui sic loquitur :
 Postquam natus esset Verbum Dei, forte cum
 militibus conversabatur, accepit vero latum illoque
 effinxit animalia quaedam volatilia et reptilia sensu
 omnino praedita. Quare vero in toto Corano nulla
 Muhammedis vel matris ejus Jemenae occurrant
 encomia, sicut inveniuntur quae spectant Dominum
 nostrum Jesum Christum, et sanctam ejus Ma-
 trem Virginem Dei Genitricem ? Unde fit quod
 prophetam aequabis Christo, cum ipsi sint opera
 corruptibiles, quomodo aequabuntur Deo Verbo

Quare vero, me asserente Christum esse Filium
 Dei et Verbum Dei, regeris Adamum esse ver-
 bum Dei? Cum dico Christum signa et miracula
 patrasse, et sine semine natum, et nulla peccati
 labe inquinatum, cur dicitis idem occurrere in
 Adamo? cur asseritis quod, si in Christo nulla
 apparuerint peccati vestigia, idem de Joanne dici
 possit, et hoc inter miranda non esse recensendum?
 Et cum assero Christum mortuos excitasse,
 cur dicitis Eliam idem etiam praestitisse? Et cum
 profiteor Dominum in caelos ascendisse, cur res-
 pondetis hoc non esse paradoxum, et extra rerum
 et exemplorum ordinem, cum et idem etiam Eno-
 cho contigerit. Sed ego humilis monachus Edes-
 senus sum paratus ad diffanda et confutanda ea
 omnia quae profers mentiendo. O ineptissime, si
 ideo Adamus cum Christo conferendus quia sicut
 Christus primus homo formatus fuit sine semine,
 sequeretur primum asinum, primum canem, pri-
 mum serpentem, secundum ratiocinationem tuam,
 cum Adamo et Christo posse conferri, nec illa in
 eo esse deteriores sortis, nam sicut ille, formata
 sine semine fuerunt ista animalia. Sed rursus tibi

regeret Adamum ipsum fuisse creaturam et opus Aθανάτιος, και μένων εις τὸς αἰῶνας ὅπου ἦν τὸ
ipsius Verbi Dei, Verbum vero Dei est Christus πρότερον ;
ipse. Quomodo ergo illos pares et similes constituis. Adamus fait servus, minister, et mandatum Dei
transgressus est, et post peccatum exsul paradiso pulsus est. Quomodo ergo similis esset Verbo Dei,
quod est immortale, quod sine peccato, et quod semper occupat et eundem locum quem ab æterno
occupavit.

Dixi tibi Christum sine semine natum, et nunquam peccato obnoxium fuisse; regeris vero tu quod idem de Joanne dici possit. Sed mentiris, nam etiamsi non peccaverit et soboli generandæ non vacaverit, natus est tamen ex semine, et eo modo naturali quo homines generari solent. Quomodo ergo Christo conferri potest? Dixi Christum vim suam exeruisse in variis signis et miraculis patrandis; dicis vero tu, quod Moses idem fecerit. Sed falleris. Moses sine nomine Christi miracula patrare non poterat. Primo quippe dicebat Pharaoni Hebraica lingua: Aia, Aser, Aia, Aspaot, misit me ad te, hoc est Deus, Dominus, Spiritus sanctus, quibus verbis satis ostendit propriam suam servitutem, qua superiorum et Dominum agnoscebat; imo sanctam Trinitatem etiam manifestavit dicens: Deus, Dominus, et Spiritus sanctus. Et ad tempus tantum, et cum precibus et lacrymis miracula patravit. Quia et postea in Dei mandatum impingens, propterea non vidit terram promissionis, et extra illam suaviter mortuus est. Quo de negotio sic loquitur Coranus tuus Μπατελουκάτην, seu terram promissionis. Christus vero sine precibus et efflagitationibus mortuos excitavit, imperante quippe voce sic locutus ad Lazarum quatruiduanum: Lazave, veni foras; quomodo ergo conferri potest cum Adamo, cum Mose, vel cum alia quapiam creatura? Ante vero cum dicerem Christum gloria circumdatum ascendisse in cœlos, dixisti Enochem pari miraculo conspicuum fuisse, et nihil in Christo novi contigisse.

Insulse, et ab omni veritate aliene, si Enoch istam libertatem et gloriam illius sortis et fati est consecutus, verum quidem dicis. Sed ex tuis scriptis constat hoc esse falsum. Coranus quippe tuus dicit Enochem nunc esse in loco quodam altissimo, et in ipso tuo Corano inveni locum istum esse paradysum. Sequitur ergo Enochum esse tantum in paradiso. Quod vero Dominum spectat, legitur in Alcorano quod Deus vocaverit Jesum Christum ut locum occuparet supra cœlos sublimiores; et in Evangelio nostro legitur: Domine, ascensione tua attoniti fuerunt Cherubim, cum te viderent super nubes incedentem et sedentem. Quænam ergo inter illum fingi potest et Enochem comparatio? Iterum diligenter animadvertite, quod nullus præter Christum cum júbilo et acclamationibus et cum tubæ clangore ascendit; qui descenderat ex cœlo, iterum cum gloria remeavit ad cœlos ubi prius erat, sicut legitur in scriptis prophetarum nostrorum; nam sicut Dominus descendit, et sicut Dominus iterum in cœlos ascendit. Quomodo ergo illi similis esset Enochus? Igitur terrenus, creatus, servus, mortalis, corruptibilis Muhammed in cœlos non ascendit; nec errore isto nimium tibi blandiaris, quasi verum esset Muhammedem in cœlos ascendisse, quia illius

Εἶπόν σοι, διὲ ὁ Χριστὸς ἀνευ σπορᾶς ἐτέχθη, καὶ οὐδὲν ἤμαρτεν. Καὶ σὺ λέγεις· Καὶ Ἰσοδὴνης τὸ αὐτό. Ἀλλὰ ψεῦδη. Εἰ καὶ οὐκ ἔσπειρεν, καὶ οὐχ ἤμαρτεν, ἀλλ' ἐκ σπέρματος ἐτέχθη, καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἐγένετο φύσιν. Νῦν ἐρωτῶ σε πῶς ἔμα τῷ Χριστῷ; εἶπόν σοι, διὲ ὁ Χριστὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐποίησεν, καὶ εἶπες, ὅτι καὶ Μωϋσῆς τὸ αὐτό. Ἀλλὰ ψεῦδη. Ὁ Μωϋσῆς χωρὶς ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ τοῦ σημεῖα ποιῆσαι οὐκ ἐδυνήθη. Εἶπαν γὰρ πρῶτον Ἑβραῖοι φωνῇ πρὸς τὸν Φαραῶν, Ἀἰά, Ἀσπρ Ἀἰά, Ἀσπκοῦθ· Ἀπίστειλί με πρὸς σέ, τοῦτ' ἔστιν, θεὸς Κύριος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ ὑπέδειξε τὸν οὐρανὸν δοουλοῦν πρὸς τὸν Δεσπότην αὐτοῦ. Ἐφώνησε τὴν ἀγίαν Τριάδα, εἰπὼν, θεὸς, Κύριος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ διὰ μὲν χρόνων, καὶ δι' ἐπιχρῶν, καὶ θαυμάτων πεποίηκε τὸ θαύματα. Ἐκ τῶν πεπείστας πρὸς τὸν θεὸν οὐκ εἶδεν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ κατ' ἠρόνην τετελεύτηκεν. Καὶ ἐκ τούτου τὸ Κουράνιόν σου λέγει, Μπατελουκάτην ἤγουν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Χριστὸς χωρὶς εὐχῆς καὶ παρακαλῆσεως τοὺς νεκροὺς ἀνίστησεν. Δεσποτικῇ φωνῇ γὰρ ἐλάλησεν πρὸς τὸν τετραήμερον Ἀάζαρον· Ἐ Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. ἢ Πῶς γοῶν ἔμα τῷ Ἀδάμ, καὶ τῷ Μωϋσῆ, ἢ ἑτέρῳ τινὶ τῶν κτισμάτων φύσει. Λέγων πάλαι, Ὁ Χριστὸς ἀναλήθη εἰς οὐρανοὺς, ὡς εἶπόν σοι, ἐν ὁδῷ· καὶ σὺ εἶπες, ὅτι καὶ ὁ Ἐνώχ ὁμοίως, καὶ τὶ γινόν;

Ἄφρον, καὶ ἔξω τῆς ἀληθείας! Ἐάν ἔχη ὁ Ἐνώχ τὴν παρῆσιαν, καὶ τὴν δόξαν τῆς μοίρας αὐτοῦ, ἀληθεύεις. Ἀλλὰ διὰ τῶν σῶν γραμμάτων ψευδόμενον τὸ Κουράνιόν σου λέγει, διὲ ὁ Ἐνώχ κατεῖτε εἰς ὑψηλὸν τόπον, εἶρον ἐν τῷ Κουρανίῳ σου τὸν παράδεισον, καὶ λοιπὸν ἐν τῷ παραδείσῳ ἔστιν ὁ Ἐνώχ. Καὶ διὰ τὸν Κύριον, οὕτως λέγει τὸ Κουράνιόν σου, διὲ ὁ θεὸς ἐκάλεσε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀνώτερον τῶν οὐρανῶν. Καὶ τὸ θεῖον ἡμῶν εὐαγγέλιον οὕτω φησὶ· Ἐ Κύριε, τῆ σὴ ἀναλήψει ἐξεπλήρησεν τὰ Ἱερουσόμ, θεωρήσαντά σε ἐπὶ νεφελῶν ἀνερχόμενον, τὴν ἐπ' αὐτῶν καθεζόμενον. ἢ Πῶς οὐκ ἔμα τῷ Ἐνώχ; Πάλιν μάθε ἀκριβῶς, διὲ οὐδαὶς ἀνέβη ἐν ἀλληλημῶ, εἰ μὴ ὁ Χριστὸς ἐν φωνῇ σάλπιγγος· ὁ καταβάς ἐξ οὐρανοῦ αὐτὸς πάλιν ἀναλήθη ἐν ὁδῷ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅπου ἦν ἐν πρότερον, καθὼς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις ἡμῶν. Ὡς γὰρ Δεσπότης καταβάς, πάλιν ὡς Δεσπότης ἀνέβη. Πῶς σὺ ἐμα ἴσος τῷ Ἐνώχ; Χοῦκός καὶ ποίημα, καὶ δοῦλος, καὶ θνητός, καὶ φθαρτός, εἰς οὐρανοὺς ὁ Μουγάματ εἰς ἀνέβη, μὴ πλανῶ, ὥστε ἀληθεύειν ἀναληθῆναι αὐτὸν εἰς οὐρανοὺς, καὶ μαρτυρεῖν περὶ τούτου τὴν θυματέρα αὐτοῦ Φατμάν. Καὶ αὐθις λέγεις· Ὁ Χριστὸς ἠύχετο, καὶ ὁ εὐχόμενος δοῦλος ἐστὶ τοῦ θεοῦ. Ἀλλ' ἀκουσον ἐμοῦ τοῦ Ἐδρσηνοῦ. Ἐδειξά σοι πολ-

λάκις, ὅτι ὁ Χριστὸς Λόγος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ Κουράνιον σου μαρτυρεῖ. Καὶ μὴ πολυπραγμονῆς περὶ τούτου. Τὸν Θεὸν Λόγον δοξάζει, καὶ ἀνυμνεῖ, καὶ προσκυνεῖ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶν. Καὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ Λόγος οὗτος ἐσκήνωσεν ἐν τῇ σαρκί, ἣ καὶ καλεῖται ἡ σὰρξ αὐτοῦ νῶς Θεοῦ Λόγου. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ ναῷ νεκρὸς ἐζωοποίησεν ὁ Λόγος θεοπροπῶς, καὶ τὰ ἐξῆς.

nia, adoratione prosequuntur omnes caeli virtutes, et totum genus humanum. Et Verbum istud habitavit in carne, et caro ista facta est templum Dei. Et Verbum modo Deo conveniente, mortuos vivificavit, existens in isto templo nimirum carne, et

Ὅραξ, ἐπεὶ νῶς Θεοῦ ἐστὶν ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος, λοιπὸν οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ εὐξασθαι, καὶ ἐὰν εὐχηται ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἔλεος καὶ συγχώρησιν διδάσκει τῷ λαῷ, σώσει βουλούμενος αὐτούς. Καὶ λέγεις· Καὶ ὁ ἄγγελος ἀσώματος ἦν, καὶ νῶς Θεοῦ. Διὰ τί εὐχεται; Ἀρετῆς, οὐδέποτε εἶπεν ὁ Θεός τῶν ἀγγέλων, ἢ προφητῶν τινι, « Ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, » ὡς ἐκ στόματος Δαβὶδ, ἢ, « Νῶς εἶ τοῦ Θεοῦ. » Οὐτε πάλιν, « Οὐδέ ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε. » Ἄλλ' οὐδέ τῶν ἀγγέλων, ἢ τινι τῶν προφητῶν, « Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. » Οὐδέ αἰθῆς πρὸς ἄγγελον, « Ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ δεξιῶν. » Οὐτε πάλιν, « Ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομα σου ἐστὶν ὑπὲρ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην εἰς τοὺς αἰῶνας. » Οὐδέ πάλιν πρὸς ἄγγελον, ἢ προφήτην, « Σοὶ προσκυνήσουσιν οἱ βασιλεῖς τοῦ λαοῦ, καὶ αἱ φυλαὶ, καὶ ἐπὶ σοὶ εὐλογοῦνται, καὶ προσκυνήσουσιν σε πάντες ἄνθρωποι. » Οὐκ ἐστὶν ἕρα λοιπὸν, καὶ ὁ ἄγγελος νῶς Θεοῦ, ὡς σὺ δοκεῖς. Καὶ αἰθῆς ἔρωτώ σε ἐκ τῆς γραφῆς σου, ὅτι ἐβδομηκόντα τρεῖς φυλαὶ εἰσὶν οἱ Μουσουλμανοὶ, ὡς λέγεις, ἡ μία τοῦ παραδείσου, καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν κολάσεων· καὶ πάντες ἕνα Μουχάμετ γινώσκουσιν καὶ ἕνα Θεὸν ἄλλον ὁμολογοῦσι, καὶ τέσσαρα δόγματα δογματίζουσι. Τὸ πρῶτον ἀπὸ Χανιφά, δευτέρου Σεφί, τρίτου Μελκί, τέταρτον Ἀχμέτ Χαμπλά.

Καὶ ἔμαθον, ὅτι λέγει ὁ Μουχάμετ ἐν τῷ Κουράνῳ, Ἐβδομηκόντα δύο φυλαὶ τῆς κολάσεως, καὶ μία τοῦ παραδείσου. Πάττως ὁ Μουχάμετ, οὐδέ ἀπὸ παλλῆς συλλογῆς βιβλίων ἐπαίδευσεν τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἵνα οἱ μὲν γινώσκουσιν, οἱ δὲ μὴ. Ἀπὸ τῆς τοιαύτης συλλογῆς πάντως ἡ διδασχὴ αὐτοῦ πᾶσα, καὶ ἡ πρὸς τὸν λαὸν κήρυξις, καὶ ἡ πίστις ἡ φοβερὰ, καὶ τὸ δόγμα, καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ παραδείσου, καὶ τῆς κρίσεως, καὶ ἡσυγίας, καὶ ὁ ὕμνος, καὶ ἡ ψαλμωδία, καὶ ἡ προφητεία αὐτοῦ, καὶ ἡ διδασκαλία, καὶ ἡ σοφία, καὶ τὸ φῶς, καὶ ὁ νόμος, ὃν δέδωκε τὸ γένος τῶν Μουσουλμανῶν, τοῦτ' ἐστὶ τὸ εἶπεῖν, Οὐκ ἐστὶν Θεὸς, πλην Θεοῦ, καὶ ὁ Μουχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ. Καὶ πάλιν, τοῦτο ἐστὶν τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, τὸ λέγειν, Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἰλουῦντος, καὶ ἰλασμένου, ὃ οἱ ἐν ἀληθείᾳ εὐχόμενοι. Καὶ ὅτι παρὶς τοιοῦτου δόγματος οὐ δοξάζεις, ἕτερος λόγος σωτηρίας οὐκ ὑπάρχει. Καὶ ὁ Μουχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ, βασιλεῖαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσας.

A filia Phatima hoc testimonio suo tentavit confirmare. Rursus vere dicis : Christus etiam preces adhibuit, qui vera precatur, servus Dei haberi debet. Sed audi me respondentem Edcassenam, Sæpius hoc tibi comprobavi, et hoc tuus Coranus testimonio suo confirmat, nimirum quod Christus sit Verbum Dei. Et ea de re non debes nimium esse sollicitus ; Deum vero Verbum honore, hymnet totum genus humanum. Et Verbum istud habitavit in carne, et caro ista facta est templum Dei. Et Verbum modo Deo conveniente, mortuos vivificavit.

Vides quod quandoquidem Verbum est templum Dei, sequitur non illi opus fuisse precibus, et si aliquando preces visum est fundera coram hominibus, hac agendi ratione voluit illos misericordiam et indulgentiam docere, et illos ad salutem perducere. Sed dicis : Angelus est incorporeus, et templum Dei, quare ergo precatur? Sed deliras, nulli unquam angelorum aut prophetarum dixit Deus, hodie genui te, ut loquitur David, aut tu es templum Dei. Et rursus de nullo alio dictum est : Hic est Filius meus dilectus, audite illum. Et nulli angelorum aut prophetarum dictum est : sede a dextris meis donec posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Nec de angelo dictum : Deus noster est a dextris. Nec rursus : Nomen tuum est ab initio ante solem, et lunam, et in sæcula ; nec de angelo et propheta dictum : Te venerabuntur reges populi tui, et tribus populi tui in te benedicentur, et te adorabunt omnes homines. Non ergo sequitur, ut tu existimas, quod angelus sit templum Dei. Sed rursus apud te quæstionem movebo ex ipsa scriptura tua petitam, ubi narratur septuaginta tres esse tribus Musulmannorum, unicam vero paradisi dilectis potituram, alias vero omnes supplicis et pœnis adjudicandas ; et omnes quidem unum Muhammede in agnoscant, unum vero alium Deum confitentur, et quatuor quidem sententias varias foveant et profitentur. Unam a Chanipha, alteram a Sephi, tertiam a Melchi, quartam ab Achmet Champil.

Et audi vi et novi quod Muhammed doceat in Alcorano septuaginta duas tribus supplicis, unicam vero destinari paradiso. Certe Muhammed ex varia et multiplici librorum cognitione populum suum non docuit et institutione erudit, ut quidam, illius doctrinam assequerentur, alii vero non ; ex una et eadem ferragine fluxit tota illius doctrina, et illius ad populum prædicatio, et horrenda fides, et doctrina, et confessio de paradiso, ultimo iudicio, et quiete æterna, et hymnus, et psalmi, et disciplina, et supplicatio, et lux, et lex, quam genti Musalmanicæ tradidit, in eo tantum consistit, ut dicatur, non est Deus nisi Deus, et Muhammed apostolus Dei. Et iterum, hæc est summa salutis vestræ, in nomine Dei miseratoris et misericordis quem in veritate precamini, et præter istud dogma, nulla alia Dei celebratio, nullumque apud vos aliud verbum salutis. Et Muhammed est apostolus Dei qui tamen regnum Dei non est consecutus ; quicumque

vero sicut scriptum est confessus fuerit, inter cives A et accolas paradisi recensebitur. Væ toti generi Musulmanico propter talem doctrinam. Quia qui hæc audit, et credit illa in paradiso fieri, immergitur peccato sicut aqua scaturiens et mergens herbas. Cæterum quandoquidem omnes Musulmanni ut ipse bene novi, talia verba proferunt et sic omnes sentiant, quomodo tu asseris septuaginta illorum tribus et familias pœnis adjudicari, unicam vero paradisum consecuturam. Ostende mihi quomodo hoc fiat, si illud nosti; si vero illius non es conscius, hoc tibi ipsi, ipse dicam et significabo.

Propterea dixit Muhammed septuaginta duas tribus ad supplicia destinari, unam vero ad paradisi voluptates, quia septuaginta duæ, inquit, sunt tantum Musulmanicæ quoad cultum publicum, et B externe tantum profitentur vera dicere Muhammedem, clam vero asserunt populum Muhammedis cum illo falli et fallere. Et dicam tibi quænam sint istæ tribus, et eorum nomina, nempe Chasisimi, Separi, Ismaeli, Montani et reliquæ quæ sequuntur. Sed ne nimis longas verborum ambages nectamus, rursus dico quod septuaginta duæ vestræ linguæ, abnegent Muhammedem. Nostræ vero omnes unicam fidem profitentur, et Christum religiose colunt. Si vere vestræ septuaginta duæ tribus et linguæ Muhammedem abnegent et reproben, quænam veritatem proferent. Omnino vel plures vel una saltem mentientur. Nec est quod dicatis fideles et electos veritatem profiteri. Nam hoc etiam responsum dissolvam et elidam. Nam dic mihi C o Agarene, quare Deum ipsum conviciaris et calumniaris, asserens Deum hæc verbain ambitu throni sui exarasse, non est fides vera alia quam fides electorum Musulmannorum. Hoc quippe inveni scriptum in Corano tuo. O a veritate aberrans, nullus unquam vidit Deum, nec illius thronum conspexit, quis te ergo certior fecit ista circa thronum Dei esse scripta et exarata? Si vero dicas hoc te didicisse ex tuo ipso Corano, certe prorsus mentitur Coranus tuus. Nam ubi erant omnes Musulmanni tegit aquis superiora illius, et omnia comprehendit.

Nunc vero dic mihi, o fidelis, quo titulo gaudere contendis inter omnes alias nationes, an non summa salutis hominum fidelium, et vera et recta via ad vitam æternam, et fundamentum salutis animæ et corporis, et puræ ad Deum orationis, est cognitio D Dei. Tu vero deum ratione et vita carentem agnoscis et confiteris, illumque cultu divino prosequeris et veneraris ut superius ostensum est. Addete non habere prophetam aut apostolum; qua ratione ergo te ipsum electum voces declara et comproba. Nec habes sacerdotium, nec gratiam, nec templum, nec remedium ad morbos animæ et corporis curandos, nec psalmos, nec orationes. Si mentier, fac ut constet falsitas et mendacium meum. Illa ergo agnoscens quomodo poteris ingredi regnum cælorum et gratiæ Dei particeps evadere? Ab istis omnibus es quam longissime alienus.

Ὅστις δὲ οὗτος ὁμολογήσας, ὡς γέγραπται, ἐστὶν πολίτης τοῦ παραδείσου. Οὐαὶ τὸ γένος τῶν Μουσουλμανῶν ἐν τῇ λόγῃ τούτῃ. Ὅτι ὁ ἀκούων τοῦτο τοῦ γενέσθαι ἐν τῇ παραδείσῳ εἰσάγει τῇ ἀμαρτίᾳ ὡς βρύσιν χόρτου. Αἰοῦν, ἐπεὶ πάντες οἱ Μουσουλμανοὶ, ὡς οἶδα κάθω, τοιαῦτα λόγια λέγουσι, καὶ φρονοῦσι, σὺ πῶς λέγεις, ὅτι ἐβδομήκοντα θεοὶ εἰσὶν φυλαὶ τῆς κολλήσεως, καὶ μία τοῦ παραδείσου; Ἰπόδειξον, ἐὰν γινώσκεις πῶς εἶναι. Εἰ δὲ οὐκ οἶδας, φράσαι σοὶ αὐτός.

Διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Μουχάμετ, ὅτι ἐβδομήκοντα θεοὶ εἰσὶν τῆς κολλήσεως καὶ μία τοῦ παραδείσου, ὅτι αἱ ἐβδομήκοντα δύο αὐταὶ, λέγει, ἐν τῇ φωνῇ, καὶ ἀληθεύειν τὸν Μουχάμετ· ἐν δὲ τῇ κερμμένῃ, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Μουχάμετ σὺν αὐτῷ πλανῶσι, καὶ πλανῶνται. Καὶ μέλλω σοὶ διδάξαι αὐτοὺς, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, Χασισίμου, Σεπαρί, Ἰσμακίλι, Μουτχνί, καὶ αἱ λοιπαὶ καθέτης. Ἄλλ' ἴνα μὴ μακρολογώμεν, καὶ πάλιν αἱ μὲν ἐβδομήκοντα δύο ὑμέτεροι γλῶσσαι ἀρνοῦνται τὸν Μουχάμετ. Αἱ δὲ ἡμέτεροι τόσαι μίαν πίστιν ἐπὶ Χριστοῦ εἰδόνται εὐσεβοφρόνων. Αἱ γοῦν ὑμέτεροι ἐβδομήκοντα δύο γλῶσσαι εἰ ἀρνοῦνται τὸν Μουχάμετ. τινὲς γοῦν ἀληθεύουσιν. Διὰ παντός, ἢ πλείονος, ἢ μία ὑμῶν γλῶσσα ψεύδεται. Οὐτε, ὡς μὲν νομίζετε, πιστοὶ καὶ ἐκλεκτοί. Ἄλλὰ καταλύσω ὑμᾶς, καὶ συντρήσω. Διὰ τί, Ἀγαπήν, εἰπέ μοι, συκοφαντεῖτε τὸν Θεὸν λέγων, ὅτι ἔγραψεν γύρωθεν τοῦ θρόνου αὐτοῦ οὕτως· Οὐκ ἔστιν ἀληθεστέρη πίστις ἐτέρη, ἢ τῶν ἐκλεκτῶν Μουσουλμανῶν; Καὶ οὕτως εἶρον ἐν τῇ Κουρνίᾳ σου, πεπλανημένε· Τὸν Θεὸν οὐδεὶς ἐώρακε πώποτε, οὐδὲ τὸν θρόνον αὐτοῦ, οὐδὲ πῶς οἶδας, ὅτι οὕτως γέγραπται ἐν τῇ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ. Εἰ μὲν λέγεις, ὡς ἀπὸ τοῦ Κουρνίου σου ἔμαθες, λοιπὸν ψεύδεται τὸ Κουρνίον σου. Ποῦ γὰρ ἦν Μουσουλμανός, ὅταν ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ ἦν, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου. ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερφᾶ αὐτοῦ, καὶ συνέχων τὰ πάντα;

cum esset thronus Dei, et sedens super illum, qui

Ἄρτι, εἰπέ μοι, ὡς ἐαυτὸν καλεῖς ἐκ πτωῶν τῶν γενεῶν, πάντως τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς σωτηρίας τῶν πιστῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡ εὐθετα ὁδὸς ἢ ἀπάγοσα εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος σωτηρίας, καὶ καθαρᾶς εὐχῆς πρὸς Θεὸν, ἢ θεωγνωσία ἐστὶ· σὺ δὲ ἄλογον Θεὸν γινώσκεις καὶ ἄζων, καὶ αὐτὸς λατρεύεις, καθὰ καὶ πρότερον ἔδειξά σοι. Πάλιν οὕτε προφήτην ἔχεις, οὕτε ἀπόστολον. Πῶς γοῦν καλεῖς ἐαυτὸν ἐκλεκτὸν, δεξιόν μοι. Οὕτε ἱερωσύνην γινώσκεις, οὕτε χάριν ἔχεις, οὐκ εὐανθὸν, οὕτε ἴσιν ψυχῆς καὶ σώματος, οὕτε ψυχικῶν, οὕτε εὐχᾶς· καὶ εἰ ψεύδομαι, δεξιόν μοι. Καὶ ὅμως ταῦτα γινώσκων, πῶς δύνασθαι ἀπελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ; Τούτων πάντων πόρρω ταυχάνεις.

Καὶ ἡ κήρυξις, ἣν σε ἐκήρυξεν ὁ Μουχάμετ· Ὅτε Ἀ μέλλεις εὐξασθαι, λαβὴ μακρογούργουρον κεράμιον σὺν ὕδατι. Καὶ μετὰ τῆς δεξιᾶς σου χειρὸς βάλε τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὴν καθέδραν σου. Ἐ καὶ μετὰ τῆς ἀριστερᾶς σου χειρὸς βάλε τὸ ὕδωρ, εἶτα πλύνε. Καὶ μετὰ τοῦ δακτύλου σου, ᾧ ἐπλυνάς τὴν καθέδραν σου, πλύνε μετ' αὐτοῦ τὸ στόμα σου. Εἶτα τὸ πρόσωπόν σου, ἔκτοτε τὰς δύο χεῖρας μέχρι τῶν ἀγκυλῶν, εἶτα τὰς ὀφρύς, καὶ τὰ ὠτα, καὶ τότε τοὺς πόδας. Καὶ εἰ μὲν ἔστιν ἐν ταξιδίῳ, ὀφείλεις πλύνειν ἕξω τῶν ὑποδημάτων σου, ἵνα μὴ κοπιᾶς, εἶτα ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ πάλιν ὑποδέεσθαι. Καὶ ἐὰν φορῆς δακτυλίδιον χρυσοῦν, ἐκβαλε αὐτὸ, καὶ ἔκτοτε εὐχου. Εἰ δὲ μὴ, εὐχου. Καὶ ἐὰν φορεῖς γούνα ὑπὸ δέρματος κατοιδίου, μὴ εὐχου, πρὶν ἐκβάλλης αὐτήν. Καὶ ἐὰν πίνῃ ὁ Μουσουλμανὸς οἶνον ὄλην τινὴν ἡμέραν, καὶ θέλῃ εὐξασθαι, ἀνεκρίζεται εἰς τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν ἴσταξεν εἰς αὐτὸ ἀπὸ τοῦ οἴνου, πλυνέτω μετὰ σωπουνίου καὶ ὕδατος, καὶ τότε εὐξέσθω. » Κἀγὼ λέγω σοι, Οὐαὶ τῆς ἀφροσύνης, ὅτι ὁ πῖθος γέμει οἴνου, καὶ ἔξωθεν πλύνεται.

Ego vere regero : Vah ineptiarum et stultitiarum. quod intus vino plenum est.

Ὅτως καὶ εὐ τῆς κοιλίας σου γεμούσης οἴνου, καὶ οὐκ ἐμιάθης, καὶ τοῦ ἱματίου σου σταλαγμοῖς, ἐμιάθης. Καὶ αὐθις ἀνάθετε εὐχῇ τῇ μαινομένῃ ἀπὸ χρυσοῦ δακτυλιδίου, καὶ δερμακατοιδίου, καὶ ἀνάθεμα παραδείσῳ μαινομένῳ ἀπὸ χοίρου καὶ οἴνου. Τέλος πάντων ἡ διδασκαλία τοῦ Μουχάμετ σου παραγγέλλει σοι· Ἐ Εἰ μὲν ὑπάρχεις ἔγγυ· μασγιδίου, λαβὼν μανδηλίον, καὶ ἀπλωστον ἔμπροσθέν σου ἐχόμενος, ἵνα μὴ μαινωθῇ τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ χροῦς τοῦ μασγιδίου. Εἰ δὲ τυγχάνεις ἔξωθεν μασγιδίου, καὶ οὐκ ἔχεις μανδηλίον, ἐκβαλε τὸ ἄνωθεν σου ἱμάτιον, καὶ ἀπλωστον ἔμπροσθέν σου. Εὐχου ἄνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἔστω ἡ εὐχὴ σου οὕτως· Τίς Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν ; καὶ, οὐκ ἔστιν Θεὸς πλὴν σου, καὶ Μουχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ. Ἀμήν. Εἶτα βαίνεις γονυκλισίας τρεῖς λέγων οὕτως· Εὐχαριστοῦμέν σε, Θεὸς καὶ Κύριε· τῶν ἀπάντων, ἡ τοῦ ἐλέους ἀβύσσος, ὁ ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ ἀδωροδόκητος κριτῆς, καὶ βασιλεὺς, χάρισαι ἡμῖν ἰδοὺς εὐθείας, ἐν αἷς ἐδωρήσω τοῖς ἀγίοις σου πορευθῆναι οὐχ ὡς εἰ ὀργισμένοι ἐπορεύθησαν, ἔτι δὲ καὶ οἱ πεπλανημένοι Ἀμήν. Καὶ ποῖαι τρεῖς γονυκλισίας καθήμενος, καὶ ἀναστὰς λέγε· Τίς Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν ;

τρεῖς· πάλιν δὲ καθήσας, καὶ μεγάλουνον τὸν Θεὸν τρεῖς· εἶτα χαιρετίσεις ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους, λέγων· Εἰρήνη ἡμῖν. Καὶ ἐξ ἐνανθῶν πάλιν τὸ αὐτὸ, σὺν ἐλεημονίᾳ Θεῶ. Καὶ ἀπόλυε. » Αὕτη πάντως ἡ εὐχὴ σου, καὶ ἡ διδασκαλία σου, καὶ ἡ παρὰ Μουχάμετ σου σοφία. Πλέον δὲ τούτου οὐκ ἔχεις τὸ οἰοῦν.

Κἀγὼ δὲ σοι φέρω μάρτυρας, ὅτι πρὸ πάντων οἱ Ἀράβες τὰ ῥήματα ταῦτα εἶχον καὶ τῇ γράμματτα σὺν τῷ ἐλεημένῳ καὶ ἐλεοῦντι, ἃ δὲ Μουσουλμανοὶ καὶ γραμματικοὶ κελούετε, τὸν ὕμνον τούτου, καὶ τὴν ψαλμῳδίαν, καὶ τὸ, Τίς Θεὸς μέγας ; μάλλον

Hæc est vero doctrina quam promulgavit Muhammed, nempe, cum precibus orationi vacaturus es, accipe gurgulionem seu vas fictile, oblongum habens collum in quo aqua contineatur, Ἐ Et manu dextra ad anum et podicem admota sinistra quam injice, et fundamentum lava. Et digito quo fundamentum lavaveris et purgaveris, eodem ipso lava os tuum. Postea lava faciem, et manus ambas ad cubitos usque, denique lava supercilia et aures, postremo pedes ipsos. Si vero sis in præsidio, debes extra calceos lavare, ne hoc tibi molestiam creet, deinde illos excutere et iterum induere. Et si gestes annulum aureum, remove illum, et postea vaca orationi. Si vero annulo careas, potes statim orare. Et si tecum gestes vestem ex pelle cati seu felis consultam, ne preces fundas priusquam illam removeris. Et si Musulmannus toto die se vino ingurgitaverit, et voluerit tamen orare, attente consideret vestem suam, et si illam animadverterit vini guttis quibusdam maculatam, statim illam saponem et aqua purget, et postea incumbat orationi. » Nom hoc est dolium exterius purgare et lavare

Sic abdomine tuo onerato et pleno vino non contaminaris, guttis vero quibus inficitur vestimentum tuum es prorsus inquinatus. Et rursus anathemate notatis et prosequimini preces contaminatas gestatione annuli, et pellis felis, et paradisi ipsum vino et carne suilla contaminatam. Doctrina vero Muhammedis hæc tanquam finem et summam suorum dogmatum urget, ut nimirum : Ἐ Cum accedes ad moschæam, sudarium seu mantile extendas coram te, ne a colore vel terra moschææ inficiatur et inquinetur vultus tuus. Si vero es extra moschæam, et non habes sudarium, exue et extende superiorem vestem tuam, et super illa orationem tuam funde, et talis sit oratio tua : Quis Deus magnus sicut Deus noster, et non est Deus nisi Deus noster, et Muhammed apostolus Dei. Amen. Deinde perges et ter genua flectes dicens, benedicimus tibi, o Deus, qui es Dominus et rerum omnium arbiter, qui et misericordiæ abyssus, et qui ultimo die sedebis iudex nullis donis et muneribus corruptibilis ; o Rex, concede nobis vias rectas, quas concessisti sanctis, ut in illis incedamus, non vero sicut illi qui ira et errore a via recta deflexerunt. Amen. Et facies tres genuflexiones sedens, deinde surgens dic ter. Quis Deus magnus sicut Deus noster : Postea sedens Deum ter celebrabis et magnificabis, deinde salutabis ad dextrum latus dicens : Pax nobiscum ; deinde ad sinistrum eadem verba repetens, quibus

Ego vero testes tibi suppedito quibus constat ista omnia et dicta et scripta obtinuisse apud Arabes ante Muhammedem, imo verba ista : Cum Deo miseratore et misericorde, quæ vos Musulmanni libro vestro scripto adherentes soletis vestris sectatoribus

inculcare et inoperare, et istum hymnum, et istam psalmodiam, et ista verba: Quis est Deus magnus, etc., imo et astronomiam, et phaseos seu positionum lonæ calculos, et epilogramos, et artis medicæ sapientiam, et versus, et scholia, seu observationes, ista omnia excoluerunt Arabes multis annis antequam Muhammed oriretur. Omnis aëro a Muhammede excogitata sapientia, et prædicatio in eo consistit proferatur: Muhammed est apostolus Dei; tu non potes me mendacii arguere. Hoc discite ab ipsomet Muhammede. « Si quis, inquit, hoc faciat et confiteatur, futurus est paradisi incola, et si quis aqua non se purificaverit, non debet eo temeritatis devenire ut orare unquam audeat, et si quis contractaverit et tetigerit uxorem suam, non tantum debet fundamentum, et podicem lavare, sed a capite ad calcem debet totus aqua lavari, et tunc jus acquirit preces fundendi, et paradisi adipiscendi. Et rursus alia est prædicatio Muhammedis quæ sic se habet: « Ubi deerit aquæ copia, loco aquæ debet uti pulvere seu terra. »

Audi quippe diligenter eum qui recta institutione voluit te docere. Si contingat te hæere in campo nullis aquis irriguo, vel in monte, omnino non habes facultatem orandi. Si vero mors te derequente corripiat, plane tibi pereundum est nisi obtemperes mandato prophetæ tui, quo concedit et jubet ut, deficiente aqua, qua lavari possis, vice aquæ possis pulverem seu terram usurpare, et eo fundamentum purgare. Jam vero, o Agarene, dic mihi, cum manu pulverem collegisti, et manu podicem trivisti et defricasti, annon manus in illo quasi volutatur et inquinatur, et tamen a tuo Muhammede sencitum est, ut purgato tuo podice, os tuum, et vultus tuos statim etiam purificentur. Adeo ut, trito et purgato podice tuo, cum manu tua debeas statim illam admovere ad os tuum et faciem tuam, et vicibus quinquies repetitis hoc singulis diebus debet peragi. Si ergo locum aliquem ubi non sit aqua tibi contingat peragrare, et quinque vicibus terra tantum purificeris, quos fetores debebis naribus admittere, imo ad medullam usque? Et talem suavissimum odorem exhalat paradisi iste, tam calidis votis a te exspectatus et desideratus. Sed iterum dic mihi, si hæreas in cacumine montis alicujus celsissimi ubi non sit aqua et terra, et te mors subita et repentina invadat, omnino, o athee, pereundum erit tibi, cum in isto statu non tibi concedatur facultas orandi, et probe novi quod qui non orat, non habet Deum tanquam portionem suam. Sed ex supradictis et scriptis abunde tibi manifestavi te revera esse atheum. Deum quippe irrationalem, rationis et spiritus expertem veneras. Unde potes animadvertere sapientiam, doctrinam, prædicationem Muhammedis prorsus esse inutilem, quam obscura sit et tenebris involuta, quam confusa et merum Chaos. Unde fit ut ignoretis qualis sit vera sanctificatio animæ et corporis. Væ vobis, o barbaritæ.

Ostendi tibi qualis sit oratio tua, et ex doctrina tua hoc ipse potes colligere, et manifestavi omnem tuam perditionem. Et rursus tibi eandem perditionem tibi manifestabo, et ruinam, et interitum animæ tuæ et corporis tui, et quomodo non vis salvari a peccatis et criminibus quæ perpetrasti.

Ἐὶ καὶ ἀστρονομίαν, καὶ ψηφηφορίαν, καὶ στίχος, καὶ σχόλια, καὶ ἱεροσοφίαν, ταῦτα πάντα πρὸ τοῦ Μουῦχάμετ φανερά ἦσαν πρὸ χρόνων πολλῶν. Λοιπὸν τοῦτο τοῦ Μουῦχάμετ ἡ σοφία καὶ ἡ κήρυξις. Τοῦτο ἔστιν τὸ εἶπεῖν, ὁ Μουῦχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ. Οὐ δύνασαι ποιεῖν με φεύσθην. Μάθηναι ἀπὸ τοῦ Μουῦχάμετ καὶ τοῦτο. « Ἐἴ τις ταῦτα ποιεῖ καὶ ἠμολογεῖ, ἔστιν τοῦ παραδείσου. Καὶ ὅστις ὡς καθυρρίζει ἐαυτὸν μετὰ ὕδατος, οὐ τολμᾷ εὐχεσθαι πόσιτι, καὶ ὁ συναρθεὶς τῇ συζύγῳ αὐτοῦ, ὁ μόνον τὴν καθέδραν πλύνει, ἀλλ' ἀπὸ κορυφῆς ἕως ποδῶν πλυνέτω μετὰ ὕδατος· καὶ τότε ἔχει ἐξουσίαν τοῦ εὐχεσθαι καὶ εἶναι τοῦ παραδείσου. » Καὶ πάλιν ἡ κήρυξις τοῦ Μουῦχάμετ σου οὕτως ἐστίν· « Ἐἴν μὴ εὐρεθῆ ὕδωρ, ἀντὶ τοῦ ὕδατος ὀφείλει εἶναι χυρὸς. »

Ἀκούσον γὰρ ἀκριβῶς παρὰ τοῦ ὁρθῶς διδάσκοντός σε· Ἐπέπερ παρατύχης εἰς κάμπον ἄνυδρον, ἢ βουνόν, λοιπὸν οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν τοῦ εὐχεσθαι. Ἄλλ' ἴαν ἐξείφης λάβῃ σε θάνατος, πάντως ἀπολλύσαι· καὶ ἴαν ποιήσης κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ προφήτου σου, ὅτι ὅταν μὴ εὐρήσεις ὕδωρ, ἴνα λουθῆς, χυρὸν ἀντὶ τοῦ ὕδατος λαβῶν καθάρισον καθέδραν. Ἄρτι εἶπέ μοι, ὦ Ἀγαρηνέ, ὅταν κρατεῖς τὸν χυρὸν μετὰ τῆς χειρὸς σου, καὶ τρίψῃς τὴν καθέδραν σου μετὰ τῆς χειρὸς σου, συγκυλλεταὶ τῇ χειρὶ σου, καὶ Μουῦχάμετ οὕτω σοι παραγγέλλει, ὅτι ὅταν καθυρρίξῃς τὴν καθέδραν σου καθάριζε καὶ τὸ στόμα σου, καὶ τὸ πρόσωπόν σου. Τρίψας οὖν τὴν καθέδραν σου μετὰ τῆς χειρὸς σου, ἔπειτα θίς εἰς τὸ στόμα σου, καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν σου· καὶ μέλλεις ποιῆσαι τριτάτην πενεάκις τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ εἰ τύχη· εἰς ἄνυδρον τόπον, καὶ τὰς πέντε φορὰς μετὰ τοῦ χυρὸς ὀφείλει καθυρριθῆναι, πόσων ὠρωμῶν μέλλεις ὀσφρανθῆναι ἐν τοῖς ρισί σου μέχρι δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ μελεῶ· καὶ κατὰ τὴν ἐπαύσαν ταύτην ἴσται πάντως· καὶ ὁ προσδοκώμενός σοι παραδεισός. Καὶ ἴαν λέγῃς, εἶπέ μοι, εἰς ὅρος ὕψηλόν, ἐν ᾧ οὔτε ὕδωρ ἔστιν, οὔτε χυρὸς, τί μέλλεις ποιῆσαι; Ὄφείλει πάντως ἀποθνεῖν αἰφνιδίῳ θανάτου, πάντως ἀπολείσθης, ἄθνη, ἄνευ εὐχῆς· οἷδ' ὅτι ὁ μὴ εὐχόμενος Θεὸν οὐκ ἔχει μέρος, καὶ ἔμπροσθεν γεγραμμένον ἐδήλωσά σοι, ὅτι ἄθνη· εἶ. Θεὸν ἄλογον διχα λόγου καὶ κενύματος λατρεύεις. Ὅρῃς τὴν σοφίαν πόντων ἀναφελῆ, τὴν διδαχὴν καὶ τὴν κήρυξιν τοῦ Μουῦχάμετός σου, πῶς σκοτεινότερα καὶ χυρὸς; Ὅθεν εὐ γνώσεσθε τί ἔστιν ἀγίασμός ψυχῆς καὶ σώματος, οὐαὶ ὑμῖν βεβορρωμένοι.

ἴδειξ σοι πάντως τί ἔστιν εὐχὴ σου, καὶ οἷδης δυνάμενος τῷ δόγματι σου, καὶ ἐπενήρωσα πᾶσιν σου τὴν ἀπόλειπν. Καὶ πάλιν σοι δεῖξάι ἔχω τὴν ἀπόλειπν· καὶ πάλιν, δεῖξάι σοι ἔχω τὸν κλειπνόν τῆς ψυχῆς σου καὶ τοῦ σώματος, πῶς οὐ θέλεις σωθῆναι ἀπὸ των ἀμαρτιῶν σου, ὧν ἔπραξες. Πάντως

ὅπως ἐκήρυξεν ὁ Μουχαμίης, ἵνα νίψῃς ἀπὸ κορυφῆς ἄ
μέχρι ποδῶν σὺν ὕδατι τῶ σώματι, εἴτε μετὰ τοῦ ὕδα-
τος, εἴτε μετὰ τοῦ χοῦ; Καὶ εἶναι τὸ χῶμα μεμε-
τρημένον μετὰ σκαλοῦς ἰκανοῦ, ἵνα μὴ πλείον, ἢ
ἔλαττον λάβῃς. Ἰδοὺ γοῦν λέγω σοι· εἴτε ἀπὸ ὕδα-
τος ἀγιάζεται ἡ ψυχὴ, οὔτε ἀπὸ χρώματος. Εἰ μὲν
οὖν λέγετε, ὅτι ἡ ψυχὴ ἐστὶν ἱερωμένη, καὶ οὐκ ἔχει
χρῆσιν εἰς τὸ ἱεροῦν αὐτῆν οὔτε ἀπὸ ὕδατος, οὔτε
ἀπὸ χρώματος· κἀγὼ λέγω σοι, ὅτι ἡ ψυχὴ ἐνοῦται
τῶ σώματι. Καὶ οὐ πῶς λέγεις, ὅτι ἡ ψυχὴ ἁγια-
σμένη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ σῶμα, ἐπεὶ μι-
αρὸν ἐστὶ, χρὴ καθικάρηται αὐτὸ πλύνειν μετὰ τοῦ
ὑδατος; Εἰ μὲν λέγεις ὅτι διὰ τὸ συμβῆναι αὐτῶ
μιασμῶν, εἴτε ἐξ ἁμαρτίας, εἴτε ἐκ ῥυπαρίας, ἀναγ-
κατὸν ἐστὶν πλύναι αὐτὸ καθ' ὕδατος, καὶ οὕτω
εὐχεσθαι. Κἀγὼ λέγω, ὅτι ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἐν
ἑστίν· καὶ τῶν δύο ἐστὶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἁγιασμέ-
της, τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος, ὡς πᾶρ καὶ ἐπὶ τοῦ
μιασμοῦ ἀμφοτέρω ταυχάνουσι μέτοχα. Καὶ πᾶν
ἱερὸν μιαρὸν οὐ γίνεται πώποτε, μᾶλλον τὸ μιαρὸν
ἀγιάζεται καὶ ἱεροῦται. Καὶ ἐὰν τὸ ἱερὸν μιανθῇ,
οὐκ ἀγιάζεται παρὰ τοῦ ὕδατος πώποτε. Ὅρα; αἰ.
πῶς πεπλάνησαι.

netur, vi et aquæ subsidio nunquam poterit sanctificari. Vides jam quomodo a veritatis recto tramite deflectas et declines.

Πάλιν δὲ εἰπέ μοι, πῶθεν τὸ Κουρανίον σου λέγεις
εἶναι Λόγον Θεοῦ, ἐλθόντα, καὶ οὐ ποιηθέντα; Ἐγὼ
τὸν Λόγον τῶ Θεοῦ πῶς ἐκ φωτὸς γινώσκω. Καὶ
πῶς ἠνώθη ἡ ἄληπος καὶ ἀπλῆ φύσις τῶ βιβλίῳ
σου; Ἡ λεπτοτάτη τῶ τοιοῦτο πάχος ἔχοντι, ἐξαι-
ρήτως τῶ τομαρῶ τῶ καταπατημένῳ ὑπὸ χοιρῶν
ποδῶν, καὶ ἔργῳ χειρῶν ἀνθρώπων. Πῶθεν οὖν ἀπο-
καλεῖς Λόγον Θεοῦ αὐτὸν ἐλθόντα, καὶ οὐ ποιηθέντα;
Τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ μου οὐκ ἐστὶ ποίημα ἀν-
θρώπου, καὶ καταπάτημα. Πῶς οὖν οὐ παραδέχη-
με λέγοντα, ὅτι Λόγος τοῦ Θεοῦ ἠνώθη τῇ σαρκί, καὶ
ἐστὶν γεννηθείς, καὶ οὐ ποιηθείς; Ἐὰν τὸ βιβλίον
σου ῥιπτόμενον εἰς τὸ καὶ αὐτῶ βοηθῆται οὐ δύ-
νεται, πῶς αὐτὸ Λόγον Θεοῦ καλέση τις; Καὶ ἐὰν
ὁ Κύριος αὐτὸν ἐκ τῶν Ἰουδαίων διεσώσατο, καὶ
εἰς τὰ οὐράνια κατοικεῖν ἀναήλυθε, πῶς αὐτὸν
Θεὸν Λόγον οὐ καλούμεν; Καὶ ἐὰν λέγεις, Τὸν Λόγον
τοῦ Θεοῦ οὐ δυνάμεθα κρατεῖν, καὶ νοῆσαι, καὶ μα-
θεῖν διὰ τὸ πάχος τοῦ βιβλίου· πῶς οὐ παραδέχη-
μοι διὰ μαρτύρων πολλῶν, ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἠνώ-
θη τῇ σαρκί, καὶ ἔστι γεννηθείς, καὶ οὐ ποιηθείς;
Καὶ οὕτω καὶ ἡμεῖς εὐρομεν ἐν τῶ πάχει τῆς σαρ-
κὸς τὸ ἄλλον καὶ λεπτόν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶδομεν τὴν
δόξαν αὐτοῦ, δόξαν προφανῶς Λόγου Θεοῦ.

quare sententiam meam non admittis variis testimoniis roboratam, qua assero Verbum Dei unitum esse carni et genitum esse, non vero creatum? Et ista ratione invenimus in crassitie et densitate carnis immaterialem et subtilissimam substantiam Dei, et novimus illius gloriam tanquam ipseissimam gloriam Verbi Dei.

Λοιπὸν πῶς ἡμᾶς ἐνειδίετε, ὡς ἐκαιοδιστάς, καὶ
ἀσεβεῖς ἐν τούτῳ μᾶλλον, ὅτι εἰδόμενοι σημεῖα φοβε-
ρὰ, καὶ τέρατα ἀναρίθμητα ἀπὸ τοῦ πάχους τῆς
θείας σαρκὸς τῶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐ ἀπὸ τοῦ
Κουρανίου οὐ οὐδὲ τὸ οἰοῦσιν. Καὶ ὡς οὐκ ἔδυνά-
θη μαθεῖν οὐ λεπτόν, καὶ ἀύρατον ἄλλως, εἰ μὴ

Nam tali prædicatione te omnino ebetrixit Muham-
med, ut nimirum totum corpus a vertice ad pedes,
laves aqua vel pulvere. Imo pulverem seu terram
debere cum mensura adhiberi vasculo quedam
apto, et ad manus istud composito, ne plus vel mi-
nus quam par sit, adbibeat et infundatur. Jam
vero tibi dica nec ab aqua nec a pulvere, seu terra
potest sanatio animæ conciliari. Quod si regeratis
animam esse sanctam, nec illi opus esse ut aqua
vel pulvere sanctificetur, ego vero insto. et dico
animam unitam esse corpori. Tu vero quomodo as-
seris animam a Deo sanctificari, corpus vero cum
est contaminatum debere singulis diebus aqua la-
vari et purgari? Si regeras ideo hoc fieri propter
contaminationem ex peccato vel ex sordibus, ac
proinde opus esse ut aqua purgetur, et postea ora-
tioni vacetur; ego etiam arguo et dico animam et
corpus unum et idem esse quoad sanctificationem,
et utrumque a Deo purgari et sanctificari, nimirum
animam et corpus, cum ambo maculis et sordibus
sint participes. Et omne sanctum contaminatum
non evadit, sed quod est inquinatum sanctificatur
et purgatur. Et si res aliqua sancta forte contami-
netur, vi et aquæ subsidio nunquam poterit sanctificari.

Rursus vero dic mihi quare asseris Coramum
tuum esse Verbum Dei non factum, et quod venit
e caelo. Ego novi tantum Verbum Dei quod est lu-
men ex lumine. Et quomodo uniri posset simplex
et incomprehensibilis natura cum libro tuo, te-
nuissima et subtilissima essentia cum re talis densi-
tatis et crassitie, cum tuo nimirum volumine quod
sæpe pedibus calcatur, et quod est opus manuum
humanarum? Qua ratione ergo illud vocas Verbum
Dei quod non est factum et quod venit ex caelo?
Corpus vero Christi mei non est opus hominis,
nec res quæ possit calcari. Quare ergo me non
toleras et probas cum assero Verbum Dei carni
esse unitum et illud esse generatum, non vero fa-
ctum aut creatum? Si liber tuus projiciatur in pu-
teum, vel alium aliquem locum ubi non possit se ip-
sum juvare et ab isto discrimine se liberare, quomo-
do tu potes illum nomine Verbi Dei designare? Et ai
Dominus noster seipsum a furore Judæorum li-
beravit, et caelos usque pervenit, ut ibi sedes suas
figeret et collocaret, quomodo Verbum Dei illum
non vocaremus? Quod si dicas: Verbum Dei non
possumus comprehendere nec percipere, nec anim-
advertere nisi per crassitiam et opacitatem libri,

Quare vero nos conviciis oneratis, tanquam in-
cantatores et impios hac præcipue de causa, quod
tremenda signa, et miracula innumera admittimus
quibus ipsa materialis et divina caro Verbi Dei se
commendavit? Nihil vero de Cocano tuo tale quid
jactare potes. Sed sicut non potes substantiam sub-

tilem et invisibilem aliter concipere quam unitam a
 densitati et crassitiei corporis Corani tui ; sic ego
 Christianus non possum comprehendere et videre
 Verbum Deum nisi per crassidem corporis sui. Et
 rursus quomodo dicere possunt Musulmanni: Nos
 volumus diei iudicii videre creatorem et formatorem
 nostrum? Sed ego rogero tibi, cum Meccam tendis
 ad orandum, et diligenter inquiris et instas ut pos-
 sis videre sepulcrum Mohammedis, et illud saluta-
 tione quadam prosequi, qui ibi commorantur, ut
 ab isto consilio te deterreant dicunt, eo momento
 quo sepulcrum videbis, excæcaberis et oculis or-
 bes eris. Unde sequitur prophetam tuum multum
 abest ut te juvet, imo ruinam tuam et perditionem
 promovere. Sic in die iudicii si videas Deum ip-
 sum, sicut futurum contendis, illum promptum et
 paratam ad perditionem tuam experieris, et te de-
 tradet in gehennam ignis. Tu vero dicis Muhamme-
 dem esse hominem Dei, et qui scilicet a Deo injuste
 agere didicerit? In tota vita sua, loco liberationis
 mortem semper idem, eadem adhuc operatur, et
 vice illuminationis, scotomate et excæcatione te
 percutit, ut tu ipse asseris. O a veritate longe aberrans, qui non vidit divinitatem in hoc tempore
 presentati!

Quare non asseris quod Verbum Dei, Deo co-
 ævum, revera videmus in carne, in qua mortuos
 excitavit, corruptos et non amplius existentes ad
 esse pristinum revocavit, et carnem suam mortuam
 vivificavit ut Deus? Quomodo ergo pares asseris
 illum et Muhammedem? Sed coram Deo aliquid
 adhuc mihi superest clarius quod contra te urgeam.
 Cum es orationi et precibus operam daturus, pedes
 habes super terram, et sub pedibus tuis jacet Mu-
 hammed in terra, putredine ac vermibus corrosus
 et dissolutus, manus vero tollis et tendis ad cælum
 ubi est Verbum Dei, et thronus ejus et Spiritus
 sanctus; et locum ubi jacet Muhammed pedibus
 pulsas et calcas, ad locum vero ubi habitat Ver-
 bum Dei, ad celestissimos istos cælus manus soles
 attollere, et invocas cælestes exercitus, angelos,
 archangelos, Cherubim, Seraphim, qui hymnis et
 acclamationibus celebrant Deum maximum et po-
 tentissimum, cum Verbo et Spiritu. Animadvertite, o
 Agarene, locus quem calcas est locus in quo jacet
 mortuus Muhammed, locus vero sublimis ille ad
 quem manus extendis, est locus qui personat
 hymno et concentu supra memorato. Quare ergo
 Muhammedem et Christum dignitate pares vocas?
 Quare non erubescis et pudore obrueris? Quomodo
 similis esse potest æternus, immortalis, illi qui est
 mortalis, mortuus et corruptus? Quomodo Verbum Dei,
 rerum omnium opificis et creatoris, poterit
 æquiparari cum opere et creatura terrena, cum Muhammede qui est impostor, et qui te decipit aqua
 sanctificari animam et corpus.

Audi vero hanc parabolam: Homo quidam erat
 indutus stela seu veste alba, cum vero in via per-
 geret caeno et luto referta et sordida, cecidit in
 solum et locum saxi et lapidibus asperum; vestis
 quidem luto et caeno fait maculata, sed pes saxi
 ejusmodi alitione contritus fuit. Quidam vero illum
 ex isto discrimine tollentes et levantes, illum de-

σὺν τῷ πάχει τοῦ σώματος τοῦ Κορανίου σου ὁ-
 τως κἀγὼ ὁ Χριστιανὸς οὐκ ἠδυνήθην μάθειν καὶ
 ἰδεῖν τὸν Θεὸν Λόγον, εἰ μὴ διὰ τοῦ πάχους τοῦ σώ-
 ματος. Καὶ πάλιν πῶς λέγεις, Ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως θέ-
 λομεν εἶδεν τὸν πλαστοουργήσαντα ἡμᾶς; Κἀγὼ λέγω
 σοι, ὅτι ὅταν ἀπέρχῃ εἰς τὴν Μεκκάν, ἐπὶ τὸ εὐχα-
 σθαι, καὶ ἐκζητήσῃς εἰσελθεῖν εἰς τὸν τάφον τοῦ Μου-
 χάμετ ἐπὶ τὸ ἀσκέσασθαι αὐτὸν, καὶ οἱ ἐκείσε λί-
 γουσί σοι οὕτως· Ἄμα τῷ ἰδεῖν σε τὸν τάφον, ἀκαλι-
 σαι ἔχῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου. Λοιπὸν οὖν, ὁ προφή-
 της σου ἀντὶ τοῦ σῶσαι σε, ἀπολίσει σε. Ὁμοίως ἐν
 εἰδῆς τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, καθὼς λέγεις,
 ἔτοιμός ἐστιν ἀπολῆσαι σε εἰς τὴν γέενναν τοῦ πά-
 ρος. Σὺ λέγεις, ὅτι ὁ Μουχάμετ ἐστὶν ἐκ Θεοῦ ἄνθρω-
 πος, καὶ λοιπὸν ἐκ Θεοῦ ἔμαθε τὸ ἀδικεῖν; Ἐν τῇ
 ζωῇ αὐτοῦ ἀεὶ ἀδικίας καὶ ἀπωλείας ἐργάζετο ἀντὶ
 τοῦ σῶσαι, καὶ μετὰ θάνατον πάλιν τὸ αὐτὸ ἀντὶ
 τοῦ φωτίσαι σε τυφλώσει σε ἔχει, ὡς σὺ λέγεις. Ἡ
 πεπλανημένη, ὅστις οὐκ εἶδε τὴν θεότητα ἐν τῷ πᾶν!

Καὶ πῶς οὐ λέγεις, ὅτι τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ τὸν
 σύναρχον εἶδομεν ἐν τῇ σαρκί, καὶ ἐν αὐτῇ ἀνέστησε
 νεκρούς, φθειρομένους δὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὴν
 εἶναι αὐτοὺς παρήγαγεν, καὶ τὴν σάρκα αὐτοῦ ἐκ
 νεκρῶν ἤγειρεν, καὶ ἀνέστησεν ὡς Θεός; Πῶς οὖν
 αὐτὸν καὶ τὸν Μουχάμετ ἴσον ποιεῖς; Ἐνώπιον τοῦ
 Θεοῦ σαφιστέρῳ σοι εἶπω. Μᾶλλον εὐχεσθαι, εἰ
 πόδες σου ἐν τῇ γῆ. Καὶ ὁ Μουχάμετ κέεται ὑπο-
 κάτω τῶν ποδῶν σου ἐν τῇ γῆ σσακημένος καὶ
 διεφθαρμένος, καὶ ἄρας τὰς χεῖρας σου πρὸς τὸ
 ὄψος τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ᾧ ἔστιν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ὁ θρόνος αὐτοῦ, καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ὄσων κέ-
 ται ὁ Μουχάμετ, καταπατεῖς, ὅπου δὲ κατοικεῖ ὁ
 Λόγος τοῦ Θεοῦ, εἰς ὄψος αἴρων τὰς χεῖρας σου πη-
 ρακαλεῖς τὰ οὐράνια τέγματα, ἀγγέλους, ἀρχαγγέ-
 λους, Χερουβιμ, Σεραφίμ, ὑμναῦντας, δοξαλογοῦντας
 τὸν μεγαλοδύναμον Θεὸν σὺν τῷ Λόγῳ καὶ τῷ Πνεῦ-
 ματι. Βλέπεις, Ἀγαθνή, ὅπου πεταῖς, κέεται ὁ
 Μουχάμετ, καὶ ὄσων κέεται τὰς χεῖρας σου ἀνωθεν,
 ἐστὶν ὁ βῆθεις ὕμνος. Πῶς οὖν τὸν Μουχάμετ καὶ
 τὸν Χριστὸν ἴσον ἀποκαλεῖς; Πῶς οὐκ ἐρυθρίθεις καὶ
 αἰσχύνῃ; Πῶς ἔοικεν ὁ ἀεὶ ὢν καὶ ἀθάνατος τῷ
 ἀεὶ θνητῷ καὶ φθειρομένῳ; Πῶς ἐξισοῦται ὁ Λόγος
 τοῦ Ποιητοῦ, τῷ ποιήματι καὶ χροικῷ Μουχάμετ,
 καὶ πλάνῳ, τῷ διδάξαντι σε, τὸ ὄσων ἐστὶν ἀγίωμα
 τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος;

Ἄκουσον οὖν τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἀνθρώπος
 τις σελὴν λευκὴν ἦν ἐνδοξυμένος, περιερχόμενος ἐν
 ὁδοῖς βεβορβορωμένης, καὶ πεσὼν ἐν τῷ πέλαγῳ, ὁ-
 μῆθη ἐν αὐτῇ πέτρᾳ, καὶ ἡ μὲν σελὴ ἡ λευκὴ ἠμείν-
 θη ὑπὸ τοῦ βορβόρου, καὶ ὁ ποδὸς αὐτοῦ ἐβλάσθη
 ἐκ τῆς πέτρας. Ἀρᾶντες οὖν τινες αὐτὸν ἀπήγαγον
 ἐν τῇ αἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ τὴν σελὴν αὐτοῦ ἐρηκάλοντες

ἀπέπλυναν μετὰ σαπουνίου· καὶ ἀπελευκάνθη κατὰ ἅ
τὸ πρότερον. Τὸν δὲ θλασθέντα πόδα οὐ δύναται τὸ
ἕδωρ μετὰ σαπουνίου ἰατρῆσαι, εἰ μὴ ἰατροῦ ἐμ-
πίρου καταλαβόντος ἐν πολλῇ σχολῇ καὶ φρονεῖν
ἀπολαθίσασθαι ὄγιη, ὡς τὸ πρότερον. Ὁ δὲ προ-
φήτης σου οὕτως ἐδίδαξεν, ὅτι ὑπὸ τοῦ ὕδατος καθα-
ρίζεται καὶ ἀκολουεῖται πᾶσα νόσος ψυχῆς, καὶ σώ-
ματος. Ἄρτι τὸ ἕδωρ οὐκ ἴσχυσε ἀγιάσαι τὸν θλα-
σθέντα πόδα ὁρατὸν τε καὶ φαινόμενον. Πόσω μᾶλλον
τὴν ἀόρατον ψυχὴν [οἴ] δύναται ἀγιάσαι καὶ ἀποπλῦναι;
Εἰ μὴ λέγεις, Ἐὐχὴ ἐστὶ ψυχῆς ἁγιασμός, πῶς οὐκ
ἐστὶ καὶ τοῦ σώματος; Νῦν δὲ λέγω σοι· Δεκτόν ἐστι
πρότερον θεραπεύσαι τὸ θλάσμα τοῦ ποδός, εἴτα
πλῦναι τὴν στολὴν καὶ λευκᾶναι, ἥγουν πρῶτην τὴν
ψυχὴν ἀγιάσαι, καὶ φωτίσαι, καὶ αὐτὸ τε τὸ σῶμα
νίψαι μετὰ ὕδατος καὶ σαπουνίου. Οὐαὶ σοι, ἔλεεινέ,
μέρος κρῖτος· τὴν ἀγίαν ψυχὴν κλοῦσιν ἐν παρα-
δείσῳ, ἢ λέγουσιν, Ἐλθέ, πλυνέσκαλε ἐν τῷ παρα-
δείσῳ.

illuminata, deinde, corporis aqua et smegmate lavandi est habenda ratio. Væ tibi, miserrime portio
futura ultimijudicii. An vocatur anima ad paradysum et dicitur: Veni, o cunctilote, veni in paradysum?

Ὅταν γοῦν τελευτήσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ τρεφῇ, καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ὑπάρχει, βρῶμα καὶ σκό-
ληξ, καὶ ὄξει καὶ φθείρεται, καὶ οἷ ἐὰν μὴ πολλῶ
χάματι καὶ πλακί τινι, καὶ ἀσπαλῶς περικυρῆ
τῷ σώματι, ὁ ἐγγίστας αὐτοῦ πλησίον ἀπὸ τῆς πολλῆς
δυσωδίας ἐτελεύτα ἄν. Νῦν δὲ τις ὠφέλειζ τῷ ἄν-
θρώπῳ τὸν κῶλον αὐτοῦ πλύνειν πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς αὐτοῦ; φησὶ γὰρ ὁ προφήτης Δαβὶδ· « Καρ-
δίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός. » Καὶ ὁ Μωϋσῆς
τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας ἐνήστευσε, καὶ
τὸ στόμα αὐτοῦ ὄξυτο, λαβὼν δὲ φύλλα δένδρου ἀπ-
εσπόγγισε τὰ χεῖλη αὐτοῦ. Καὶ ὀργισθεὶς ὁ Θεός αὐ-
τῷ, εἶπεν· Αἰὰ τί ἐσπόγγισας τὰ χεῖλη σου μετὰ
τῶν φύλλων; Ἔπαγε, νήστευσον ἐτέρας τεσσαρά-
κοντα. Ἐγὼ νῦν ἁγιασθὲν ψυχῆς τε καὶ σώματος
ζητῶ, ἐὰν βρομῇ τὸ στόμα σου, τί πρὸς με; Κοῦς
ὑπάρχεις, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. Ἄρτι εἶπέ μοι,
ὦ Ἀγαρηνέ, ἔπει ὁ Θεός ἐκατεδέξατο τὸ στόμα τοῦ
προφήτου ὄξον, καὶ οὐκ εἶπον, Πλῦναι μετὰ ὕδατος
αὐτοῦ τοῦ προφήτου, ἢ σπόγγισαι· οὐ πῶς λέγεις,
ὅτι μετὰ τοῦ ὕδατος ἀγιάζεται ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ
σῶμα; πεπλάνησαι. Καὶ δεῦν ἁμαρτάνης, οὐ μόνον
τὸ σῶμα λαμβάνει τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ.
Νῦν δὲ τὸ σῶμα ἐπλυνὰς ἀπὸ τῆς βυπαρίας μετὰ
τοῦ ὕδατος, τὴν δὲ ψυχὴν τὴν ἀόρατον μετὰ ποιοῦ
ὕδατος θέλεις καθαίρειν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας;
Καὶ πῶς προτιμᾷν τὸ σῶμα ἐκπλύνειν καθ' ἡμέραν
πεντάκις, καὶ τὴν ψυχὴν ἀφαιναί; Οὐχὶ ἡ ψυχὴ
ὑπάρχει μετῶν τοῦ σώματος; ὡσπερ τὴν στολὴν
ἐλευκνᾶς, καὶ τὸ θλάσμα τοῦ ποδός οὐκ ἡδυνήθης
θεραπεύσαι ὑπὸ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ μετὰ ἰατρῶν καὶ
βοτανῶν ἀρίστων.

potes curare et dealbare. Sed pedem vulneratum et contritum non poteris juvare aqua, sed experi-
entia medicorum, et viribus herbarum præstantiorum.

Νῦν θέλω σοι εἰπεῖν. Σὺ ἔχεις τάφον ἔχοντά τι
ἔσθην ἐγκοίμισμα πάνν θαυμαστῶν ἀπὸ χροσίου
καὶ μαργάρων, ἔσθην δὲ δυσωδίας καὶ σκωλήκων
γίμει. Πάλιν ἐρωτῶ σε, ὅταν χωρισθῇ τὸ βρέφος ἐκ

matum deduxerunt, et illius vestem exuentes, et il-
lam in aquam projicientes, cum saponе et smegmate
illam lavarunt, et pristino splendori et candori
restituerunt. Aqua vero et smegma non possunt ju-
vare pedem laborantem et contritum, sed ars sola
medici experientissimi, qui in se recipit onus cum
tempore et cura, illam pristinæ sanitatē reddere et
restituere. Propheta vero tuus tali te doctrina in-
stituit, omnes scilicet animæ et corporis morbos
cum aqua purgari, lavari et removeri. Jam vero
aqua non valuit curare contritum pedem visibilem
et in sensus incurrentem, quomodo ergo posset
animam invisibilem lavare et sanctificare? Si di-
cas: Oratio est animæ sanctificatio, quare non va-
let etiam corpus ipsum sanctificare? Nunc vero is-
tud et amplius dico tibi, convenientius est primo
curare vulnus pedis, et deinde accedere ad ves-
tem lavandam et dealbandam, sic primo animæ
cura debet nos sollicitare, ut sit nimirum sancta, et

Cum vero aliquis mortuus est et sepulchro con-
ditus, et corrosus, et redactus in putredinem et
vermes, fetet et prorsus corrumpitur, et nisi multa
terra tumulata, et asseribus, et maxima diligentia
abscondatur corpus, talis exhælat fetorem, ut
propius accedentes tetre odore statim enascantur.
Jam vero quid juvat hominem singulis diebus tanta
cura culum et colum lavare? Ideo dicit David pre-
pheta: O Deus, crea in me cor purum et mundum.
Et cum Moses jejunasset quadraginta dies et noctes
inceptit acescere illius halitus, et ore ingratum odo-
rem emittere; accipiens vero folia arboris eju-
sdam quibus labia voluit irrorare et detergere,
exarsit statim ira Dei et dixit; quare foliis labia
deteristi? Abi et jejuna adhuc alios quadraginta
dies, nam ego volo sanctificationem non corporis
sed animæ, si male olet os tuum, quid hec ad me?
Tu es terra et in terram et pulverem reverteris. Jam
vero, o Agarene, dic mihi, quandoquidem Deus
toleravit et admisit os fetens prophetæ Mosis, et
non jussit prophetam, ut os suam aqua lavaret et
detergeret, tu qua verecundiâ potes asserere ani-
mam et corpus aqua purgari et sanctificari? Erras.
Nam cum peccas non tantum corpus inquinatur,
sed etiam anima peccati labe inficitur. Si vero cor-
poris sordes aqua abstergis et deles, qua aqua ani-
mam invisibilem a peccato liberare et purgare co-
naris? Et qua ratione fit ut prius curetur corpus
et quinquies singulis diebus purgetur et mundetur,
anima vero neglecta et illota reliquitur? Annon
anima dignitate corpus ipsum superat? certe res
ita se habet ut in parabola vestis et pedis. Vestem

Nunc et aliud urgere volo. Habes sepulchrum mira
prorsus loricâ circumdatum, et variis margaritis
et auro decoratum, interius vero est plenum fetore
et vermibus. Rursus aliud te interrogabo, cum

partus ex ventre matris emittitur, illius corpus aqua mundatur. Est vero molle illius corpus, et non potest adhuc orare, quod dico ne hinc occasionem invenias asserendi quod per preces sanctificatur illius anima ad ultimam usque mortis momentum. Ostendi ergo tibi quod aqua nec corpus nec anima sanctificentur. Si vero regeras quod fetus recens motus debeat circumcidi et sic sanctificari, respondeo, nec in hoc etiam consistere corporis vel animæ sanctificationem. Sed Israelitæ hanc habuerunt gentis et generis sui notam qua ab aliis gentibus distinguerentur. Iterum ergo atque iterum tibi dico quod qui docet Deum ratione carentem, omnino ille ipse caret cognitione et pietate, ut tibi supra representavi.

Rursus vero te interrogabo de viginti quatuor myriadibus prophetarum quos jactare soles, ut eorum nomina referas, et quid singuli vaticinati sunt, quo miraculo inclaruerint, quo tempore, quoque sub imperio extiterint. Totus orbis constat septuaginta duabus linguis, ut notum est. Et si potes memorare tuos prophetas secundum numerum linguarum totius orbis, fidem tibi habebimus. Nunc vero ne quidem centum prophetarum nomina potes referre. Audi quippe a me Edesseno rem quam tibi narabo. Die quodam Zecchetes seu religiosus quiescens, accessit ad quemdam Calepitarum, spes fretus quod ab illo rogam seu eleemosinam esset accepturus. Petit ergo ut quo erga Deum et prophetas amore ferebatur, vellet illi nummum erogare ad singula quæ memoraretur prophetarum nomina. Sedit vero illi petitioni ebtemperaturus. Et cum coram se collocasset magnam numerorum copiam, efflagitavit ab illo, ut singula Prophetarum nomina recenseret, ad quodlibet prophetæ nomen nummum accepturus. Cum vero jam quosdam nummos accepisset, et quorundam nominum prophetarum recordatus fuisset, statim hæsit memoria, et ultra non suppeditavit, etiamsi alter instaret et urgeret. Sic tentatus et irrisus fuit a Moratino, et pactum et conditio rescissa, et ab illo improbata. Si tunc adfuisse Christiani, annon ipsi vos ludibrio et risu excepissent. Cum ergo ignoretis prophetarum nomina, quemodo tantum prophetarum numerum apud vos floruisse audetis asserere, et quare non erubescis tot nummos efflagitare quot sunt nomina prophetarum, quæ tamen memorare non potes, et sunt tibi prorsus ignota. Sed ad ea quæ dixi rursus rogeris, Adamum fuisse prophetam primum; Muhammedem vero ultimum fuisse. Insulse et extra jacens veritatis orbitam. In variis locis deprehendi te dicentem, quod erat Muhammed, ante jacta mundi fundamenta, et regatus a me ubinam habitabat, asseris illum occultatum fuisse inter istam et aquam. Si vero res ita se habeat, quemodo est tempore Adamo posterior, si nimirum existit ante conditum mundum? Tu idem asseris et evertis. O omnis cognitionis experte, quare tu non erubescis?

Sed iterum te interrogabo: dic ergo mihi ubi et quando natus est Muhammed, quo profectus, ubinam mortuus et humanitatem tenuit, aut quemodo

τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καθαρίζεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ ὕδατος. Αὐτοῦ γὰρ μαλακὸν τὸ σῶμα, καὶ οὐ δύναται εὐχὴν ποιῆσαι, ἵνα εὖρος ἀπορροῇ ὅτι μετὰ τῆς εὐχῆς ἀγιάζεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μέχρι θανάτου. Ἐδείξα σοι, ὅτι τὸ ὕδωρ οὐ καθαρίζει ψυχὴν οὕτως σῶμα. Εἰ δὲ λέγεις ὅτι χρὴ παραμένεσθαι, καὶ οὕτως ἀγιάζεται, λέγω σοι, αὐτὸ οὕτως τοῦ σώματος ἐστὶν ἀγιασμός, οὕτως ψυχῆς. Ἄλλ' εἶχον εἰ Ἰσραηλίται τοῦτο γνώρισμα τῆς ἰδίας γενεᾶς, διὸ ἐπὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Ἰθνην. Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς λέγω σοι, ὅτι ὁ ἄλογον Θεὸν δογματίζων, καὶ ἀπλοῦν, εὐσεβείας ἐστὶν καὶ γνώσεως ἁμωρος, καθὼς καὶ ἐδείξα σοι ἐξ ἀρχῆς.

Πάλιν δὲ ἐρωτῶ σε περὶ τῶν εἰσοιτισσάμενων γιλιὰδων προφητῶν ὧν ἡμᾶς διδάσκεις, ὥστε καὶ τὰ ὀνόματα ἐξεῖπαι, καὶ ὁ καθὼς αὐτῶν ἐπροφήτευσεν, ἢ ποῖον θῆμα εἰργάσατο, καὶ ἔκποτος ἐπὶ ποίῳ βασιλείᾳ Ἰπῆρχεν; Ὁ κόσμος ἅλος ἐβδόμησεν δύο γλώσσαι εἶναι, ὡς οἶδαμεν. Καὶ ἐὰν ἔχῃς εἰπεῖν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν γλωσσῶν τόσους προφήτας, ἐπιστευόμεν σοι. Νῦν δὲ οὐδέ ἓκατον προφητῶν ὀνόματα δυνήσῃ εἰπεῖν. Ἄκως γὰρ παρ' ἐμοῦ Ἐδεσηνοῦ. Μίαν οὖν τῶν ἡμερῶν ἦλθεν Ζαχαρίας, τοῦτ' ἐστὶν, ἡσυχαστῆς, εἰς τὴν βουγάν τιμ τῶν Χαλεπιτῶν, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐὰν ἀγαπᾷς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς προφήτας, χάρισόν μοι νόμισμα ἓν, ἐκείνου προφήτου ὀνόματι. Καὶ ἐκατέθετο αὐτῷ δοῦμα ὡς ἠτήσατο. Καὶ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ κλήθη νομισμάτων, ἀπήτησεν αὐτὸν λέγειν καθενὸς προφήτου ὄνομα, καὶ λαμβάνειν ἀπὸ ἓν νόμισμα. Ὁ δὲ ἐρέμηνος τοῦ λαμβάνειν τὰ νομισματα, μόλις ἤρξατο καὶ ἐμνήσθη τινῶν ὀνομασιῶν, καὶ ἀπειτούμενος οὐκ ἐμνήσθη ἔτι. Λοιπὸν καὶ οὕτως καταγέλασθαι παρὰ τοῦ Μορατίνου, καὶ ἐπειρήθη, καὶ τὰ νομισθέντα ἐμνήσθη παρ' αὐτοῦ. Εἰ κερύχον ἐπιτινὸς Χριστιανοὶ ὡδε, οὐ καταγέλασαν ἂν ὑμᾶς; Πῶς οὖν ὑμεῖς, ἐπεὶ οὐ γινώσκετε τῶν προφητῶν ὀνόματα, τοσοῦτων κλήθος προφητῶν λέγετε ἔχει ὑμᾶς; Καὶ ἐπετόλμησας οὐ ζητῆσαι τοσαῦτα νομισματα περὶ ὧν οὐ γινώσκετε ἀριθμὸν τῶν ἡμετέρων προφητῶν. Λέγεις μοι κάλιν, ὅτι πρῶτος προφήτης ἐστὶν ὁ Ἄδάμ, καὶ ἔσχατος ὁ Μουχάμετ, Ἄφρων, καὶ ἔξω τῆς ἀληθείας. Ἐν διαφόροις τόποις εὖρηκά σε, ὡς λέγεις, ὅτι ὁ Μουχάμετ πρὸ καταβολῆς κόσμου ἦν. Καὶ ἐρωτώμενος παρ' ἐμοῦ πῶς ἐκατοῖται, καὶ λέγεις· Μεταξὺ παλοῦ καὶ ὕδατος ἐκρόκτετο. Καὶ λοιπὸν πῶς ὑστερον ἐστὶν τοῦ Ἄδαμ, ἐπειδὴ πρὸ καταβολῆς κόσμου ὑπῆρχεν; Σὺ καὶ αὐτὸ λέγεις. Σὺ καὶ ἀνατρέψεις, καὶ πῶς οὐκ ἐρωτήσῃς, ἀσύνετος;

Ἄλλ' ἐρωτῶ σε κάλιν, καὶ εἰπέ μοι, πῶς καὶ πῶς ἐγεννήθη ὁ Μουχάμετ, καὶ τοῦ ἐπορεύετο, καὶ πῶς ἐπίβηκεν, καὶ ὁ πῶς αὐτοῦ, καὶ ὁ πῶς αὐτοῦ

πῶς καλεῖται, πάντα οὐ γινώσκεις. Ἄλλ' ἐγὼ γινώσκω, καὶ καλῶς ἐπίσταμαι. Ἐὰν ἀγνοεῖς τὰ σὰ γράμματα, καὶ τὰ ἐμά. Κἄν σὺ τὰ ἐμά οὐ γινώσκεις, ἄκουσον λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ διδάχθητι οὐ μόνον περὶ τοῦ πάππου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἕως γενεᾶς δέκα τοῖς ἑαυτοῦ. Ἐγὼ δὲ διὰ ἀναδιδάσκω τὸν υἱόν μου τὸν δὲ υἱόν μου οὐκ ἐνδέχεται τοῦτο ποιεῖν, ὅτι οὐ δύναται. Οὕτω γὰρ καὶ ὑμεῖς οὐ δύνασθε περὶ τοῦ Μουχάμετ ἀκριβῶς εἰδέναι, ὡς ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί· διότι ἡμεῖς πρὸ τοῦ Μουχάμετ ἐσμὲν, καὶ ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτοῦ ἀπαντα. Ὅμως καὶ ἐὰν οἴδατε ὑμεῖς, δεῖξατε ἡμῖν περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ μίαν ἑορτήν, καὶ περὶ τοῦ ἀναληφθῆναι αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν. Εἰπέ μοι, τί ἑορτάζεις; ἢ καὶ διὰ τὴν θνήσκον αὐτοῦ, καὶ ποῦ ἐτάφη, καὶ τίς ἡ ψαλμοδία τῆς κοιμησεως αὐτοῦ; Τὰ βιβλία ὑμῶν ὅλα διήλθον, καὶ οὐδεμίαν εὔρον ὑπόθεσιν γεγραμμένην περὶ ἐπαίνου καὶ ὕμνου. Οὐδὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἰεμένα ἐχαρητέθη ὑπὸ τοῦ Γαβριὴλ, οὔτε ἡ δύναμις ἐξ ὕψους κατώκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἔγγυος γέγονεν, οὔτε Πνεῦμα ἅγιον ἐκάλεσεν αὐτὴν ἁγίαν, καὶ πρὸ τοῦ τόκου παρθένον, καὶ μετὰ τόκον παρθένον μένειν. Εἰ μὴ [ἐ] γράφη οὕτως, ὅτι ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων δοῦλη ἠγοράσθη. Πῶς αὐτὴν τὴν δούλην, καὶ τὴν ἁγίαν, καὶ μακαρίαν, καὶ πανάμωμον Παρθένον τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ Λόγου Ἰσας ποιεῖς, ὡς περὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς ἰσότης; Οὕτω καὶ ὁ Μουχάμετ Ἰσας ἐστὶν τῷ Χριστῷ, ὅτι ὁ Μουχάμετ νεκρὸς οὐκ ἀνέστησεν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ὁ Χριστὸς τὸν τετραήμερον Λάζαρον ἀνέστησεν, οὐδὲ τοῦ γεγεννημένου τυφλοῦ ἤνοιξεν ὀφθαλμοῦς, οὔτε πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐθεράπευσεν, λεπρούς οὐκ ἐκαθάρισε, κωφοὶ καὶ ἄλλοι οὐκ ἴαθησαν παρ' αὐτοῦ, οὔτε βίαν ἀνέμων καὶ ἀγριαίνοντα κύματα ἔστησεν, καὶ ἐν ὕδατι ὡς περὶ ξηρὰς ἐπεριπάτησεν, καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ οὐκ εἰσῆλθεν τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, οὔτε μετεμορφώθη πρόσθεν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ἀναμάρτητος οὐκ ἦν, οὔτε ἀθάνατος, οὔτε δικαιοκριτής. Πῶς ἴσον ποιεῖς αὐτὸν τῷ Χριστῷ; ἐπεὶ τοιοῦτόν τι οὐ πεποίηκεν ὁ Μουχάμετ, οὐδὲ ἄλλο ἕτερον τὸ οἰονοῦν. Οὔτε ἀληθείας ἐχόμενος, οὔτε δικαιοσύνης, ἀλλὰ μάλλον, ὅτι πῆσαν ἀδικίαν ἐνεδείξατο καὶ διετάξατο φονεῦσθαι πάντα τὸν μὴ λέγοντα αὐτὸν Θεοῦ ἀπόστολον. Καὶ σὺ λέγεις ἀναιδῶς, ὅτι ὁ Μουχάμετ καὶ ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς ἐστὶν· περὶ δὲ τοῦ βίου τοῦ αὐτοῦ Μουχάμετ λέγω σοι·

recusarunt? Tu vero inverecunde et impudenter fuisse; sed ad ea quæ spectant vitam et mores

Μουῦammedis nunc me converto, et dico :
 Ὁ λεγόμενος Ἀμπτουλμουτάλεπ οὐδεὶς ἦν ἀπὸ τοῦ γένους τῶν νῦν Μουσουλμανῶν γυνῶν αὐτῶν, οὔτε οἴδατε, οὔτε γνωρίζετε. Ἡμεῖς δὲ οἱ Χριστιανοὶ οἱ πιστεύοντες τῷ λογικῷ καὶ ζῶντι Θεῷ, καὶ πρὸς αὐτὸν ὑπάρχοντες καθὼς καὶ κληρονόμοι τῆς γῆς τυγχάνομεν. Καὶ οἴδαμεν αὐτὸν καὶ ἐγνωρίσαμεν, λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ ὀφείλεις μαθεῖν περὶ πάντων, ὧν οὐ γινώσκεις. Ὁ Μουχάμετ ἐγένετο υἱὸς Ἀμπτουλά, ὁ Ἀμπτουλάς υἱὸς Ἀμπταλμουτάλιπ, ὁ Ἀμπταλμουτάλιπ υἱὸς Ἀσέμ, Ἀσέμ υἱὸς Ἀδελμουνέφη, Ἀδελμουνέφη υἱὸς Κουσί, ὁ Κουσί υἱὸς Λουαῖ, Λουαῖ

pater illius, aut avus vocabatur. Ista omnia non nosti, illorum vero non sum ignarus, imo ea probe novi. Ignoras forsana tua sicut nostra. Sed si nostra tibi sunt incognita, audi tua et discea me non tantum quis fuerit illius pater aut avus, sed audi sursum et retro, de cem illius generationes. Ego quidem doceo filium meum, sed ille non idem præstat et revera non potest. Sic etiam non potestis tam accurate ea nosse quæ spectant Muhammedem sicut nos Christiani; nam sumus ipso Muhammede multo vetustiores, et quæ ad illum pertinent nobis perspicue cognita sunt. Dicatis ergo nobis si hoc vobis sit cognitum, quodnam festum celebretur in memoriam nativitatís et assumptionis illius in caelos. Dic mihi quæ dies solemnibus instituta ad nativitatís vel mortis vel sepulturæ illius memoriam recolendam; quinam psalmi et odæ decantantur in honorem dormitionis? Omnes tuos libros evolvi, sed nullum inveni argumentum, vel declarationem scriptam de laudibus et hymno quibus fuerit celebratus. Nec angelus Gabriel salutavit Jemenam Muhammedis matrem, nec virtus Altissimi in illa habitavit ut prægnans et gravida evaderet; nec Spiritus sanctus illam vocavit sanctam, nec fuit virgo ante partum nec post partum virgo mansit. Sed tantum hoc scriptum invenitur, quod cum esset serva, a variis hominibus redempta fuerit; quomodo ergo istam servam, et sanctam, beatam, immaculatam Matrem Dei Verbi, suppares facis, cum inter illas nulla sit æqualitas. Sic Muhammedem scilicet est æqualis Christo, cum tamen mortuos non excitaverit, nec sicut Christum quadriduanum Lazarum ad vitam revocaverit, nec cæci oculos aperuit, nec omnia morborum et infirmitatum genera curavit, nec lepra laborantes mundavit, nec surdi nec muti ab illo sanati, nec vim ventorum furentesque fluctus compescuit, nec salum ut solum pedibus calcavit, nec januis clausis ad discipulos suos penetravit, nec transfiguratus fuit coram illis, nec fuit peccati purus, nec immortalis, nec judex æquissimus. Quomodo ergo Muhammedem Christo parem potes asserere, cum talia vel similia nunquam ille præstiterit, nec veritatis et justitiæ fautor et promotor exstiterit, imo potius se injustitiæ mancipium exhibuerit, cum omnes tradidari jusserit, qui illum Dei apostolum confiteri asseris Muhammedem et Christum omnino pares

Is, cui Amptoulmoutalepo nomen erat, ignotus erat toti Musulmannorum genti, et nequidem nunc, quis ille fuerit apud vos notum et comperitum est. Nos vero Christiani qui credimus Deo viventi et rationali, qui illi adhæremus, et qui totius terræ hæredes sumus, illum probe cognovimus. Sed hac de re sicut et de multis aliis quæ tibi sunt incognita debes a me doceri. Muhammed fuit filius Amptoulæ, Amptoulas vero fuit filius Amptalmoutalipi, Amptalmoutalip, filius Asemi, Asemus filius Adelmunaphi, Adelmunaphi filius Cusi, Cusis filius Lovæ, Lova

filius Mutracæ, Mutracas filius Cainan, Cainan filius A Emuldab, Emuldab filius Elisai, Elisai filius Metusalach, Metusalach filius Arphaxiarch.

Audi nunc, insulse, ea quæ spectant avum Muhammedis Amptulmutalipum, ino ea ipsa quæ contigerunt ultima Muhammedis ipsius fata. Ea vero quæ dixi, et imposterum dicam et scribam, ea petita sunt et hausta omnia ex scriptis et libris ipsorum Chaldæorum. Amptulas Muhammedis pater in foro quodam Arabum emit sibi uxorem Jemenam Muhammedis matrem, puellam et filiam cujusdam cui Leoni nomen erat. Cum vero Muhammedem peperisset, elapsis decem annis tandem post extincta est. Muhammed vero matre orbatus, ab Amptoutalepo fuit educatus, et cum ad annum vigesimum quartum ætatis suæ pervenisset, decem uxores duxit, quibus sex concubinas captivas superinduxit. Prima illius uxor vocabatur Caditea filia cujusdam Chalepi; secunda Amptalne filia Saphove; tertia Aisai, filia Omuri; quarta Aisai, filia Apupacri, seu Mpoumpaci, qui Muhammedi successit et post illum sedem occupavit, id est fuit Calipha; quinta fuit Maria Ægyptia; sexta Zaitte; septima Zulcha, et quæ sequuntur. Jam vero tibi narrabo unde et quomodo illas habuerit et duxerit. Caditsa hauriebat aquam, et camelis potum suppeditabat; cum vero illac transiret Muhammed, aquam ipse petiit a puella, quam ut cum illo matrimonio jungi vellet, nulla mora rogavit. Respondit vero Caditsa, vultum quidem tuum possum conspicerere, sed tamen non audeo ad te accedere; an tu non es ille propheta qui in Corasiotas natus est? Respondit: Imo ille ipse sum. Et ad patrem puellæ accedit, illamque conjugio sibi sociandam a patre impetravit Amptalmes vero duxit, tanquam servam domesticam, et in ædibus suis natam, quam cum prius deflorasset et devirginasset, illum postea connubi sibi junxit.

Aisai vero cum e longinquo videret incendentem et accedentem Muhammedem, extendit phaciolum suum, super quod cum incessisset, dixit puellæ, gratias ago tibi. Magna est fides tua, misit vero ad illum patrem jubens ut filiam ad se mitteret uxorem sibi sociandam. Audite vero nuntio, puellæ pater maximo perfusus est gaudio, illamque misit ad Muhammedem cum oxygalacte ut illud comederet, et pro illis precaretur. Abrepto vero lacte, illo se saginavit, et tandem puellæ virginea claustra salaci sicut temeravit. Maria vero erat Ægyptia, quæ erat in urbe Mpois, sita in agro Damasceno. Cum vero illic pervenisset Muhammed cum camelis domicæ suæ quos conducta mercede regeresolebat, vidit puellam et illam adamavit, illamque uxorem in domum suam deduxit. Zaitte etiam aquam haurientem et spargentem cum vasculo quodam fictili, et purpureis genis conspicuam statim adamavit, quam manu comprehensam, sic est allocutus: Nullus præter me in te potestatem et jus habebit, et postea illam pro uxore habuit. Quod cum pater audivisset, totum se maximo permisit gaudio, et ad Muhammedem profectus, coram illo procubuit, dicens: Unde

υἱὸς Μουτρακᾶ, Μουτρακᾶς υἱὸς Καϊνᾶν, Καϊνᾶν υἱὸς Ἐμουλάδ, Ἐμουλάδ υἱὸς Ἀλισαί, Ἀλισαί υἱὸς Μετουσάλαχ, Μετουσάλαχ υἱὸς Ἀρφασιάρχ.

Nūn ἄκουσον, ἀνόητε, τοῦ πάππου τοῦ Μουχάμετ τοῦ Ἀμπτουλμουταλεπῆ, ἄχρι τελευτῆς τοῦ Μουχάμετ. Καὶ ἂ εἶπον, καὶ μίλλω εἶπετιν, αὐτῶν Χαλιφικῶν σοι γραφῶν λέγω σοι γράφω. Ὁ πατὴρ τοῦ Μουχάμετ ὁ Ἀμπτουλάς ἠγόρασε τὴν γυναῖκα αὐτῆς τὴν Ἰεμενᾶν τὴν μητέρα τοῦ Μουχάμετ ἐπὶ τῷ φόρῳ τῶν Ἀρράβων, τοῦ Λέοντος τὴν κόρην. Ἐπὶ ὡς αὐτὴ ἐγέννησε τὸν Μουχάμετ, μετὰ δέκα ἔτηνους εὐθύνθη. Καὶ ἀντιρρόφῃ ὁ Μουχάμετ μὴ ἴσῃ μητέρα παρὰ τοῦ Ἀμπτουταλεπῆ, καὶ κτ' ἄνω γωνῶν γεγονῶς, ἔλαβεν ἕκτοτε γυναῖκας δέκα, καὶ οὐδέκα: ἕξ. Ἡ πρώτη γυνὴ αὐτοῦ Χατιτζὲ ἡ θυγάτηρ τοῦ Χαλεπῆ, ἡ δευτέρα Ἀμπταλμῆ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Σεφουᾶ, ἡ τρίτη Αἰσαι, ἡ θυγάτηρ τοῦ Οὐμαρι, ἡ τετάρτη Ἀσαι, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀκουαρι, ἡ γουὸν τοῦ Μπουπέκη τοῦ καθίσαντος μετὰ Μουχάμετ, ἡ Χανιφᾶ, πέμπτη Μερῆμ Αἰγυπτία, ἡ ἑκτὴ Ζαιτὲ, ἡ ἑβδόμη Ζουλχᾶ, καὶ καθεξῆς. Καὶ ἰδοὺ λέγω σοι, πῶς αὐτὰς ἀνέλαβεν, καὶ πόθεν. Ἡ Χατιτζὲ ἠνέλησεν ὕδωρ, καὶ ἐπότιζε τὰς καμήλους, καὶ ἀέδαινεν ὁ Μουχάμετ, καὶ ἐζήτησεν ὕδωρ, καὶ ἤρπασεν αὐτὴν εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶπεν ἡ Χατιτζὲ, Τὸ πρόσωπόν σου βλέπω, καὶ οὐ τολμῶ ἐγγίσει σοι· μὴ σὺ εἶ ὁ προφήτης ἐκ τοῦ γένους τῶν Κυρασιωτῶν; Λέγει αὐτῇ· Ναί. Καὶ ἐζήτησεν αὐτὴν ἐκ τοῦ πατρὸς εὐτῆς εἰς γυναῖκα. Τὴν δὲ Ἀμπταλμῆ ἔλαβεν ἐκ δουλείας τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ διεπαρθένευσεν αὐτὴν.

Ἡ δὲ Αἰσαι ἰδοῦσα τὸν Μουχάμετ ἐρχόμενον, ἠπλώσεν τὸ φακιδῶλαιον αὐτῆς, καὶ περιπέτησεν ἐπάνω αὐτοῦ. Λέγει οὖν αὐτῇ ὁ Μουχάμετ· Εὐχαριστῶ σοι, μεγάλη σου ἡ πίστις. Καὶ ἐπέστειλεν εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς λέγων· Στείλον μοι τὴν θυγάτηρα σου εἰς γυναῖκα. Καὶ ἀκούσας ὁ πατὴρ αὐτῆς ἔχρησφόδρα, καὶ ἐπέστειλεν αὐτὴν μετὰ καὶ οὐγγαλιτικῶν πρὸς τὸν Μουχάμετ, ἵνα φάγη, καὶ εἴχηται αὐτῇ. Καὶ λαβὼν τὸ γάλα ἔφαγεν, τὴν δὲ κόρην διεπαρθένευσεν. Ἡ Μερῆμ, ἦν δὲ Αἰγυπτία, εἰς κέντρον λεγόμενον Μπόδς εἰς γῆν Δαμασκοῦ καθιζομένη, καὶ ὅτε ἀπέθλην ὁ Μουχάμετ μετὰ καμήλων ἰδὼν τὴν κυρία αὐτοῦ μίσθος, εἶδεν αὐτὴν καὶ ἠγάπησεν, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἔφερεν εἰς τὰ Ἰδα. Καὶ τὴν Ζαιτὲ ὕδωρ ἐκδύλλουσαν μετὰ τοῦ κεραιμίου ἀπὸ τὸν κλίβανον, καὶ τὰς παρῆας ἐρροῦρας ἔχουσα, ἠγάπησεν αὐτὴν, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς εἶπεν· Οὐκ ἔχει σοι ἄλλος ἐξουσίαν, εἰ μὴ ἐγὼ, καὶ ἐπῆρσεν αὐτὴν ἕκτοτε εἰς γυναῖκα. Καὶ ἀκούσας ὁ πατὴρ τοῦ Μουχάμετ ἐχρησφόδρα, καὶ ἔλθων ἐπέπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγων· Πόθεν μοι τοῦτο, ἀπόστοις τῷ Θεοῦ, ἵνα κληθῆς γαμβρός μου; Λέγει αὐτῷ ὁ Μουχάμετ· Ἀπίστα, οὐκ οὕτως γέγραπται· Ἐποίησεν ἡ ὁ Μουχάμετ παιδίαν δ' μὲν ἄφρανα, καὶ ἄλλω ἐν. Ὁ

πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Ταίπ, ὁ δεύτερος Ταέρ, ὁ τρίτος Κασέμ. ὁ τέταρτος Ἡμδραίμ, καὶ ἡ θήλεια Φατιμά.

autem quatuor filios procreavit et unam filiam. Primogenitus vocabatur Taip, secundus Taer, tertius Casem, quartus Ibrahim, filiae vero Phatimæ nomen erat.

Καὶ οὐδεὶς ἀπὸ τὰ ἄρβεννα ἔζησεν, εἰ μὴ μόνῃ ἡ Φατιμά. Πῶς οὐκ ἀνέστησεν ἀπὸ τῶν παιδίων αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν Ἀρράβων, ὥστε εἶδεν αὐτούς, καὶ πιστεῦσαι ἐκ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ, εἰ προφήτης ἦν, ὡς λέγεις; Τὴν δὲ Φατιμὴν ἔδωκεν εἰς γυναῖκα αὐτὴν τῷ ἐξαδέλφῳ αὐτοῦ Ἀλῆ υἱῷ τοῦ Ἀπουταλεπῆ. Καὶ αὐτὸς ἐποίησε μετ' αὐτὴν παιδία δύο, ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Χασάνης, ὁ δεύτερος Χουσεϊνης. Καὶ μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ Μουχάμετ ἀνάστη ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ τὸ ὄνομα Μεδία ἔχον καὶ υἱὸν ὀνόματι Ἰαζίτ ἐξουσιαστὴν τοπάρχην. Καὶ ἀπέστειλεν, καὶ ἐφόνευσεν τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ἀλῆ τὸν Χασάνην, καὶ τὴν Χουσεϊνήν, τὸν πρότερον διὰ φαρμάκου, τὸν δευτέρου δὲ ξίφους. Ταῦτα πάντα οἶδον ἄλλοις. Καὶ λέγε μοι, ἐπεὶ οὐκ ἂν αὐτὸν προφήτην καλεῖς, διὰ τί ἐὰν προφήτευσεν περὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, οἷτις οὕτως μέλλουσι θηήσκειν μετὰ θάνατον αὐτοῦ; Ἐκτοτε ἐκάθισεν ἀντὶ τοῦ Μουχάμετ, Ἀποσάφης χαλιφάτης χρόνου 5' καὶ ἡμῶν. Εἶτα ὁ Ουφράτης ὁ υἱὸς τοῦ Χαττάπαπ, χρόνου 5'. Ἐπειτα ὁ Ὀθμάνης υἱὸς Ἀφῆ χρόνου 1β', εἶτα ὁ Ἀλῆς υἱὸς τοῦ Ἀπουταλεπῆ χρόνου 8'. Πάλιν λέγω σοι οἷτις ἐκ ἐξηγήσομαι: τῶν 1β' αὐτοῦ πάππων τὰ ὀνόματα καὶ τὴν αἰσχύνην αὐτῶν, ὁ Ουφράτης ὑπὲρ μέλανος οὐκ ἀρκίσει μοι.

Catapar spatio sex annorum. Post illum Othmanes filius Aphnæ, annos duodecim, deinde Ali filius Abutalipi annos quatuor. Dico ergo tibi et iterum dico, quod si duodecim illius avorum nomina, et gesta turpia et pudenda narrare vellem, deficeret Euphrates ipse, etiamsi pro ruentibus undis atramentum mihi suppeditaret.

Νῦν ἄκουσον τὸν βίον τοῦ πάππου τοῦ Μουχάμετ τοῦ Ἀμπτομουτάλεπ. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν ἡ κατοικησις αὐτοῦ εἰς γῆν Μαρζαδᾶ, καὶ ἐπαρεπονέθη ἀπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀσέμ, ἦλθεν εἰς γῆν Σεφορᾶν γονιῶν ὧν Κωρσιωτῶν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ παιδία ἄρβεννα δέκα, καὶ θυγατέρας τρεῖς. Ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Ἀμουσῆς, ὁ β' Ἀμπᾶς, ὁ γ' Ἀπουταλεπῆ, ὁ δ' Ἀμπουλχάπ, ὁ ε' Ἀπλουκαδέπ, ὁ 5' Ἀπουτζάλ, ὁ 6' Ἀμπουλκασέμ, ὁ 7' Ὀυφράτης, ὁ 8' Σαφουάν, ὁ 9' Ἀμπουλᾶς. Αὐτός ἐστιν ὁ πατὴρ τοῦ Μουχάμετ. Ὁ δὲ πάππος τοῦ Μουχάμετ ὁ Ἀμπτοουλμουταλέπης εἶχεν ἀδελφὸν Κουρέση τὸ ὄνομα, κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ προπάππου αὐτοῦ. Καὶ κατέκει εἰς γῆν Χαμ δύο ἡμερῶν δρόμον ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς γῆς Μαρζαδᾶ. Ὁ δὲ Κωρσίσης εἶχεν θυγατέρας δέκα, καὶ υἱοὺς τρεῖς. Ἡ ὑστερινὴ θυγάτηρ αὐτοῦ ἦκουεν Λιζουλέ, τοῦτ' ἐστὶν Μαρκαρίτζα, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ὁ Ἀμπουλᾶς ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ τούτου Ἀμπτοουλμουτάλεπ, ὁ καὶ πατὴρ τοῦ Μουχάμετ, ἠγάπησεν οὖν αὐτὴν σφόδρα, καὶ λέγει τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ὁλέω εἰπεῖν σε τῷ ἀδελφῷ σου τῷ Κουρέση δοῦναί μοι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. Ἦν δὲ ὁ Κουρέσης πλούσιος σφόδρα περὰ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ τὸν Ἀμπτοουλμουτάλεπ. Λέγει ὁ πατὴρ τοῦ Ἀμπουλᾶ Ὁ θεός σου ἔναι πλούσιος καὶ κενό-

mihī tantus honos, ut gener meus haberi non dedigneris? Cui sic inquit Muhammed: Surge sic in fatis decretum et scriptum est. Muhammed

Nulli vero liberorum vitæ usura diutina concessa fuit. Sola vero Platima diei æthereis et vitalibus auris vescebatur. Quare vero liberos suos ex mortuis non excitavit in præsentia Arabum, et istorum miraculorum contemplatione attoniti in illum crederent? Et si propheta fuit, uti dicis, quare hoc non præstitit? Phatimam vero uxorem tradidit Ali filin fratris sui Abutalepi. Ille autem ex Phatima duos suscepit liberos, primogenitum nomine Chasanem, minorem natu nomine Chuseinem. Cum vero Muhammed fato functus esset, exstitit Mebias quidam quocum Muhammed inimicitias exercuerat, et qui filium habebat nomine Jasit dynastam potentissimum. Misit vero Mebias quosdam qui trucidarent filios Ali Chasanem et Chusainem, primogenitum vero veneno, alterum gladio incautos peremerunt. Ista omnia mihi probe comperta sunt. Si ergo, ut modo dicebam, Muhammed fuit propheta, dic mihi quare de morte filiorum et nepotum nihil vaticinatus est, et quod postquam humanitatem implevisset, tali et tali fato essent tandem perituri? A tempore autem mortis Muhammedis, post illum, ut Calipha et successor sedit Apupacher, qui imperavit annos sex cum dimidio. Post illum, caliphatum obtinuit Omer filius

Nunc vero audi vitam et mores Amptalmotalepi, avi ipsius Muhammedis. Isto tempore incolebat regionem Marada; cum vero pater illius Asem molestias illi crearet et querulis exprobrationibus semper illum vexaret, venit Sephoram apud Corasiolas quos sanguine et genere attingebat. Habebat vero secum decem liberos mares, et tres filias. Primus vocabatur Amases, secundus Ampas, tertius Abutalep, quartus Ampelcap, quintus Aplucadep, sextus Aputsal, septimus Amptulcasom, octavus Amptuale, nonus Sephuan, decimus Amptoulas. Fuit vero hic pater Muhammedis. Amptulmutalipes autem avus. Muhammedis habuit fratrem nomine Corase, qui isto nomine nomen proavri sui referebat. Habitabat vero in terra Cham duorum dierum spatio distans a Marada, ubi frater ejus sedes fixas habebat. Corases vero numerosa prole beatus habuit decem filias, et tres filios. Filia vero natu minima vocabatur Lialule, hoc est, Gemma seu Margarita, illam adamavit Amptulas pater Muhammedis, et filius Amptulmutalepi fratris Corasæ. Cum ergo illam deperiret Amptualas, patri consilium suum aperuit, et dixit: Pete a fratre tuo Corase ut annuat votis meis, et illius filia uxor mihi concedatur. Erat vero Corases ditissimus, et

avus ipsius Muhammedis. Isto tempore incolebat regionem Marada; cum vero pater illius Asem molestias illi crearet et querulis exprobrationibus semper illum vexaret, venit Sephoram apud Corasiolas quos sanguine et genere attingebat. Habebat vero secum decem liberos mares, et tres filias. Primus vocabatur Amases, secundus Ampas, tertius Abutalep, quartus Ampelcap, quintus Aplucadep, sextus Aputsal, septimus Amptulcasom, octavus Amptuale, nonus Sephuan, decimus Amptoulas. Fuit vero hic pater Muhammedis. Amptulmutalipes autem avus. Muhammedis habuit fratrem nomine Corase, qui isto nomine nomen proavri sui referebat. Habitabat vero in terra Cham duorum dierum spatio distans a Marada, ubi frater ejus sedes fixas habebat. Corases vero numerosa prole beatus habuit decem filias, et tres filios. Filia vero natu minima vocabatur Lialule, hoc est, Gemma seu Margarita, illam adamavit Amptulas pater Muhammedis, et filius Amptulmutalepi fratris Corasæ. Cum ergo illam deperiret Amptualas, patri consilium suum aperuit, et dixit: Pete a fratre tuo Corase ut annuat votis meis, et illius filia uxor mihi concedatur. Erat vero Corases ditissimus, et

opibus Amptolmutalepum fratrem longissime süperabat. Regerebat vero pater Amptulæ: Patruus tuus opibus floret, et ille vanos et elatos alitanimos; ego vero sum in re angusta, et cum ea de re illum convenero, statim me contemptu et conviciis excipiet. Ille vero instabat, et urgebat patrem ut uxorem sibi quæreret consobrinam filiam fratris, cujus amore urebatur. Importunis ergo efflagitationibus expugnatus et victus pater, fratri totum negotium declaravit, et rogavit ut filia matrimonio copularetur Amptulæ filio suo.

Ira vero accensus frater respondit: Per Deum cœli et terræ, si tu non esses frater meus germanus, ego his horis te prorsus expellerem, et solum vertere te statim cogerem. Et in posterum cum illo acerbissimas exercuit inimicitias. Amptolmutalep autem habebat canem præstantissimam, et famigeratissimam quæ cum ædes Coresæ ingressa esset, illam occidit, et multa congesta terra, illam occultavit, ne factum innotesceret. Coreses vero habebat equam præstantissimæ formæ et velocitatis, quæ et ventum ipsum celeritate antecederet, et duobus ferreis vinculis et pedicis erat alligata. Cum vero in animo volverent suo Amptulas et illius pater, quod Coreses occiderat canem, nec Amptulas par esset tali injuriæ dissimulandæ, et tanto dolori ferendo, accipiens secum canistrum, adivit Coresum, consilium occultans, et præ se ferens pacem et animum benevolum. Arabes vero pacem et rem maximi momenti æstimare solent. Videntes ergo illum Corasiotæ venientem cum canistro, et illis omnia pacis officia impertientem, de eo cœperunt esse minus solliciti, exstimantes illum non prava in animo fovere et volvere consilia, et illum ut hospitem gratissimum exceperunt. Ast ille noctu lecto exsilens et surgens, cultro equam trucidavit, et statim se proripuit et fuga sibi consuluit. Sequenti vero mane somno et lecto excitati Corasiotæ invenerunt equam mortuam, et variis vulneribus confossam. Unde dicebat Corases: Iram et vindictam corde occultavit Amptulas, et nobis fucum fecit cum sua simulata pace: ideo illum observandi nulla nos tenuit cura vel sollicitudo. Amptulas vero reversus ad patrem omnia (prout gesta fuerant gestiens enarravit. Pater vero regerebat: Nihil nunc nobis peragendum superest, quam ut ad bellum proximum nos cito accingamus. Et revera Corases magna populi comitante caterva, et variis curribus et armis instructus, adoritur fratrem, et acerbissimo bello invadit. Ab utraque parte multi dubia et ancipiti victoria occubere. Pater vero Amptulæ, viribus inferior, et tanto metu correptus, ut animam modo esset efflaturus, fuga tendit Meccam decem dierum itinere distantem cum filio et reliquiis populi sui; multi enim in variis præliis perierant?

Cum vero sedes fixas collocasset in desertis Meccæ, spatio trium annorum animalia, servos, merceteriterum sibi comparaverunt, et cum omnia loca probe noscent, incepterunt negotiari et mercaturam exercere. Moris autem erat soliti apud Arabas, ut singuli, prout eorum facultates ferebant, sibi emarent quamplurimas captivas, quas prostituēbant juvenibus ætate florentibus, et præcipue Hebræis, ex quorum cum illis concubitu gravidæ evaderent, susciperentque liberos elegantioris formæ, in foris et nundinis publicis magno pretio vendendos. Certo ergo quodam die dixit patri Amptulas Muhammedis

Θυμωθεὶς δὲ ἐκείνους, καὶ εἰπὼν, Μὰ τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐὰν δὲν ἦσουν γνησίους μοῦ ἀδελφούς, ἐχάωσα ἄν σε ἐκ τῆς γῆς ταύτης. Καὶ ἐποίησεν μετ' αὐτὸν ἔχθραν πολλήν, ἔρχεν δὲ ὁ Ἀμπτουλουτάλεπ κύναιά πάντω ὀνομαστόν, καὶ ἀπερχομένην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κουρέση, ἀπέκτεινεν καὶ ἀπέκρυψεν αὐτήν καὶ ἔχουσεν εἰς τὴν γῆν τοῦ μη φρονῆσαι. Ὁ δὲ Κωρέσης εἶχεν φοράδα πάντω θαυμαστήν, προτρέχουσαν μετὰ τοῦ ἀνέμου. Μετὰ δύο ζυγίων σιδηρῶν πεπεδουκλωμένην. Καὶ νοσήσαντι ὁ Ἀμπτουλάς, καὶ ἔπαθρ αὐτοῦ, ὅτι τὴν κύναια ἐφνευσεν ὁ Κωρέσης καὶ μὴ φέρων τὴν λύπην τῆς κύναις ὁ Ἀμπτουλάς, λαλῶν κανίσκιον ἀπῆλθεν εἰς τοῦ Κωρέσου μετὰ εἰρήνης. Καὶ οἱ Ἀρράβες ἔχον τὴν εἰρήνην ὡς μέγα τι πρᾶγμα. Καὶ ἰδόντες οἱ Κωρασιῶται αὐτὸν ἐρχόμενον μετὰ τοῦ κανισκίου, καὶ δόντα αὐτοῖς τὴν εἰρήνην, ἀπεμερίμνησαν αὐτοῦ, ὅτι οὗτος οὐκ ἐθυμήθη τι κακόν, καὶ ἐφιλοξήσαν αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ἀναστὰς νυκτὸς ἐφόνευσεν τὴν φοράδα διὰ μαχαίρας· καὶ εὐθὺς ἔφυγεν. Τῇ δὲ ἐπιπρῖον ἀναστάντες εὐρον τὴν φοράδα τεθνηκυῖαν, καὶ εἶπεν ὁ Κωρέσης· Ἐΐχεν τὴν ὄργην ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπλάνησεν ἡμᾶς μετὰ τῆς εἰρήνης τοῦ μείναι ἡμᾶς ἀμερίμνους. Ὁ δὲ Ἀμπτουλάς ἔλθων πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνήγγειλε τὰ πάντα, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ λέγει· Τὸ λοιπὸν ἐτοιμαζόμενοι ὄμην πρὸς πόλεμον. Ὁ δὲ Κωρέσης ἀναλαβὼν τὸν λῶν αὐτοῦ μετὰ ἀρμάτων ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἐπολέμησεν αὐτόν. Καὶ ἐπονεύθησεν εἰς ἀμφοτέρων λαδὸς πολλὴς, καὶ μὴ δυνάμενος ζῆσαι διὰ τὸν φόβον ὁ πατὴρ τοῦ Ἀμπτουλά ἔφυγεν εἰς τὴν Μάκκᾳ, ἡμερῶν ἑ' διάστημα, μετὰ ὀλιγίστου λαοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, οἱ δὲ ἄλλοι ἐφονεύθησαν.

Καὶ καθίσαντες εἰς τὰς ἐρημίας τοῦ Μακὰ χρόνους ἡμέρας, ἐπεκλήσαντο αὐδὸς ζωᾶ καὶ ἀνθρώπους, καὶ πρᾶγματτα. Καὶ τὰ τόπια πάντα ἐγνωρίσαν, καὶ ἔκτοτε ἤρξαντο πραγματεύεσθαι. Οἱ δὲ Ἀρράβες εἶχον τοιοῦτον ἔθος τοῦ ἀγοράζειν ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν σκλάβους καὶ προτάσσειν αὐτοὺς εἰς τοὺς νέους ἀνθρώπους, καὶ εἰς Ἑβραίους, καὶ μίγνυσθαι μετ' αὐτὰς, ὥστε ἐγκουῶσθαι καὶ ποιοῦναι κινδία εὐμορφᾶ, ἵνα φέρωσι τιμὴν πολλήν εἰς τὸ πωλῆσαι. Μετὰ οὖν τῶν ἡμερῶν λέγει ὁ Ἀμπτουλάς ὁ πατὴρ τοῦ Μουχάμετ, πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πάτερ, ὄμω γυναίκα· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· Ἀνάμμι

σε, τέκνον, καὶ εὖ καὶ τὴν γυναῖκα, ἣν θέλεις, λάβε, καὶ τὰ τέκνα, ἃ μέλλεις ποιῆσαι, ὅτι ἐν τῇ ζωῇ σου ἐγενομήθα ξένοι ἐκ τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ ἐν τῇ ξενιτείᾳ μέλλομεν ἀποθανεῖν. Μετὰ κριρὸν δὲ πάλιν ὄχλησε τὸν πατέρα αὐτοῦ λέγων αὐτῷ, Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ πανηγύρει, καὶ ἐξωνήσομεν σκλάβον ὅσον νὰ δώσει ὁ Θεὸς ἴνα μου δώσει καὶ γυναῖκα. Καὶ ἀπελθόντες ἐν τῇ πανηγύρει, καὶ ψηλαφῆσαντες ἀπ' ἄκρον ἕως ἄκρον, εἶδεν ὁ Ἀμπούλας σκλάβον, καὶ ἐξωνήσατο αὐτήν. Καὶ λέγει ὁ σωματοπράτης ὁ βάρπτης, ὅτι Μὰ τὸν Θεὸν τὸν γοβερον πλέον τῶν δώδεκα ὄρωι ἐπράθη ἡ σκλάβος αὕτη. Καὶ λαθόντες ἤγαγον αὐτήν εἰς τὴν οἰκίαν χαίροντες. Καὶ μετὰ μικρὸν ἀπέπειλεν αὐτὴν βόσκειν τὰς καμήλους κατὰ τὴν τῶν Ἀβράδων συνθήειαν, ἐπιφερομένην τὸ ὄψωνιον αὐτῆς ἐν προσφωνηρίῳ, ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτῆς, καὶ ἀφ' ἐσπέρης ἐγέμισεν αὐτὸ καμήλων κόπρον, ἔσπερον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου αὐτῆς. Καὶ ἐν τῷ δουλεύειν αὐτὴν οὕτως, ὡς προσέειπον, συνήφθη αὐτῇ ὁ Ἀμπούλας. Καὶ ἔγκως εἶτε ἐξ αὐτοῦ, εἶτε ἐκ τῶν βοσκῶν τῶν μετ' αὐτῆς τῶν ἐν τῷ ὄρει τὰς καμήλους βοσκόντων ἔσθλασε γὰρ ὁ κριρὸς τῆς γεννήσεως αὐτῆς. Καὶ κατὰ τὴν συνθήειαν αὐτῆς ἀπελοῦσα ἐν τῷ ὄρει βόσκειν τὰς καμήλους ἐγέννησεν ἐκεῖσε τὸν Μουχάμετ, καὶ λαθούσα ἐν τῷ προσφωναρίῳ κατὰ τὸ σύνθημα ἐσπέρης τὴν τῶν καμήλων κόπρον, καὶ ἄνωθεν τὸν Μουχάμετ, ἦλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου αὐτῆς. Εἶδεν οὖν τὸν Μουχάμετ ὁ πάππος αὐτοῦ, καὶ λέγει ὁ Ἀνάθεμα καὶ τῷ σπείρῳ, καὶ τὴν φέρουσαν, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ σπείρῳτος ἐχάσθημεν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τῶν γυναικῶν ἡμῶν.

canistrum stercore camelorum implevit, Mahometen vero recens natum superimposuit, sicque ad æles domini sui rediit. Avus autem cum videret nepotem Muhammedem dixit : Anathema et patri et matri, nam culpa patris sumus patria pulsi et uxoris orbat.

Αὕτη δὲ κατὰ τὴν συνθήειαν αὐτῆς ἐπορεύετο εἰς τὸ ὄρος βόσκειν τὰς καμήλους βασιάζουσα τὸν Μουχάμετ, ἴνα τοῦτον θηλάξῃ, καὶ μετὰ τριῶν χρόνων συμπληρωσά, ἐξῆλθεν ὁ πατὴρ τοῦ Μουχάμετ εἰς κωνήγιον. Καὶ ἐκυνήγησεν ἄγριον πρόβατον, καὶ ἐπέσειπεν τοῦ σφαζίου αὐτό, καὶ παρατυχὼν ἐκεῖσε ὄρις ἔδακεν αὐτὸν, καὶ εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὄπησε. Μετὰ δὲ τὸ συμπληρωσά χρόνους ε' ἀπέθινε καὶ ὁ πάππος τοῦ Μουχάμετ. Καὶ ἀναλαθούσα ἡ σκλάβος τὸν ὄρανόν παῖδα, ἦτοι τὸν Μουχάμετ, ἦλθεν εἰς τόπον σύγκαιρον, καὶ εὔρεν ἐκεῖσε τὸν Ἀπουταλέπη τὸν ἀνδράδελφον αὐτῆς, καὶ συνέτυχεν αὐτῷ περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ. Καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἀπουταλέπης ὁ Ἐγὼ νὰ ἀνθρῆψω τὸν ἀνεψιόν μου, τὸν Μωχάμετ, καὶ σὺ δούλευε ἐμὲ εἰς τὸ σπήλι μου, καὶ ἐποίησε μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ χρόνους ε' καὶ ἀνετρέφετο οὕτως. Καὶ ἔκτοτε ἀπέθινε καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀνετρέφετο ὑπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ Ἀπουταλέπη, καὶ ἐκδέδωκεν αὐτὸν μετὰ βοσκῶν τοῦ βόσκειν αὐτὸν πρόβατα καὶ καμήλους ἐπὶ χρόνους ε' καὶ ἔκτοτε ὕριπεν ἡ κυρία αὐτόν, ἴνα τιζέσθαι ἀπὸ χώρας εἰς χωρὰν μισθωτός μετὰ καμήλια αὐτῆς. Καὶ τὰ ἐνευθὺν κέρδη προσέφερεν τῇ κυρίᾳ αὐτοῦ, καὶ πεποιήκεν οὕτως χρόνους ε'. Ἐν

A pater : Pater, uxorem mihi jungas volo. Indignabundus replicat pater : Anathema sis tu, et uxor quam tibi copulabis, et liberi quos ex illa procreabis. Quia in vita tua nos sumus extorres et patria nostra profugi, et exsilium nostrum nisi cum vita nostra non finiemus. Post aliquod vero temporis intervallum, iterum patri molestum negotium facessivit dicendo : Veni mecum ad forum, et ememus captivam qualem Deus nobis suppeditabit, quæ mihi connubio copulabitur. Et profecti ad forum, omnes fori angulos maxima cura pervestigarunt, et invenit Amptulas captivam quam emit. Sutor autem qui servam seu captivam vendebat, dicebat et hoc juramento per Deum tremendum confirmabat, quod ista captiva plus quam duodecim vicibus vendita fuerat; quæ de re lætitia exsultantes, illam domum deduxerunt. Elapso vero pauci temporis spatio, illam in agrum miserunt ut camelos pasceret secundum morem qui apud Arabas obtinebat, et singulis matutinis temporibus, cibum diurnum quo aleretur canistro secum humeris gestabat, singulis vero vespertinis horis idem canistrum stercore camelorum plenum domum domini sui referre solebat. Et cum, uti jam memoravi, serviret, cum illa rem habuit Amptulas. Cum ergo uterum ferret sive quia Amptulas sive quod armentarii qui in monte camelos pascebant, cum illa consuissent, tandem pervenit ad tempus quo uterum deponere et parere debebat. More igitur solito profecta ad montem ut ibi camelos aleret, peperit ibi Muhammedem, C vesperi vero reversura, secundum consuetudinem

Illæ vero more solito singulis diebus proficiebatur ad montem ut camelos pasceret, et secum Muhammedem gestabat ut illum lactaret. Tribus autem integris annis elapsis, pater Muhammedis ad venandum exivit, et ovem silvestrem in venatione captam domum deduxit; sed cum ad illam mactandam se accingeret et illam sequeretur, serpens illum invasit et morsu impetiit, et statim morsus vulnere interiit. Elapsis vero quinque aliis annis, avus ipse Muhammedis tandem fato functus est. Abripiens vero serva Muhammedem orphanum. abiit et pervenit in locum quemdam amicum ubi offendit Abutalepum fratrem mariti sui et omnia illi narravit quæ ipsi contigerant. Abutalep autem regerebat : Ego victum suppeditabo affini meo Muhammedi, tu vero servias apud me in ipsis ædibus meis. Et spatio annorum decem, cum matre sua apud illum mansit, et ibi vitam suam sustentavit. Sed postea ipsa mater moriebatur, et solus alebatur apud avunculum Abutalepum, hac illi imposita cura ut cum aliis pastoribus oves et camelos regeret et pasceret. Quod cum per decem annos præstitisset, illius domina apud se constituit illum de regione in

regionem mittere cum camelis, ut res suas ageret, A δὲ τῷ βοσκῆν τὰς ἀμῆλους ἐν τῷ ὄρει ἡθροῖν commodam promoveret, lucrum fideliter repræsentaret, certa spe illi facta mercedis et salarii. Quo obsequio functus est spatio quinque annorum. Cum autem in monte camelos pasceret, morabatur ibi quidam monachus otiosus Nestorianæ doctrinæ addictus, cui Pachuræ nomen erat. Juxta conclave quod occupabat putens erat excavatus. Cum vero sin ulis diebus accederet et discederet Muhammed, ad aquationem et puteum semper ascendebat. Cum autem ibi vidisset otiosum monachum, cum illo sermones miscuit, et varia de fide Christianorum rogavit.

Monachus vero ad omnia respondebat, et enarrabat quæ Muhammed citissime memoriæ mandabat, et cum domum reversus erat, omnia Arabibus narrabat, addendo. Sic dicit Dominus. Quadam vero die cum invenisset Arabas quosdam in orbem sedentes, cum illis voluit etiam sedere et de variis disserere. Statim vero vertigine correptus in terram cecidit et procubuit. sese volvens et revolvens, dentibus stridentibus et ore spumanti, quod vobis inter orandum admodum familiare est, o Musulmanni, et idem facere sæpissime consuevistis, præcipue ii qui apud vos vocantur Phoracidæ. Nam cætus solent congregare, gestantes instrumenta musica, cytharas, tympana, edentes cannabi capita et partes superiores, et bibentes vinum cocum. Surgunt vero simul omnes recti, musici vero pulsant instrumenta musica. Phoracidæ vero saltant clausis oculis pronique in terram et cernui. Vulgi autem et plebis corona cum liberis, plaudunt manibus, et inverecundo boatu aera feriunt. Capite vero prono sic saltant, et tandem cadunt miscris stridentes dentibus, et ore quasi rabioso et furente spumantes. Quod se facere jactant tanquam Muhammedis imitatores et servum pecus. Circumstantes vero clamant: Angelus! Angelus! hoc est, Angelus cum illo locutus est. Sequenti vero die si aliqui ibi occurrant, petunt ex astantibus, cujusdam os majori spumæ copia dealberet, quo designato statim ad illius pedes advolant, illos comprehendunt et osculantur, asserentes illum vidisse angelum, sicut ipse Muhammed. Me pudet totius istius fabulæ tam male consuetæ et fabricatæ. An mendacii me potes circa hæc insimulare, o Agarene. Sed ut ad Muhammedem ipsum redeam, ille ad seipsum reversus, et rogatus, quomodo contigerant quæ modo passus erat, respondit: Vidi angelum, quo viso ita turbatus fui. Aderat vero tunc ibi Abutalepus, qui Muhammedem aluerat. Qui domum reversus, uxorem suam adoritur et monet his verbis: Ne in posterum Muhammedem ut servum et mercenarium habes, nam hodie vidit angelum.

Singulis vero diebus redibat Muhammedes ad monachum otiosum, et multa ab illo discens, eadem postea ad populum narrabat, illisque plebem inbuebat. Vespera vero quadam Abutalipes, in dictis Muhammedis fraudem aliquam latere veritus, illum sic adoritur, ego te per longum temporis spatium alui et fovi, nunc: Ergo in officiorum erga te meorum qualemcumque compensationem, dic mihi sincere quid videris cum epumans et stridens in humum cecidisti. Respondit Muhammed: Hoc est principium meæ prophetiæ, et, o domine mi, ego spatio

Ὁ δὲ ἡσυχαστὴς ἐξέειπεν αὐτῷ περὶ πάντων, καὶ συντύγγανεν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ἐκτίθει ἑμάθειν. Καὶ ἐν τῷ εἰσερχεσθαι εἰς τὰ ἴδια διελέγετο μετὰ τῶν Ἀράβων, ὅτι τὰδε λέγει Κύριος. Μὴ σὺν τῶν ἡμερῶν εὐρεῖν Ἀράβων πληθος κύκλω καταβορῆται, καὶ καθίστας μετ' αὐτῶν διελέγετο, καὶ ἐξείρη: ἔπασεν χαμαὶ κυλιόμενος καὶ τρίτων τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ἀφρίζων, ᾧ δὴ καὶ μάλιστα μέχρι τῆς εὐξέσθαι συνήθως ὑμεῖς οἱ Μουσουλμανοὶ ποιητέ εἰσώθητε, ἐξικρίτως οἱ Φοράκιδες ποιούοντες συναγωγὴν, καὶ φέροντες μουσικὰς, καὶ κιθάρας, καὶ τύμπανα, τρώγοντες τὰ ἄκρα τῶν κανάων, καὶ πίνουσι τὸν ἐψητόν οἶνον, καὶ ἀνίστανται ὀρθοὶ ἄρα, καὶ οἱ μὲν μουσικοὶ κρούουσι τὰς μουσικὰς, οἱ δὲ Φοράκιδες ὀρχοῦνται ἀσκαπετὶς κούτουλοι, καὶ οἱ κωμικοὶ, καὶ οἱ λαϊκοὶ μετὰ τῶν κίθων αὐτῶν κρούουσι τὰς ἐπιτῶν χεῖρας, καὶ ἀνακιδῶς φωνάζουσι. Καὶ οἱ κούτουλοι ὀργοῦνται καὶ οὕτως κατακίπταισιν ἐνταλαμῆνοι, καὶ ἀφρίζουσι. Καὶ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν τρίβουσι, πρὸς μίμησιν τοῦ Μουχάμετ. Καὶ βοῶσιν οἱ περιεστῶτες. Ἄγγελος, ἄγγελος, τοῦ ἔστιν, Ἄγγελος λελαληκεν μετ' σὺ τοι. Τῇ δὲ ἐκπύριον, εἰ μὴ παρατύχη τις ἐκείσε, ἐρωτῶσι τοὺς περιτυχόντας ἐκείσε, ποῖος ἐξ αὐτῶν ἐπὶ πλείον ἀφρίζεν, καὶ μαθόντες περὶ αὐτοῦ, κρούουσι αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ ἀσπάζονται αὐτοὺς, Ὅτι, λέγοντες, εἰς τὸν ἄγγελον, ὡς ὁ Μουχάμετ. Αἰσχρονομοῖ σὺν σφάδρα ἀκτίστου παντός. Διαψεύδομαι κατ' αὐτῶν, ὁ Ἄγρηνη; Καὶ εἰς ἐαυτὸν ἔλθων ὁ Μουχάμετ, ἠρωτῆθαι πῶς γέγονασι τὰ περὶ αὐτοῦ. Καὶ εἰπὼν, Ἄγγελον θεοῦ εἶδον, καὶ γέγονεν οὕτως. Παρέτωκε δὲ ἐκείσε καὶ ὁ τρέφων αὐτὸν Ἀπουταλέπης, καὶ ἔλθων ἐσπέρας εἶπεν τῇ γυναίκεϊ αὐτοῦ. Μὴ ἔρχε ἐπὶ τοῦ νῦν τὸν Μουχάμετ ὡς μισθωτόν σου, οὐ σήμερον εἶδον τὸν ἄγγελον.

Καὶ ὁ Μουχάμετ ἀνερχόμενος καθ' ἑκάστην πρὸς τὴν ἡσυχαστὴν, καὶ μακρόθεν παρ' αὐτοῦ ἔλεγον πρὸς τὸν λαὸν ταῦτα διδάσκων αὐτοὺς. Μὴ σὺν ἐπιπρὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἀπουταλέπης, ὁ καὶ θεὸς αὐτοῦ. Μουχάμετ, ἐγὼ σε ἀνέβρεψα, καὶ ὁμολόγησαι μοι ἐν ἐπιπρὶ θεὸς τί εἶδες, ὅταν ἔπασες χαμαὶ ἀφρίζων καὶ τρίτων τοὺς ὀδόντας. Ὁ δὲ Μουχάμετ λέγει. Αὕτη ἐστὶ ἡ ἀρχὴ τῆς προφητείας μου. Καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν ἐπὶ κύριε, τριακονταετηρὺς νυχθήμερζ θείλω νηστεύσαι, ἵνα λεπτεὶς γίνωμαι, ὡς ἄγγελος, καὶ ὅταν ἔρχεται ὁ ἄγγελος, συντύγγανω αὐτῷ. Καὶ αὐτὸς ἐπρωτῶται αὐτῷ.

ἐκάστην μετὰ τοῦ Παχυρᾶ. Καὶ ὁ μοναχὸς διὰ τὸ Α
βαπτίσαι αὐτὸν, ἀνέτρεφεν. Ἐσφάρας δὲ γενομένης
ἤρχετο κορευνόμενος, καὶ οὐκ ἐδείπνει. Ἔλεγε οὖν
πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀπουταλέπης ὁ θεὸς τοῦ· Θέλω ἵνα
μοι ἐξέποις πᾶσάν σου τὴν ὑπόθεσιν. Βλέπω γάρ
οὐκ ἐσθίεις οὐδὲ οὐκ ἐπίπνεις· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι καθ'
ἐκάστην περιπατεῖς, καὶ τὸ ἐσπέραις καταδρομὸς ἐρχε-
σαι. Ἀνάγγειλον οὖν ἡμῖν, ὃ τι χρηματιζόμενος.
Λέγει αὐτῷ ὁ Μουχάμετ· Ἐὰν θέλῃς ἐξέπειν με, σώ-
ρευσον πρῶτα τὸν λαὸν τοῦ Μακᾶ, καὶ ἐρχόμενος
αὔριον ἀπὸ τοῦ ὄρους εἶπω σοὶ πάντα κατενώπιον
αὐτῶν. Οὗτοι δὲ οὐκ ἐνόησαν, ὅτι ἐκ τοῦ καλογήρου
διδάσκατος καὶ τρέφεται, ἀλλ' οὐδὲ ὁ μοναχὸς ἐτόλ-
μησα πρὸς τινὰ τῶν Ἀρράδων ἐξέπειν, ὅτι σχολα-
ζει παρ' αὐτοῦ ὁ Μουχάμετ, ἵνα καὶ βαπτίσῃ αὐτὸν,
καὶ διδάξῃ, καὶ διαφύγῃ ἀπὸ τῶν Ἀρράδων τὸν κίν-
δυνον.

rare, congrega primo populum et incolas Meccæ, et sequenti die, ex montibus rediens, ego omnia
declarabo in conspectu omnium, et stante populi numerosa corona. Illi vero ignorabant quod a Ca-
logero seu monacho docebatur, et alebatur, nec monachus Arabibus audebat revelare quod Muham-
med apud se hæreret et moraretur, ut excerneretur, doceretur, baptismo tingeretur, et isto silentio
periculum ab Arabibus certo intentandum, se declinaturum sperabat.

Ὁ δὲ Ἀπουταλέπης εἰς τὸν Μακᾶ σωρευῶν τὸν
λαὸν, καὶ λεγὼν εἰς τοὺς προσετώτας τῶν Ἀρράδων
οὐδὲν, ὅτι εἰς ἐξ ἡμῶν ἐφάνη προφήτης τοῦνομα Μου-
χάμετ νηστεύσας ἡμέρας τριακοντα, καὶ δεῦτε τοῦ
ἰδεῖν αὐτὸν. Καὶ ἀκούσαντες αὐτοὶ, ὅτι χοιρὸς ἄν-
θρωπος νηστεύσας ἡμέρας λ', καὶ οὐκ ἀποθνήσκει,
μεγάλως ἐδόξασαν τὸν θεόν, καὶ ἠκούσθη τούτο εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν Ἀρράβιας. Καὶ συναχθέντες ἦλθον
μετὰ τοῦ Ἀπουταλέπῃ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθίσαιτε
ᾧδε, ὅτι ἐσπέραις μέλλει ἔλθειν. Ἐλθόντος οὖν τοῦ
Μουχάμετ, συναγείρονται πάντες εἰς συνάντησιν αὐ-
τοῦ, καὶ ἐδόξασεν ὁ ἀνθρώπος αὐτὸν Ἀπουταλέπης,
καλῶς ἦλθεν ὁ φωστὴρ τῆς Ἀρράβιας, ὁ νηστεύσας
τριακοντα νυχθήμερα. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐφρι-
ξαν, καὶ ἐτρόμαξαν. Λέγει ὁ Μουχάμετ, Ἄκουσε, θετε
Ἀπουταλέπῃ, καὶ ἀνάτροφε μου, μετὰ τοῦ λαοῦ σου,
ὅτι εἶπες ἦλθα εἰς τὴν Δαμασκὸν, τὴν ὑστερινὴν φο-
ρᾶν, καὶ ἔλασα τὸ καμῆλι, καὶ ἔδειξάς με, καὶ ἰδὼν-
ξάς με ἀπὸ τοῦ οἴκου σου. Καὶ ἀπὸ λύπης μου ἦλθον
εἰς τὸ βασιλεῖον πηγᾶδι, καὶ ἔπεισον ἐκεῖσε, καὶ
ἀπεκοιμήθην. καὶ εἶδον ὄναρ, ὅτι ὁ ἥλιος κλίνει καὶ
προσκυνοῦ με. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐγείρομαι φοβού-
μενος, καὶ ἐννοιαζόμενος οὐκ εἶπον πρὸς τινὰ τι τὸ
σύνολον. Ἀπῆλθον οὖν εἰς τὰ ὄρη, ἐν οἷς πρότερον
τὰς καμηλοὺς ἔδοσκον, πρὸς τὸ ἀναβῆναί με, καὶ
εὐρῶν πέτρων, ἐκῆσθαι ὑπὸ ταύτης, τὴν σκιάν δια-
νοοῦμενος τὸ ὄραμα. Καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ
πρὸς με λέγουσα· Μουχάμετ, με ἐννοιάζω ὑπὲρ τοῦ
ὄραματος. Ἀπελθε, καὶ νηστεύσον ἡμέρας τριακοντα,
καὶ στάφῃ ἠδὲ, ἵνα εἶπω σοι.

Utiq; hinc, καὶ ἐπλήρωσα ἡμέρας, λ' νηστείας,
καὶ λ' νύκτας, καὶ ἀπέρχομαι καθ' ἐκάστην πρὸς σὴν,
triginta dierum et noctium, volo jejunos vivere et a
cibus prorsus abstinere, ut tenuis et subtilis eva-
dam instar angeli, et cum ad me accedet angelus,
sic potero facilius cum illo sermones et colloquia
miscere. Ille vero clam et privatim singulis diebus
alebatur apud Pachuram. Et monachus iste ut il-
lum tandem ad baptismum perduceret, illi victum
suppeditabat. Vesperi vero redibat beue pastus et
ventre plenus, et tunc se nolle cœnare simulabat.
Ad illum verosic tandem inquit avunculus illius Abou-
talipa: Ego volo ut mihi significes totam istam
tuam agendi rationem. Video enim te singulis die-
bus ad montes discedere, te vesperi redire labore
confectum et exhaustum, et tamen te nihil prorsus
gustare et edere. Declara ergo nobis quo oraculo
et commercio hoc facias. Ad ista regerebat Muham-
med: Si velis me istud quidquid est negotii, enar-
rare, congrega primo populum et incolas Meccæ, et sequenti die, ex montibus rediens, ego omnia
declarabo in conspectu omnium, et stante populi numerosa corona. Illi vero ignorabant quod a Ca-
logero seu monacho docebatur, et alebatur, nec monachus Arabibus audebat revelare quod Muham-
med apud se hæreret et moraretur, ut excerneretur, doceretur, baptismo tingeretur, et isto silentio
periculum ab Arabibus certo intentandum, se declinaturum sperabat.

Utiq; hinc, καὶ ἐπλήρωσα ἡμέρας, λ' νηστείας,
καὶ λ' νύκτας, καὶ ἀπέρχομαι καθ' ἐκάστην πρὸς σὴν,

Tunc ergo Abutalepes Meccam se contulit, popu-
lum congregavit, sicque populi magnates et nobilio-
res est allocutus: Unus inter nos propheta exoitus
est, Muhammed nimirum, qui triginta dierum jeju-
nium facile potest tolerare; venite ergo, ut tantum
prodigium intueri et videre possitis. Audientes
vero illi quod homo terrenus jejunio triginta die-
rum non enecaretur, maximis laudibus Deum ce-
lebrarunt, et statim miraculi rumor et fama per-
vasit totam Arabiam. Congregati ergo venerunt
cum Abutalipa, qui ad illos dixit: Se te hic, nam
circa vesperam venturus est propheta. Accedente
ergo Muhammede, surrexerunt omnes, et in illius
occursum ruerunt, boante et clamante Abutalipe,
Muhammedis patrono et altore: Gratissimus adve-
nit sol Arabiæ, cujus vires triginta dierum jejunium
non potest exhaurire. Quibus auditis, turbæ statim
horrore et tremore corripiebantur. Os vero suum in
hæc verba solvit Muhammed: Audi, Abutalepe avun-
cule, tu qui benignitate tua me fovisti et aluisti;
audi, inquam, tu et populus tuus. Cum ultima vice
Damasco redirem, et camelum amissem, verberibus
me excipiebas, et domo tua pellebas. Mœrore
vero cruciatus et errans, tandem perveni in Re-
gium aliquem fonticulum seu puteum regia cura
excavatam. Statim vero procumbebam, et somno
me totum permittebam. Contigit vero me somnium
habere, et videre solem ex alto se demittentem et
humili et prostrata luce me adorantem. Sequenti
vero mane experrefactus, totus cohorresco, et du-
bibus quid rei esset, totum negotium nulli significavi. Profectus ergo more solito ad montes ubi
camelos pascebam, cum ego ascenuissem, inveniobam petram, cui insidens, incipiebam animo vi-
sionem meam volvere, et illam pro umbra et re prorsus vana reputare. Statim vero vox e cœlo
erumperebat dicens: Muhammed, ne te turbet anxia de visione cogitatio; abi, macera te jejunio
triginta dierum, et postea huc revertere ut quid sit agendum tibi significem.

His auditis triginta dies et triginta noctes pror-
sus jejunos peregi, et solus reversus ad petram

astitit mihi homo nomine Gabriel cujus vultus splendebat ut sol, vestes ut arcus cœlestis radiabant, et forma orisque elegantia omnino conspicuus. Sermonibus vero inenarrabilibus et miris me adoriebatur. Nunc vero, si vultis, audite me, et obtemperate mandatis et voluntati illius qui misit me, et si ego aliquid vobis enarravero, illud ne pereat et elabatur, maxima cura scriptis consignate. Ille autem solus revertebatur ad monachum, a quo docebatur, deinde rediens, ea quæ audiverat enarrabat, desultoria levitate ab uno ad aliud transiens, et modo quædam promens de Adamo, modo de Davide, modo de Abrahamo, modo de Christo, modo de Noe, modo de Salomone quædam effutiebatur, et quæcumque dixerat, ea scripto excipiebant, et quilibet sibi servabat ea quæ illi excidebant, et falsa vaticinabatur. Per annos ergo septem ascendens in montem et descendens, discebat a Pachuro ea quæ annuntiabat, imponens et illudens miseris Borboritis, apud quos impudenter jactabat, angelum Dei nomine Gabrielem e cœlo descendere, qui dicit.

Habuit ergo avunculos quatuor, primus fuit Abutalepes, qui enutrivit Muhammedem, secundus Otmanes scriba, qui Alcoranum scripsit, tertius Apoutsales, qui mendacii Muhammedem arguit, cum assereret se ad cœlos usque ascendere. Quartus vero Abtulchabes. Otmanes autem, cum aliquid narrabat Muhammedes, illud statim aure, corde, fide hauriebat. Certo vero quodam die dixit avunculo suo Abutalepi, et hoc confidenter et pluribus astantibus, quod nimirum ea ipsa nocte ad Deum evolasset, sedissetque cum illo tam proxime quam supercilium astat supercilio, imo et habens pedes indutos suis ipsis sandaliis, et cum illo ore ad os, familiarissimos miscuisset sermones. Deum vero in has erupisse voces: Gratissimus mihi advenisti, Muhammed, desiderio maximo flagravi te videre, per gloriam meam, nisi tu exstitisses, et tuus erga me affectus et amor, non creassem cœlum, nec terram, nec angelos, nec totum genus humanum. Nunc vero est mihi populus electus. Et jussit avunculum suum Otmanem ut ista omnia scriptis diligenter mandaret. Scripserunt ergo, et ista didici ex ipsis tuis scriptis, o Musulmane, et sic de veritate possum te confutare et refellere. Sed, quæso, quomodo Dei timore non percelleris, quomodo saltem hominum pudore et verecundia non suffunderis, cum talibus inanibus doctrinis te morigerum et obsequentem præbes? Sequenti vero die surgens illius avunculus Abutalepes, illius altor et nutritor, his verbis illum adoritur: Ab eo tempore quo apud nos talia miranda et inaudita jactilare et docere incœpisti, elapsis undecim annis, nunc manifesta et confirmanter nos veritatem eorum quæ promere soles. Dicis te in cœlum ascendere, te Deo familiariter uti, et ab illo te audire mira et quæ vix exprimi possint. Sed ut Arabes tibi fidem habeant, quo miraculo te commendas? Exero virtutem tuam in pratratione

πέτραν, καὶ ἔρχεται ἄνθρωπος τοῦνομα Γαβριήλ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ λάμπων, ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ, ὡς τὴν θέαν τοῦ τόξου τοῦ φαινομένου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ πάντα ὠρατος τῷ εἶδει. Καὶ συντυγχάνει μοι ἄρρητα ῥήματα. Ἀρτίως ἐάν θέλετε, ἀκούσαστέ μοι, καὶ ποιήσατε τοῦ πέμψαντός με τὸ θέλημα, καὶ εἴ τι λέγω ὑμῖν, γράψατε ταῦτα. Καὶ αὐτὸς ἀπηχρητο καθεκάστην πρὸς τὸν μοναχὸν, καὶ διδάσκειται παρ' αὐτοῦ, καὶ κατερχόμενος ἐκεῖθεν ἐδίδασκε τινὰ ἀπὸ ἄλλο εἰς ἄλλον. ποτὲ μὲν ἐκ τοῦ Ἀδάμ, ποτὲ ἂν ἐκ τοῦ Δαυὶδ, ἄλλα μὲν ἐκ τοῦ Χριστοῦ, ἄλλα δὲ ἐκ τοῦ Ἀβραάμ, ποτὲ μὲν ἐκ τοῦ Νῶε, ποτὲ δὲ ἐκ τοῦ Σολομῶντος. Καὶ ὁ Μουχάμετ εἴ τι ἔλεγεν εἰς τοὺς λαοὺς, οὕτως ἔγραψαν, καὶ ἐφύλαξεν ἕκαστος εἴ τι ἐφθασεν, καὶ ἐψευδοπροφήτευσεν. Χρόνους ζ' ἀναβαίνων εἰς τὸ ὄρος, καὶ καταβαίνων ἐμάθισαν ἐκ τοῦ Πιχουρά καὶ ἐκήρυττεν οὕτως, καὶ πλανῶν τούτους ὡς βεβορβορωμένους, καὶ ἔλεγεν, ὅτι Ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνει ἄγγελος Κυρίου τὸ ὄνομα Γαβριήλ, καὶ ἀναγγέλλει μοι.

illum talibus revelationibus informaret et eru-

Ἐλεγεν οὖν θεοῦς δ', ὁ μὲν πρῶτος Ἀπουταλέπις ὁ ἀναθρέψας τὸν Μουχάμετ, ὁ ἕτερος Ἡθμάνης ὁ γραμματικὸς, ὁ γράψας τὸ Κουράνιον, τρίτος ὁ Ἀπουεζάλης, ὅπου εἶπεν τοῦ Μουχάμετ Ἐψεύδουσαι, ὅτι ἀνέστης εἰς τὸν οὐρανόν. Λαὶ ὁ τέταρτος ὁ Ἀμπτολληχάδης Ὁ δὲ Ἡθμάνης, εἶτι ἤκουεν ἐκ τοῦ Μουχάμετ, ἐπίστευσεν. Μᾶθ οὖν τῶν ἡμερῶν λέγει ὁ Μουχάμετ πρὸς τὸν θεῖον αὐτοῦ Ἀπουταλέπη παρῥήσις τῶν περιεστώτων, ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ὡς ἀπὸ ὄφρον εἰς ὄφρον, μαλλον δὲ φορῶν καὶ τὰ σανάλια μου, καὶ συνέτηχον αὐτῷ στόμα πρὸς στόμα. Καὶ ἐβόησεν ὁ θεὸς πρὸς με, καὶ λέγει μοι, Καλῶς ἦλθες πρὸς με, Μουχάμετ, ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦ ἰδεῖν σε, μὰ τὴν δόξαν μου, ἐάν οὐκ ἦσουν καὶ ἡ ἀγάπη σου πρὸς με, οὔτε τὸν οὐρανὸν ἔμελλον ποιῆσαι, οὔτε τὴν γῆν, οὔτε ἀγγέλους, οὔτε γένος ἀνθρώπων. Νῦν δὲ λόγος μου ἐξείρετος. Καὶ λέγει τὸν θεῖον τούτον Ἡθμάνης γράψαι τὰ λεγόμενα ἐπιμελῶς. Ἐγραψον οὖν ταῦτα, ἀπὸ τῶν σῶν γραμμάτων ἔγνων ὃ Μουσουλμανε, καὶ ὑπὲρ ἀληθείας ἐλέγχω σε ὅτι πῶς οὐ φοβῆσαι τὸν θεόν, καὶ ἐρυθριάς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τοιαύτης ἀκολουθῶν διδασκαλίαις; Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστῆς ὁ θεὸς αὐτοῦ Ἀπουταλέπις ὁ ἀναθρέψας αὐτὸν εἶπεν Ἐπτὰ χρόνοι εἰσιν, ἀπ' οὗ τοιαῦτα ἄρρητα ῥήματα προφητεύων καὶ λέγων ἡμῖν, νῦν φωνήσῃ ἡ ἀλήθεια σου ἐν ἡμῖν, σὺ εἶ ὁ ἀνάθεος εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ συντυχῶν τῷ θεῷ ἄρρητα ῥήματα, ὡς θέλεις πιστεύσαι σε πάντες οἱ Ἀρβόδες; ποιησόν τι μικρὸν σημεῖον, καὶ ἰδόντες αὐτὸ πιστεύσομεν. Αἶψα αὐτῷ ὁ Μουχάμετ, ὅτι Ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ σωρεύθητε πλησίον μου, καὶ ὑποδείξω ὑμῖν σημεῖον τοιαύτον ὁ σχισθήσεται ἡ σελήνη εἰς δύο παρ' ἐμοῦ, καὶ τὸ μὲν ἡμισυ σταθήσεται εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς, τὸ δὲ ἕτερον εἰς δύσιν. Καὶ ἐσωρεύθησαν, εἰ δὲ συναφείας οὔσης, καὶ εἶπεν, Ἐγὼ πεποίηκα, ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε τὸ θαῦμα μου, ὡς ἀνάξιοι.

signi cujusdam vel exigui, ut omnes persuadeantur et convincantur. Respondit illi Muhammed: Hac ipsa nocte ad me conveniatis, et tale miraculum omnium oculis videndum exhibebo. Videbitis lunam in duas partes scissam, quarum una in oriente, altera in occidente radios suos disseminabit. Convenerunt ergo, et aere tenebris offuso et obnubilato, dixit Muhammed: Miraculum patravi, sed non potuistis illud videre, indigni quippe estis qui meum miraculum oculis usurparetis.

Και ἔχετε οὕτως μέχρι τοῦ νῦν γεγονώς, καὶ γράφει A τοῦτο ἡ γραφὴ σου. Ἀναστάς δὲ ὁ ἕτερος αὐτοῦ θεός ὁ Ἀπουτζάλης λέγει, Ἐάν οὐκ ἴδω μικρόν τι σημεῖον μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου, οὐ μὴ πιστεύσω εὐκολώτερον ζητῶ σε ποιῆσαι τοῦτο, σὺ λέγεις ὅτι εἰς τοὺς (οὐρανούς) ἀνέβης μίαν διασκελίσειν, ὑψώθητι οὖν ἀπὸ τῆς γῆς σπιθαμὰς τρεῖς, καὶ κρεμάσθητι, ἵνα διαβάσω τὸ σπαθί μου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου, καὶ τότε πιστεύσομεν σοι ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους. Ἰδὼν δὲ ὁ Μουχάμετ τὸ ἄπικρον αὐτοῦ ἐδόθησεν, λέγων πρὸς τὸν λαόν, Ὁ Ἀπουτζάλης ὁ θεός μου θανάτῳ τελευτήσῃ. Καὶ οἱ μὲν φρόνιμοι τοῦ λαοῦ ἔλεγον τὸν Μουχάμετ, εἴτι λέγει ὁ θεός σου, κάκε, καὶ ἔξον αὐτόν, εἰ δὲ καλῶς καὶ ἀληθῶς λέγει, διὰ τί κελεύεις τὸν λαόν τοῦ φονεῦσαι αὐτόν; Οἱ δὲ πλείους μωροὶ ὄντες ἐδόθησαν, Ἀληθῶς ὁ προφήτης λέγει, καθὼς μαρτυρεῖ B καὶ ἡ θυγατὴρ αὐτοῦ Φατίμα ἡ ἰδοῦσα αὐτόν ἀναβάντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἀνατείνας ὁ Μουχάμετ τὴν σπαθὴν πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἰδόντες τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ἐφόνευσαν αὐτόν, καὶ ἰδόντες πολλοὺς σὺν αὐτῷ. Δύνασαι, ὦ Μουσουμανὲ δεῖξάι με, ψεύδομαι, καὶ οὐ; Καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐδογματίσεν ἕως τοῦ νῦν, εἴ τις οὐχ ὁμολογῇ τὸν Μουχάμετ ἀπόστολον Θεοῦ, καὶ προφήτην εἶναι, ξίφει ἀποθάνει. Καὶ ἐκράτησε τοῦτο χρόνους 5, καὶ διὰ τὸν φόβον τοῦ θανάτου συνήχθη λαὸς πολλός.

avunculum confoderunt et cum illo multos alios etiam trucidarunt. An tu potes, o Musulmanne palam facere me mentiri vel non. Et ab illo tempore ad nunc usque, istam barbaram disseminavit doctrinam: Si quis non credat et confiteatur Muhammedem apostolum Dei esse et prophetam gladio statim interimatur. Hoc vero obtinuit per annos sex, et metu mortis multi congregati sunt qui partes Muhammedis foverent et tuerentur.

Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐκεῖθεν Ἀράβες, ὅτι ἀδίκως C χάνει τὸν λαόν, καὶ συνήχθησαν πλῆθος πολὺ, καὶ ἦλθον κατὰ πᾶνω τῶν πιστευσαντων τὸν Μουχάμετ, καὶ ἐτζάκισαν αὐτούς διὰ πολέμου καὶ καμηλίων εἰς γῆν Μεδίαν. Καὶ φυγῶν ὁ Μουχάμετ εὗρεν σπηλαίον, καὶ διεσώθη μέσον νυχθήμερον τρία. Καὶ σὺ λέγεις αἰσχυνόμενος, ὅτι ἐν μιᾷ ῥοπῇ ἐσκεπάσθη ὑπὸ τῆς Ἀρχαῆς. Καὶ γίνωσκε ὅτι παντα οἶδα τὰ φλυαρήματα σου, καὶ παριστῶ σοι αὐτὰ. Αὐτὸς νυκτὸς ἐφυγεν ὁ Μουχάμετ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ῥηθὲν καστρον καὶ ἐναπομέννας λαὸς ἠκολούθησαν οἱ καὶ πιστεύσαντες αὐτόν. Εἰσῆλθε οὖν ὁ Μουχάμετ εἰς ὀσπήτιον, καὶ ἐκρούθη ἀπὸ τοῦ φόβου τῶν Ἀράβων. Εὐρον δὲ τὸν θεὸν αὐτοῦ τὸ Ἀποπακρην, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Δεῖξον ἡμῖν, λέγοντες, τὸν Μουχάμετ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἀποπακρῆς μεθ' ὀρκου. Μὰ τὸν Θεὸν ἡμῶν τὸν ἐλευθόντα καὶ ἐλεημένον, ἵνα ὑπάγω καὶ εὗρω αὐτόν, ἐάν με ἀπολύσῃτε, καὶ δέσω αὐτὸν ἐξ ἀγκιώνων, καὶ φέρω πρὸς ὑμᾶς. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἀποπακρῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸν Μουχάμετ, καὶ εἶπεν, Ἦλθον πρὸς σὲ τοῦ ἐπάρειν σε ἐξ ἀγκιώνων δεδεμένον, καὶ ἀγαγεῖν σε εἰς τοὺς Ἀράβας. Καὶ ἀναστάς ὁ Μουχάμετ ἐνηγκάλιστο αὐτόν, καὶ ἐσφιγξεν σφόδρα,

Et hucusque apud vos viget istius rei memoria et hoc igitur scripto consignatum in libris vestris. Alter vero Muhammedis avunculus Abutsales astitit etiam, et se nullo modo crediturum asseruit nisi aliquod saltem vel levissimum videret miraculum. Hoc quod facillimum est rogo ut facias. Dicis quod unico passu caelos potes ascendere, et unica plantarum excussione. Attolle ergo te ipsum ex terra in altum, et sis ita pendulus in aere a terra distans spatio trium palmorum ut possim sub pedibus tuis ensem meum movere et agitare. Quod si feceris, omnia quæ narras a principio ad finem, firmissima fide hauriemus. Videns vero Muhammed incredulitatem avunculi, et se nulla via elabi posse, clamavit ad populum: Abutsales, etiamsi avunculus meus, statim morte plectatur. Regerebant inter populum sapientiores: Si aliquid pravi excidit avunculo tuo, quare illum non incnes? si vero bene et vere locutus est, quare iniquissima sententia vis illum a populo trucidari. Plurimi vero, mera stultitiæ et dementiæ ludibria clamant: Vera loquitur Propheta, quod testimonio suo etiam comprobat illius filia Phatima, quæ illum vidit in caelos ascendentem. Unde animos capiens Muhammed ensem evaginavit contra avunculum suum, et illius exemplo commotæ turbæ strictis etiam gladiis illius

etiam trucidarunt. An tu potes, o Musulmanne quod cum audivissent Arabes ibi commorantes quod nimirum tam injuste periret tantus popularium numerus, inter se convenerunt et agmine facto irruerunt in Muhammedis sectatores, quos bello et camelorum ministerio fregerunt et profligarunt in terra Madian. Fugiens vero Muhammed invenit speluncam, in qua per tres dies et noctes delitescens tandem salvus evasit. Inverecunde vero dicis quod in antro ob periculum latens araneæ tela obductus fuerit. Unde potes cognoscere mihi comperta esse omnia tua deliria, et me illa tibi sincere repræsentare. Rursus vero fugit Muhammed, et ingressus est urbem seu castram aliquod, una cum turbis, quæ illi dogmata nimis faciles crediderant. Ingressus est ergo diversorium seu, hospitium et metu mortis quam Arabes illi certam intentabant ibi diu latuit. Invenere vero isti Arabes alium Muhammedis avunculum Ababakerum, illoque correpto dixerunt: Indica nobis ubi lateat Muhammedes; dixit Abubaker cum juramento: Si me dimittatis, si Muhammedem inveniam, per Deum miseratorem et misericordem, illum manibus et brachiis vinctum ad vos deducam.

Venit ergo Abubaker ad Muhammedem, et illi dixit: **Δ** ὥστε διλιγοθύμην. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἀποκάλυψις. Ἐλέησον, ὦ δοῦλε τοῦ Θεοῦ· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι προφήτης εἶ σύ, καὶ ἀπόστολος Θεοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Μουχάμετ· Ἐάν ἀληθεύεις, Ἀποκάλυψις, ἐνωθήσεται καὶ σὺ μετ' ἐμοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἀποκάλυψις τῷ Μουχάμετ· Ἀρματώθητι μετὰ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ, ὅπως ἐκφρήσωμεν αὐτοὺς, ὅτι ἀμέριμοι εἰσιν, καὶ ἀρματώθησαν.

Illi vero sic inquit Muhammed: Si vera dicis, o Abubaker, operas et consilia nostra simul uniamus et sociemus. Dixit vero Abubaker: Arma capesse cum populo tuo et veni mecum ut Arabas deleamus, illi quippe sunt imparati et otio sepulti. Continuo ergo ad arma proruperunt, et Abubaker cum Muhammede subita irruptione fregerunt Arabas, et ab illo tempore victor semper evasit. Videntes vero turbæ Muhammedem ubique victorem, ad illum majori copia in dies confluerunt. Et Muhammed de novo ex junioribus et præstantioribus, exercitum conscripsit, et veniens Meccam profugavit Arabas, et urbem et arcem expugnavit. Viribus vero auctis omnes circumjacentes regiones occupavit. Et legem fixit qua sanciebatur, ut si quis Muhammedem prophetam et apostolum Dei non confiteretur, statim morte plecteretur, et metu mortis numerosissima turbarum copia, illius vexilla sequebatur, et illius doctrinam amplectebatur. Sic varias Arabum plagas et urbes occupavit, tandemque pervenit ad locum nomine Tsuntsun, id est, puteus profundus. Juxta vero puteum erat urbs seu castrum nomine Susaita, id est, lapis niger et obscurus, quod cum expugnasset, in illo captivam comprehenderunt vetulam quamdam cum septem liberis suis. Illam vero sic sunt adorti: Tu cum liberis tuis, crede in Muhammedem, et in Deum illius, quia est propheta et apostolus Dei. Illa autem sic ad eos: Quæso illum statim videam, et cum illo conferam. Qua confestim ad Muhammedem perducta, dixit: Quare te vocas prophetam et apostolum, qualis est Deus tuus; ego quidem Venerem et Phosphorum sidus pro numinibus habeo, tu vero quem Deum habes et colis? Respondit Muhammed: Est alius Deus, habet servos Michaellem et Gabrielem. Illius sum apostolus. Dixit vetula: Ubi habitat iste Deus quem annuntias? Muhammed palmas ad sidera tollens, respondit: Habitat in cælo. Urgebat vetula: An tu solus illum nosti, an vero populus tuus etiam tecum illum novit? An illius vox accedit ad vocem hominum terrenorum, an vero ab illa discrepat. Respondit Muhammed: Nec ego Deum novi, et primores populi ad illius cognitionem non potuerunt etiam assurgere. Instabat vetula: Quomodo hæc quadrant? modo dicebas te unico passu et quasi unica subsultatione te cum sandaliis tuis cælos ascendere et te ad Deum usque pervenire; nunc vero dicis te non nosse Deum. Quomodo potes ergo illius propheta et apostolus vocari? Sic est, inquit Muhammed, sed Gabriel archangelus Dei ad me quotidie accedit et ea mihi revelat quæ vobis annuntio. Pergebat vetula, et dicebat: Cum accedit ac loquitur angelus, an tu solus illum an vero populus illum etiam audit?

Si omnes audiunt, omnes sunt apostoli archangeli, et tu gratiam aliquam et beneficium aliquod peculiare jactare non potes. Si vero solus audis, archangelus est apostolus, tu vero proreus nihil; te-

Ἐλέησον, ὦ δοῦλε τοῦ Θεοῦ· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι προφήτης εἶ σύ, καὶ ἀπόστολος Θεοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Μουχάμετ· Ἐάν ἀληθεύεις, Ἀποκάλυψις, ἐνωθήσεται καὶ σὺ μετ' ἐμοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἀποκάλυψις τῷ Μουχάμετ· Ἀρματώθητι μετὰ τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ, ὅπως ἐκφρήσωμεν αὐτοὺς, ὅτι ἀμέριμοι εἰσιν, καὶ ἀρματώθησαν.

Λαβὼν οὖν ὁ Ἀποκάλυψις τὸν Μουχάμετ, καὶ ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς Ἀράβας, καὶ ἐνίκησεν ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας Ἰδόντες ὁ λαὸς τοῦ Μουχάμετ νικήσαντα, ἐμαζώθη πολὺς λαὸς, καὶ ἐκουσώτευσεν ἐκ νείων ὁ Μουχάμετ καταπένω τους, καὶ ἔλθων εἰς τὸν Μαιλά ἐτάξιεν τοὺς Ἀράβας, καὶ ἀνελάβετο τὸ κάστρον. Καὶ ἐνεδουμώθη. καὶ ἔλαβεν τὰ περιχώρα, καὶ ἐνομοθέτησεν· Ὅστις οὐ λέγει τὸν Μουχάμετ προφήτην καὶ ἀπόστολον, θανάτω τελευτήσει. Καὶ διὰ τὸν φόβον τοῦ θανάτου πολλοὶ ἀριθμοὶ ἐγένετο μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσεν αὐτόν. Καὶ ἔλαβεν κάστρον καὶ χώρας τῶν Ἀράβων, καὶ ἔλθων εἰς τόπον λεγόμενον Ζουζούμην, τοῦτ' ἐστὶν βεδὸς βεδός. Καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ ἦν κάστρον ὄνομα Σουσαίτα, τοῦτ' ἐστὶν μαῦρον ἄθρον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸ διὰ πολέμου. Κρατήσαντες γοῦν γυναίκα γρῦν συν ζ' τέκνοις, καὶ εἶπον αὐτῇ· Πίστευσον σὺν τοῖς τέκνοις σου εἰς τὸν Μουχάμετ, καὶ εἰς τὸν Θεὸν αὐτοῦ, ὅτι ἐστὶν προφήτης καὶ ἀπόστολος Θεοῦ. Λέγει αὐτοῖς· Ἄς ἴδω αὐτόν, ἵνα συντύχω μετ' αὐτοῦ. Ἀπήγγειον οὖν αὐτὴν πρὸς αὐτόν, καὶ φησι πρὸς τὸν Μουχάμετ· Πόθεν καλεῖς ἐκυτόν προφήτην, καὶ ἀπόστολον, καὶ ποτὸς ἐστὶν ὁ Θεὸς σου; Ἐγὼ Θεὸν γινώσκω, τὴν Ἀφροδίτην, τὸ ἐσωφρόνον ἄστρον, ἐσὺ ποῖον τὸν Θεὸν καλεῖς; Λέγει αὐτῇ· Ἄλλος Θεὸς ἐστὶν. Ἐχει δοῦλον Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ. Ἐκείνου εἰμι ἀπόστολος. Λέγει ἡ γρῦς· Καὶ ποῦ κατοικεῖ αὐτός; ὁ Θεός, ὃν λέγεις; Καὶ εἶπεν αὐτῇ· Ἐν τῷ οὐρανῷ, ἄνω δεῖξας τῇ χειρὶ. Λέγει ἡ γρῦς· Σὺ μόνος οἶδας αὐτόν, ἢ καὶ ὁ λαὸς σου; καὶ ἡ φωνὴ ἀνέκυρ, ὡς ἡ ἡμῶν χοῦκων ἐστίν, ἢ παρ' αὐτὴν ξένη; Λέγει ὁ Μουχάμετ· Οὐδ' ἐγὼ οἶδα τὸν Θεόν, οὔτε οἱ περιστώτες. Λέγει ἡ γρῦς· Σὺ λέγεις, ὅτι μὴν διασκεῖσιν ἀνείδης εἰς τὸν Θεὸν σὺν τοῖς σανδαλίοις σου. Καὶ τῶρα λέγεις, Οὐκ οἶδα αὐτόν; πῶς καλεῖσαι προφήτης καὶ ἀπόστολος; Λέγει ὁ Μουχάμετ· Ἀλλὰ ἀρχάγγελος Θεοῦ ἔρχεται πρὸς με καθ' ἐκάστην τὸ ὄνομα Γαβριήλ, καὶ ἀναγγέλλει μοι περὶ ὧν λέγω. Λέγει ἡ γρῦς· Ὅταν σου λαλεῖ ὁ ἀρχάγγελος, σὺ μόνος ἀκούεις, ἢ καὶ ὁ λαὸς σου;

Εἰ μὲν σὺν τοῖς ὄχλοις, πάντες εἰσιν ἀπόστολοι τοῦ ἀρχαγγέλου, καὶ σὺ χάριν οὐκ ἔχεις. Εἰ δὲ σὺ μόνος, ὁ ἀρχάγγελος ἐστὶν ἀπόστολος, καὶ σὺ οὐδεὶς, σὺ οὖν ἐκυτόν ἀπόστολον μὴ καλεῖς. Λέγει ὁ Μουχά-

μετ· Στρέφον σεαυτήν, μή πως κατακόπησ' σὺ, καὶ τὰ τέκνα σου διὰ ξίφους. Φησὶ δὲ ἡ γραῦς· Φοβήθητι τὸν Θεόν, ὃν γινώσκεις. Πρῶτον πρόσταξον τὰ τέκνα μου κατακοπήναι, εἴτα ἐγὼ, μή ποτε πολλάκις ὀπίσω μου ἐναπομείναντα οἱ πατέρες ὡς ἄφρονες καὶ μωροὶ πιστεύουσιν ἐν ἐσφαλμένοις δόγμασί σου, καὶ γυνώμεθα ἀρνηταὶ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· Λέγει δὲ ὁ Μουχάμετ· Ἐνα μόνον εἶπέ, ὅτι ὁ Μουχάμετ ἐστὶν προφήτης καὶ ἀπόστολος, καὶ ἀπολύσω σε, καὶ σὲ, καὶ τὰ τέκνα σου. Λέγει ἡ γραῦς· Ἄπαξ μὴ γένοιτο εἰπεῖν μετὰ τῶν τέκνων μου τοιοῦτον λόγον. Προστάζει οὖν τοῦ Μουχάμετ κατέκοψαν τὰ τέκνα τῆς γραῦς, εἴτα αὐτὴν ἐπάνω τῶν τέκνων αὐτῆς. Τότε λέγει ὁ Ἀπουταλέπης ὁ θεὸς αὐτοῦ, ὃ καὶ ἀνέτροφος τοῦ Μουχάμετ.

Μέγα κρίμα ἐγένετο εἰς τὴν γραῦν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς· εἰ μὲν γὰρ ἐψεύδετο, εἴχεσ' ἐλέγξει αὐτὴν, εἰ δὲ ἀληθῶς, διὰ τί ἀντὶ τοῦ σώσει, ἀπώλεσας; Λέγει αὐτῇ ὁ Μουχάμετ· Ἀληθῶς ἀνέθρεψας με, ἀλλ' οὐκ ἤθελα διτταί τὰ θελήματα τοῦ Θεοῦ ποιῶ, καὶ σὺ ἀθίστασαι; φύλασσε μὴ ἀπορρίψω τὴν αἰδῶ τῆς ἀνατροφῆς, καὶ φονεύσω σε. Λέγει ὁ Ἀπουταλέπης· Ἐγὼ οὐ πιστεύω Θεόν, οὐ εἶσιν τὰ θελήματα αὐτοῦ, δεῖ αὖ σὺ ποιεῖς. Λέγει ὁ Μουχάμετ· Ὁ πιστεύεις, δεῖς με ἀπόστολος Θεοῦ; Λέγει· Μὴ γένοιτο. Καὶ ὤρισεν ὁ Μουχάμετ τηλικαῦτα κατακοπήναι. Καὶ ἐποίησαν οὕτως. Ἀληθῶς πάντως ἀληθεύειν με, μέχρι τοῦ νῦν ἔχουσι τῶν τοιούτων τρόπων τῶν ἰδιδεαυγμένων. Καὶ ἕτερον σημεῖον· σὺ λέγεις εἰσερχεσθαι εἰς τὸν Μακά ὀμῶν ὡς ἐκ' εὐχῆ, λιθοβολεῖτε τὸν τόπον τοῦτον. Καὶ ἐρωτώμενος, ὡς Μουσουλμανέ, διὰ τί λιθοβολεῖτε τὸν τόπον; καὶ λέγετε, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν ὁ Ἀπουταλέπης τὸν Μουχάμετ. Καὶ ἕτερον σημεῖον λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγγὺς τοῦ τόπου ἐκείνου ἐστὶν φρέαρ τοῦ νῦν Ζουζούμην, ἔχον πολὺ ὕδωρ, καὶ τοὺς φωνοῦσας ἐκεῖσε ἰβζαλλον. Καὶ σὺ πεπλάνησαι, καὶ ἄγειον τόπον λιθοβολεῖτε, καὶ ἐν τῷ ὑποστρέφειν ἐκ τὸν Μακά λαμβάνεις ὕδωρ ἐν τοῦ φρέατος ἐκείνου. Καὶ κοιμζόμενος εἰς τὴν οἰκίαν ἀντὶ εὐλογίας, καὶ εἰς ἑτέρας χώρας, καὶ ἐρωτώμενος παρ' ἐμοῦ. Τί ἐστὶν τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ πόθεν ἔχει τὴν εὐλογίαν; καὶ λέγετε· Τοῦτο ἐστὶ τὸ ὕδωρ τοῦ Ζουζούμην, ὅτι ποτὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ ἐκοιμήθη ἐκεῖ, καὶ ἐξυπνίσας ἐδίψησεν, καὶ μὴ εὗρισκων ὕδωρ, ἔτριψε τὴν πτέρναν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐξέβη τὸ ὕδωρ, καὶ παρέκει ἐστὶν βωμὸς, καὶ ἀναβαίνει ὁ λαὸς ὀμῶν, καὶ ποιῶσιν ἡμέρας γ', καὶ βοῶσιν οὕτως λέγοντες, πρὸς τὸν Θεόν δεόμενοι· Τί κελεύεις; ἐκ τρίτου, καὶ ἐρωτώμενος παρ' ἐμοῦ, Τίνος χάριν τοῦτο ποιεῖτε; λέγετε, ὅτι τὸν Ἀδὰμ, καὶ τὴν Εὐῶ ὡς ἠνωσεν ὁ Θεός, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων φλυαριῶν φλυαρεῖτε καὶ τοῦτο εἰσκατε. Φεῦ τῆς ἀτοκίας καὶ τοῦ τολμήματος, ἄθεον ποιεῖν τὸν Θεόν!

dens ad Deum, et dicens : Quid præcipis? Tertio rogati quoque a me quare hos faciatis, respondetis quia Adamum et Evam ibi Deus matrimonio copulavit, et hoc figmento et delirio, vestras alias nugas et ineptias cumulatis. Vah absurditatis et temeritatis, qua Deus sit atheus!

Καὶ προάγων, μετὰ δὲ τοῦ φονεῦσθαι, τὴν γραῦν μετὰ τοῖς πατέρας αὐτῆς, καὶ τὸν Ἀπουταλέπην,

ipsam ergo apostolum non amplius voces. Respondit Muhammed : Converte te, ne tu liberique tui gladio pereatis. Dixit vetula : Time Deum quem nosti. Primo vero decerne ut liberi mei capite truncentur, ego vero postrema supplicio quo volueris plectar. Ne forsam liberi post me superstites, stultitia et mentis impotentia morti, credant erroneis tuis dogmatibus, et Dei nostri cultum et cognitionem ejurent. Dixit Muhammed : Proferas tantum hæc verba : Muhammed est propheta et apostolus Dei, et te cum liberis dimittam salvos et incolumes. Respondit vetula : Absit ut talia verba vel semel nobis excidant. Jubet ergo furens Muhammed ut liberi interimerentur, et eorum funera, matris funere cumlarentur. Ad hæc excipiebat Abutalipes B avunculus et enutritor Muhammedis :

Certe magna injuria affecta est ista vetula cum liberis suis; nam si montiebatur et errabat, arguenda et docenda erat, si autem vera esset illius fides, quare illam interimere potius quam illam incolumem dimittere voluisti? Dixit Muhammed : Revera tu me aluisti, sed ostendam quod voluntatem Dei facio, tu vero audes contradicere. Cave ne omni memoria et conscientia beneficiorum tuorum remota, te statim interimam. Dixit Abutalipes : Ego non credo in Deum istum, cujus sunt opera ea quæ facis. Excipiebat Muhammed : Non ergo credis me esse prophetam Dei? Dixit Abutalipes : Absit ut hoc credam! Unde furoris æstro percitus Muhammed jussit ut statim occideretur, quod factum est. Me autem verum dicere testatur consuetudo et mos qui inter abominandos ritus vestros usurpari solet. Unum quippe signum soletis afferre ex iis qui Meccham ad orandum ingrediuntur. Solent quippe hunc locum lapidibus impetere. Et interrogati Musulmanni quare lapides sic projiciant, respondent ideo id fieri quia Abutalipes noluit credere Muhammedi. Altero vero signo te confutaturus sum. Nam juxta istum locum est puteus Tsumtsum in quo maxima aquarum copia, a quo, accedentes, solent arcere et ejicere. Et tu impostor et deceptus, lapidibus impetis locum istum Sanctum. Et cum Meccha reverteris domum, aquam ex isto puteo accipis quam loco benedictionis tibi servas, et in alias regiones soles circumgestare. Et a me interrogatus qualis est ista aqua, et unde istam benedictionem hausert et contraxerit; respondetis : Est aqua Zumzum, quia ibi filius Abrahami somno obrutus dormivit, excusso vero somno, cum siti urgeretur, nec adesset aqua qua sitim restingueret, calcaneo terram trivit et pulsavit, et statim aquæ scaturire et manere incipiebant; juxta vero est altare, ad quod populus accedit, et statione trium dierum ibi commoratur, incondita voce clamans et orationes fundens

Sed pergo. Postquam Muhammed occidisset vetulam istam cum liberis suis, et Abutalepum, re-

versus est cum exercitu suo in urbem Medinam, et ibi maximam bonorum copiam: Acquisivit et sibi comparavit. Dixit vero turbis, archangelus Dei mihi adfuit jubens ut discedam in provinciam et terram Marada ad posterum avi mei, illosque revocem ab erroribus quibus nunc sunt immersi: Ego autem discedens vobis relinquo Abubakerum, ut vos hortetur, doceat et confirmet in iis quæ audivistis. Tristitia vero non vos corripiat, nam brevi revertar ego, interea Abubakero estote morigeri. Abiit ergo de loco in locum, et de provincia in provinciam. Dei autem viventis et sapientissimi providentia contigit ut perveniret in locum ubi illius avus et Corasiotæ pugna inter se conflixerunt. Rogaverunt ergo illum quis et cujus esset. Respondit: Sum ex genere Corasiotarum. Pergebant et repetitis quæstionibus urgebant, ut possent tandem nosse quale esset nomen illius. Dicebant ergo: Quo indicio comprobas te esse incolam regionis quam memoras, et in qua dicis habitasse avum tuum? Et ipsis significavit quomodo locus vocaretur Marada. Contigit vero, inquebat, ut duo fratres, bello inter illos exarscescente, matuo se vexarent. Unde avus meus debuit fugere, solum vertere, et alibi sedes quærere. Ex istis vero verbis animadvertentibus illum vera dicere. Quærebant ergo quodnam esset illius nomen. Dixit ipsis. Ego vocor Muhammed, et sum propheta et apostolus Dei. Ad quæ regerebant: Rumor apud nos pervenit revera prophetam excitatum ex urbe Medina; an tu ille ipse es? Statim respondebat: Utique sum ille ipse; insuper vero audite a me tremendum mysterium: tanto me Deus amore prosecutus est, ut assumptus fuerim in cælos celsissimos, cum meis ipsis calceis, et sedi juxta Deum tam proxime quam supercilium unum astat alteri supercilio. Et illum cognovi, et ab illo cognitus sum, me prophetam vocavit et renuntiavit, et dixit mihi: Absque amore quo te prosequor, foret ut nec cælum nec terram condidissem. Imo nomen tuum, inscriptum est circa thronum meum, et illius characteribus quasi superbit et gloriatur.

Astantes vero cum ista audirent, quasi lacrymas fundentes et suspiria imo pectore trahentes illum irridebant, et dicebant: Si tu vera narras, nec in dictis fraus ulla latet, velis significare quomodo in cælum ascenderis. Dixit illis: Pedem Hierosolymis tanquam scalæ imposui, altero autem cælos ipsos penetravi. Quibus auditis uno ore clamant: Gloria sit Deo miseratori et misericordii qui voluit unico gressu hominem terrenum ad cælos usque assurgere; gratias quas possumus maximas rependimus potentissimo phosphoro sideri matulino, Deo misericordii et miseratori, qui misericordia nos est persecutus et ex genere Corasiotarum prophetam præstantissimum sicut te elegit et excitavit. Mansit vero apud illos spatio duodecim dierum cum illis, singulis diebus disserens et varios sermones miscens. Cum vero inter se confabularentur dixerunt ad illum: O Muhammed, electe Dei, aliquando avus noster habuit equam omnino mirandam, et quæ secundum in tota Arabia non haberet: veniens vero pater tuus Abtulas, avum

Ἄστράρη ὁ Μουχάμετ μετὰ τὸ φουσατόν αὐτοῦ εἰς τὸ κάτρον Μαινὰ, καὶ ἐποίησε κτητόριον μίγξ, καὶ εἶπεν τοῖς ὄχλοις· Ὁ ἀρχάγγελος Κυρίου ἐλθὼν πρὸς με καὶ τάδε φησί· Ἄπελθε εἰς χώραν Μαραδά εἰς τὰ γονικά τοῦ πάππου σου, ἵνα στρέψῃς λαὸν πεπλανημένον. Νῦν δὲ ὡδα ἀφήμι ὑμῖν ἀντὶ ἐμοῦ τὸν Ἀποπάκρη, ἵνα νουθετεῖσθε καὶ διδάσκασθε ὑπὸ τὰ λεγόμενα ὑμῖν, καὶ μὴ λυπεῖσθε, ὅτι ἐγὼ ἐν συντόμῳ στρέφομαι, καὶ ἔχετε τὸν Ἀποπάκρη. Ἀπῆλθεν ἐκ τόπου εἰς τόπον, καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, καὶ οἰκονομία τοῦ ζῶντος καὶ λογικοῦ Θεοῦ ἐπέπεσον εἰς τόπον, εἰς δὴ ἐγένετο ὁ πόλεμος τοῦ πάππου αὐτοῦ μετὰ τοῦ Κωρέτη. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τίς εἶ; Καὶ ἐξέειπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι ἐκ γένους τῶν Κωρασιωτῶν. Ἐζητήσαν οὖν μαθεῖν ἅπαντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τί σημεῖον ἔχεις ἐκ τῆς χώρας; ἐκείνης, ἐν ἣ κατοικεῖ ὁ πάππος σου λέγοντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς τὸ πῶς ἐκαλεῖτο Μαραδά. Συνέβη δὲ γένεσθαι ἐν μέσῳ τῶν δύο ἀδελφῶν πόλεμος. Καὶ ἀφῆκεν ὁ πάππος μου τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἔφυγεν, καὶ ἀπὸ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀνεγνώρισαν αὐτόν. Καὶ εἶπον· Σὺ δὲ τίς πῶς καλεῖσαι; Λέγει αὐτοῖς· Τὸ ὄνομά μου εἶναι Μουχάμετ, καὶ ἤμαι προφήτης καὶ ἀπίστολος Θεοῦ. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἠκούσαμεν, ὅτι προφήτης ἐγήγερται ἐκ τῆς γῆς Μαινὰ, καὶ μὴ τοῦ εἶ; Λέγει αὐτοῖς, ὅτι Ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀκούσατε τὸ φρικτὸν μυστήριον ὅτι τοσοῦτον ἠγαπήθην παρὰ Θεοῦ, ὥστε ἀναληφθῆναι με εἰς τὰ ὕψη ἐγγὺς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκάθισα σὺν τοῖς στανδαλοῖς μου ἀπὸ ὕψην εἰς ὄψην. Καὶ συνέτυχέ μοι ὁ Θεὸς ἄρρητα ρήματα, καὶ ἐγνωρίσα αὐτόν, καὶ ἐγνωρίσθην παρ' αὐτοῦ, καὶ προφήτην ἐκάλεισέ με, καὶ εἶπέν μοι· Ἐάν οὐκ ἦν ἡ ἀγάπη σου, οὔτε τὸν οὐρανὸν, οὔτε τὴν γῆν ἐμελλόν ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομά σου ἐγράφη τὸ γύρον τοῦ θρόνου μου.

Οἱ δὲ περισσώτεροι καὶ ἀκούοντες ἕκλιον δῆθεν, καὶ ἐβρῆθον καταθαλῶντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῶ πάντες· Ἐάν ἀληθεύεις, δεῖξον ἡμῖν ποῖ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Λέγει αὐτοῖς· Ἐσκέδασα τὸν ἔνα μου πόδα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ἕτερόν μου διεσκέδασα εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Λέγουσιν αὐτῶ· Δέξαι τῷ Θεῷ τῷ ἐλεοῦντι, καὶ ἐλεημένῳ, ὅτι ἄνθρωπος χοϊκὸς μετὰ ἑνὸς βαθμοῦ ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῷ μεγαλιδουνάμῳ ἐωσφόρῳ ἄστρῳ, τῷ ἐλεοῦντι καὶ ἐλεημένῳ, ὅτι ἠλέησεν τὸ γένος ἡμῶν, καὶ ἐξελέξατο ἐκ τοῦ γένους τῶν Κωρασιωτῶν ἄνθρωπον κατὰ σὰ ἐκλεκτόν. Ἔμεινε δὲ μετ' αὐτῶν ἡμέρας ἑβ', καὶ μετ' αὐτῶν διαλεγόμενος, καὶ ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτόν λέγουσι πρὸς αὐτόν· Μωαμὲδ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ, ποῖ τὸν κερὸν εἶχεν ὁ πάππος ἡμῶν φοράδα πάνυ θυμαστήν, ἥς δευτέρην οὐκ εἶχεν ἡ Ἀρράβια, καὶ ἐλθὼν ὁ πατήρ σου ὁ Ἀπταυλάς δέδωκεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην, ἵνα μενονησιν ἀμέριμοι. Καὶ διὰ νυκτὸς ἀνέλειν αὐτὴν διὰ μαχαίρας, καὶ τότε ἐξ αὐτοῦ διήλθεν ὁ πόλεμος· τῶρα οὖν παρκαλοῦμέν σε ὡς ὑπάρχεις ἐκλεκτός

τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τὸν Θεὸν ἐγνώρισται, καὶ ἀκούει A σου εἰς πάντα, ἀνάστησον τὴν φοραδα, ἣν ἐσχότωσεν ὁ πατήρ σου, καὶ ἡμεῖς πλέον θύμα οὐ ζητούμεν παρὰ σοῦ. Οὐ μόνον διὰ τὸν πόθον τῆς φοραδος λέγομεν, ἀλλὰ νὰ ἰδοῦσιν καὶ οἱ Ἀράβες τὸ θύμα, κρὶ πιστεύσουσί σε, ὅτι ἀληθῶς προφήτης εἶ, καὶ ἀπόστολος Θεοῦ. Λέγει αὐτοῖς ὁ Μουχάμετ· Ἵποδείξατέ μοι ὑμεῖς τὸν τάφον, ἐν ᾧ ἐτάφη ἡ φορας. Λέγουσιν αὐτῷ πάντες· Οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἴνα ταφῆ, ἄλογον ἦν, καὶ ἐβρίψαμεν αὐτὸ, καὶ ἐβρώθη ὑπὸ τῶν θηρίων. Λέγει ὁ Μουχάμετ, Ἐπεὶ οὐ γινώσκετε τὸν ταφον, τί μέλλου ἀναστήσαι; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες· Ἐπειδὴ προφήτης εἶ, καὶ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ, οὐ γινώσκεις τοῦ νεῖται ἡ φορας; Ἄλλ' οὐ δύνασαι ἀναστήσαι αὐτήν. Ἀλλὰ καλῶς σε εὔραμεν B καὶ ἀποστειλαντες εὔρον καμηλον μεμεθυμένην, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι Πάντως ἐκεῖνου υἱὸς ὑπαρχεις τοῦ δόντος τὴν εἰρήνην τοῦ πάππου, καὶ τέλος πληρώσαντες, ἀδῆλον, εἶτα κρατήσαντες αὐτὸν καὶ δῆσαντες ὀπισθαγκῶνων λέγουσιν αὐτῷ· Σὺ λέγεις ὅτι εἰς τοὺς οὐρανούς ἀνέστη, καὶ ἀπήδησον ἐκ τῆς γῆς καὶ πέρασον ἄνωθεν τῆς καμήλου μὴ ἐγγίσκεις τῶν ποδῶν σου τὴν ῥάχην τῆς καὶ τότε πιστεύσομεν, ὅτι ἀνέστη εἰς τὸν οὐρανόν. Αὐτὸς δὲ πολλὰ σπουδάσας, καὶ μὴ δυναμένος, καὶ εἶπον ἅλοι πρὸς αὐτόν· Ἐλθὼν δέδωκεν ἡμῖν εἰρήνην νὰ χαώσης ἡμᾶς ἐκ τῆς πίστεως ἡμῶν.

qui avi tui nomine salute impartita nostros decepit. Illum ergo corripuerunt manibus post terga revinctum, et dixerant : Tu asseris quod in caelos ascendisti, nunc vero saltu te in sublime attolle, et te excute supra camelæ dorsum adeo ut in illud pedibus tuis non impingas ; tunc vero credemus te revera in caelum ascendisse. Cum vero multa tentaret et tali experimento non posset se commendare, dixerunt ad illum omnes : Veniens nos salute sua est prosecutus et voluit nos quotquot sumus a fide nostra dimovere.

Καὶ δεικνύω σοι ἐγὼ ὁ Ἰδεσηνὸς μοναχὸς πο-C ταπὴ εἶναι ὁρῶν ἡ πίστις, ἦγον τούτο ἔλαγον πρὸς τὸ ἔωσφόρον ἄστρον, τίς Θεὸς μέγας ὁ Θεὸς ἡμῶν; Καὶ οὐκ ἔστιν δικαίος πλήν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ ἐλεούτος, καὶ ἐλεημένου. Καὶ δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε, Κύριε, μὴ χωρίσης ἡμᾶς τοῦ ἐλέους σου, ἀλλὰ σῶσον ἡμᾶς τῇ δυνάμει σου· Ἀμήν. Καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων ἐκ γένους τῶν Ἀράβων ὑπάρχει οὕτως· Θεόδουλος, Θεοχάριστος, Θεόκτιστος, Θεοστήρικτος, καὶ Θεόδωρος· μέχρι τοῦ νῦν γενεὰ μία τῶν Ἀράβων λεγόμενοι Κουλιπῶται, ἦγον Σκυλιῶται, τοιαύτην πίστιν ἔχουσιν καὶ τὸν Μουχάμετ ἀναθεματίζουσιν. Λέγουσιν πάλιν ὁ λαὸς τοῦ Μουχάμετ· Ἐπεὶ τὴν καμήλον οὐκ ἠδυνήθησεν περάσαι, δεῖξον ἡμῖν σημεῖον τι μικρόν. Ἐκεῖνος δεδεμένος ὢν, εἶπε· Ἀπὸ τοῦ νῦν οὐκ ἔχω σημεῖον D πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἄπιστοί ἐστε. Λέγουσιν αὐτῷ· Σὺ εἶ ἄπιστος, ὅτι πολλὰς ψυχὰς ἀπώλεσας ἀδίκως. Καὶ δῆσαντες αὐτόν εἰς τὴν οὐρὰν τῆς μεμεθυμένης καμήλου, καὶ κεντήσαντες αὐτὴν ἀπέλυσαν εἰς τὸν κάμπον, καὶ σκιαζομένη ἡ καμήλος ποτὲ φέυγει, ποτὲ δὲ καταπατεῖ αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, καὶ οὕτως καταπατήθη ὑπὸ τῆς καμήλου, καὶ κακῶς ἐφρονεῖθη. Οὗτος ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ τῶν πάππων αὐτοῦ, ὡς ἤκουσας, ὦ Μουσουλμνέ. Σὺ πρῶτον ὁμολόγησας, ὅτι ἐβδομήκοντα δύο φυλαὶ ἀπὸ τοῦ γένους τῶν Μου-

nostrum et suos, humana salutatione et officiosa est adortus ut illos incautos et incogitantes deciperet. Et revera noctu exurgens equam gladio confodit et se clam proripuit, et hino mali et belli causa, quod fratres erga se invicem ita exasperavit. Nunc autem te vehementer rogamus quod, cum sis Dei electus, Deum ipsum cognoscas, et te semper exaudiat, excita ex mortuis equam, quam pater tuus interfecit : quod præstito, nullum aliud miraculum a te postulabimus. Hoc vero rogamus, minus desiderio equæ recuperandæ, quam ut Arabes miraculum videant quod moveantur ad credendum te revera esse prophetam et apostolum Dei. Dixit Muhammed : Ostendite mihi sepulcrum in quo equa condita jacet. Omnes uno ore regerunt : Non erat homo ut sepulcro conderetur; erat merum jumentum, et animal irrationale, et illam foras projecimus, et bestiarum latranti et voraci stomacho escatandem evasit. Dixit Muhammed : Quandoquidem nescitis ubi sit illius sepulcrum, quomodo existimatis me posse illam ex mortuis excitare. Dixerunt omnes : Tu es propheta et electus Dei, et nescis ubi jaceat equa ista? multum abest ergo ut illam possis ad vitam revocare. Sed nos te ipsum bene inveniemus. Et cum aliquos misissent, invenerunt camelam thure et vino inebriatam, quam cum adduxissent dixerunt ipsi : Revera tu es filius illius

Ego autem monachus Edessenus qualis sit vestra et illorum fides, tibi palam faciam. Dicunt quippe Phosphoro : Quis Deus magnus sicut Deus noster? Et non est Deus justus et benignus præter Deum nostrum misericordem et miseratorem. Sit gloria virtuti tuæ, o Domine, Domine, ne nos separet et removeat a misericordia tua, sed libera et serva nos potenti robore tuo. Amen. Hæc vero sunt præstantiorum hominum nomina apud Arabas. Theodulus, Theocharistus Theoctistus, et Theostericus, et Theodorus. Ad hæc autem usque tempora est una quædam familia Arabum qui dicuntur Colpiotæ seu Sculiotæ et talem habent fidem qua Muhammedem anathemate percutiunt. Iterum vero turbæ istæ Muhammedem adoriuntur dicentes. Quandoquidem camelum saltu non potuisti superare, saltem vel minimum ostende nobis signum et miraculum. Ille adhuc vinculis constrictus respondit : Non eritis votorum compotes, nec ullum coram vobis patrabo miraculum, nam vos estis infideles et increduli. Illi statim regerunt : Tu ipse es infidelis, nam quam plurimos injustissimè peremisti. Illumque caudæ camelæ inebriatæ alligarunt, quam aculeis vehementer pungentes per campos et agros dimiserunt. Illa vero ad umbras commoveri solita, modo fugiens illum trahebat, modo caput pedibus conculcabat; et

illum ita calcavit et contrivit camela, ut ad malam mortem ille tandem abierit. Hæc est illius et avorum vita, prout tibi narravi, o Musulmanne. Et tu primum confiteris ex toto genere Musulmannorum septuaginta duas familias seu tribus Muhammedem rejicere et anathematismis acerbissimis illum ferire. Secundo etiam asseris quatuor illius avunculos illum abnegasse, et tanquam impostori noluisse ei fidem habere unde ab illo injuncta interempti fuerunt. Primus patris illius Abutalepas, secundus Apoutsales, tertius Amptoulcalepes, quartus Meebias. Muliercula vero litterarum rudis et agrestis, cum septem liberis suis, illum confutavit et pro nihilo habuit. Sed et nos Christiani hæredes regni cælestis, et rectæ fidei legati et sacerdotes, prophetarumque vestigia indenisenter prosequentes, rejicimus maledictum et profanum Muhammedem, illumque stultam, vanum et impostorem reprobamus.

Enim vero cum Musulmanni ad urbem Medinam proficiscuntur ad sacro cultu et orationibus defungantur, rogant incolas loci dicentes: Ostendite nobis sepulcrum Muhammedis ut illud veneremur et proni deosculemur. Respondent autem ipsis: Et quis potest eo temeritatis devenire, ut audeat intueri illius sepulcrum? Nam qui illud aspectu suo temeraverit statim oculis orbatur. Sed hoc est tantum occasio et prætextus, et totum istud negotium falsum est, et excogitatum ut populus decipiatur, ne ad veritatis cognitionem perveniat, et sic nuntium remittat prorsus despuendæ, vanissimæ et insulsissimæ superstitioni. Nam extra urbem Medina fabricarunt et ædificaverunt murum in circuli formam, per quem nullus datur aditus, et apud omnes famam disseminant ibi servari sepulcrum Muhammedis. sed neminem ad illud accedere ne illius curiositas

Abubaker vero diu expectabat ut Muhammed reverteretur. Cum vero populus videret illum non redire, illius oblii sunt, et dixerunt. Afferatis scripta que vobis tradidit Muhammed, ut simul colligantur, et ex illis unum fiat volumen. Successit vero Abubaker in locum Muhammedis, et caliphatus seu vicariatus munus et dignitatem obtinuit. Erat vero Otmanes scriba eximius et celeberrimus. constituit autem illum Abubaker ut omnia Muhammedis scripta colligeret, ex illisque unum conflaret volumen quod nunc ubique venit sub nomine Alcorani. Ista vero executioni mandavit sicut decreta fuerant. Et istius libri autographum seu prototypum manu ipsius Othmani scriptum et exaratus adhuc hodie asservatur in Trulla Ecclesiæ Joannis Baptistæ præcursoris Domini Jesu Christi, in urbe Damasci, in loco qui dicitur Tsemeen, qui est loci Synagoga. Ibi asservator Alcoranus tuus. Continet vero innumeratas nugas, et figmenta nullo tubicine et fundamento suffulta. Verbi gratia quod Abrahamus patris idola confregerit, quod Moses mare diviserit viamque populo paraverit qua sicco pede populus pertransierit. Pharaon vero aquis merus fuerit, quod Noe arcam condiderit, quod ceteri

Α σουλμανῶν ἀρνούονται τὸν Μουχάμετ, καὶ ἀναθεματίζουν αὐτόν. Καὶ πάλιν σὺ λέγεις, ὅτι καὶ τίσσες θεοὶ αὐτοῦ ἠρνήσατο τούτον, καὶ μὴ πιστεύουσιν αὐτόν, ὡς ψεῦστην, ἀδίκως ἐφρονούθησαν περ' αὐτοῦ, ὁ πρῶτος ὁ ἀναθρήσκας αὐτόν Ἀπουταλέπης, δεύτερος ὁ Ἀπουτζάλης, τρίτος ὁ Ἀμπτουλκαλέπης, τέταρτος ὁ Μεεβίας. Καὶ ἡ γυνὴ μετὰ τῶν ζ' καθεὶν αὐτῆς, ἐγράμματος καὶ χωρική ἤλεγξεν αὐτόν, καὶ πεποίηκεν ἀντὶ οὐδενός. Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ οἱ κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ τῆς ἐπίσης πίστεως προσεβύτα, καὶ τοῖς ὄντως προφήταις ἀδελφοῖς, ἐλέγχομεν τὸν κατάρaton καὶ βέβηλον Μουχάμετ, καὶ ρέπαιον καὶ ψεύστην ἐποκαλοῦμεν.

Ὡς δὲ οἱ Μουσουλμανοὶ ἀπερχόμενοι εἰς τὸ κίστρον Ματινὰ ἐπὶ τὸ προσεβύτασι, ἐρωτοῦσι τοὺς ἡμεῖς ἐντοπίους λέγοντας, Ἵποβαίετε ἡμῖν τὸν τάφον τοῦ Μουχάμετ, ἵνα ἀσπασώμεθα αὐτόν. Καὶ λέγουσιν αὐτοῖς· Καὶ τίς τοιαῦτα ἰδεῖν τὸν τάφον αὐτοῦ; Ὁ γὰρ ἰδὼν τὸν τάφον αὐτοῦ τυφλοῦται. Καὶ ἐστὶν ἀφορμὴ τοῦτο καὶ πρόσφαισι, καὶ ὁ λόγος ψευδής, ἵνα ὁ λαὸς ἀπατάται, καὶ μὴ μάθῃ τὸ ἀληθές, καὶ οὕτως, ἀθετήσῃ τῇ καταπίπτῳ καὶ γέλωτος ἐξὶς θρησκείᾳ. Ἐμηχανήσαντο γὰρ καὶ ἔκτισαν γύρωθεν τεύχον κυκλοτερές ἀδιόδευτον ἔσωθεν τοῦ κίστρον Ματινὰ, καὶ διαφημίζουσιν, ἕς ἄπαντα τὸν λαόν, ὅτι ἐντός τούτου ἐστὶν ὁ τάφος τοῦ Μουχάμετ, καὶ οὐ δύναται τις ἰδεῖν, ἵνα μὴ ευφλωθῇ. Καὶ κρατεῖ ἡ τοιαύτη πλάνη εἰς τοὺς διαδόχους εἰς τὰς κερθεῖς τῶν Μουσουλμανῶν γενεῶν.

Et successione oculorum privatione compensetur. Et successione Musulmannorum generationes.

Ὁ δὲ Ἀποκάκης ἐπερίμενε τοῦ ὑποστρέψαι. Καὶ ἰδόντας αὐτόν, ὅτι οὐκ ἦλθεν ἀπεμνημόνησαν αὐτόν καὶ λέγουσι πρὸς τὸν λαόν· Φέρετε τὰς γραφὰς αὐτοῦ, ἃς δίδωκεν ἡμῖν ὁ Μουχάμετ, ἵνα συναρθεύωσι καὶ γένωνται βιβλίον ἓν. Καὶ ἐπέδωκεν ὁ Ἀποκάκης χαλιφάτης ἀντὶ τοῦ Μουχάμετ. Ἦν δὲ Ὀσμάνης γραμματικὸς πένυ. Καὶ ἐπέταξεν αὐτῷ ὁ Ἀποκάκης συναρθεύσαι πᾶσας τὰς γραφὰς τοῦ Μουχάμετ ποιῆσαι αὐτὰς βιβλίον ἓν τὸ λεγόμενον Κοιρανιον. Καὶ πεποίηκεν τούτο καθὰ ὀρίστησεν. Καὶ τὸ πρῶτότυπον τούτου ἐκ χειρὸς τοῦ Ὀθμανοῦ κέεται εἰς τὴν Τρουῦλλαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Προδρόμου εἰς τὴν Δαμασκὸν εἰς τὸ Τζεμεὴν λεγόμενον, ὃ ἐστὶν Ἐναγωγῆ τόπου. Καὶ ὅπου ἐστὶν τὸ Κοιρανιον σου· περιεῖχει φλυαρίας καὶ λόγια ἀθεμελιώτα, ὅτι Ἄβρααμ Ἰβλάσεν τὰ εἶδωλα, ὁ Μωϋσῆς ἐσχίσε τὴν θάλασσαν καὶ ἐπέκρουσε τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ Φαραὼ ἐποντίσθη, Νῶε ἐποίησε κιβωτόν, Ἰωάνην κατέκτεν κῆτος, Χριστὸς νεκροὺς ἀνίστησεν, Ἰωσήφ ἐνηλονόμησεν Ἀἴγυπτον, Δαβὶδ Ψαλτήριον πεποίηκεν, Σολομὼν τὰς λέξεις τῶν θηρίων καὶ τῶν πετεινῶν ἐγνώρισεν, καὶ ὁ Μουχάμετ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβη, καὶ συνήτησεν τῷ Χριστῷ, καὶ συνέτυχεν αὐτῷ καὶ εὐρεν ὁ Μουχάμετ, ὅταν ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν, γεγραμμένον εἰς

τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔστιν Θεὸς πλὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Μουχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ. Καὶ λέγει ὁ Θεὸς εἰς ἄλλον τόπον ἐν τῷ Κουρρανίῳ σου· Χαίρειζω σε, Μουχάμετ, σὺν τῷ οἴκῳ καὶ λαῷ σου· ἄλλαχού δὲ λέγει τὸ Κουρρανιον σου· Ἡ Μαριάμ ἔφαγε καρπὸν φεινίκων καὶ ἐγγαστρῶθη. Μουσουλμανε, ἐπειδὴ τὸ Κουρρανιον σου λέγεις ἐξ οὐρανοῦ καταλθὼν καὶ ἔστιν λόγος Θεοῦ, καὶ συνάντηχος, ὡς λέγεις, πῶς οὐκ εἰσὶν ἐν αὐτῷ δηλούμενα λόγια νοθευτικά, καὶ ὀριστικά, καὶ θεοπρεπῆ, καθὼς καὶ τῷ Μωυσῆ ἔλαγεν ὁ Θεός, ὅτι Ποίησον τάδε καὶ τάδε; ἀλλὰ λέγει τὸ βιβλίον σου, ὡς λέγεις, ὅτι Ὁ δεινας ἔφαγεν τὸν καρπὸν, ὁ ἕτερος ὑπάγει κοιμηθῆναι, ὁ ἄλλος πλύνει τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ὁ ἄλλος εἰσηλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήπου, ὁ ἄλλος εἰσηλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους, ὁ ἄλλος συνέτριψε τὰ εἶδωλα, ἄλλος φησί, Μὴ τρώγεις χοίριον, τῷ ἄλλῳ εἶπεν· Βάλε τὸν δάκτυλον σου εἰς τὴν καθέδραν σου, καὶ πλύνε ἐαυτὸν, καὶ ἔβαλε τὸ δάκτυλον σου, καὶ βάλε εἰς τὸ στόμα σου, τῷ μετὰ δάκτυλιδίου χρυσοῦ, καὶ γουνακατουδίου φορῶν μὴ εὐχεται, ταῦτα ἔλωσ ἄπρεπα λόγια εἰσι. Καὶ πῶς ὁ Θεὸς λόγια σφαλιτὰ καὶ βέβηλα φθίγγεται;

dicat: Iste comedit fructum, alius ivit cubitum, alius lavit vestimenta sua, alter descendit in venter cetis: alius confregit idola; alius dicit; Ne comedas carnem suillam; alteri dicitur: Digitum immitte in podicem tuam et lava te, deinde excute digitum tuum, et illum iterum in os immitte; alteri dicitur: Ne vaces orationi cum aureo annulo, vel cum veste felis pelle ornata. Ista omnia prorsus sunt indecora, et quaeso quomodo Deus vana, profana, erronea eloqueretur.

Ἴδε οὖν, πανταχοῦ ἐβρίσκηθε ψεύσται καὶ πλάνοι. Καὶ καταγελῶν λέγω σοι, οὔτε ἱερὸν γνωρίζετε, οὔτε ναὸν Θεοῦ, οὔτε βῆμα, οὔτε θείαν χάριν ἔχετε, οὔτε εὐχὴν, οὔτε βάπτισμα, οὔτε ψαλμοψῆδον, οὔτε ἄφραστον ἁμαρτιῶν, οὔτε βασιλείαν οὐρανῶν, οὔτε παράδεισον, εἰ μὴ ὅτι ἀναβαίνει εἰς ἐξ ὑμῶν εἰς τόπον ὑψηλόν, καὶ θείε τὸν ἕνα δάκτυλον τῆς χειρὸς αὐτοῦ εἰς τὸ ὠτίον, καὶ τὸ ἄλλο δάκτυλον τῆς ἐτέρας χειρὸς εἰς τὴν καθέδραν αὐτοῦ, καὶ βοᾷ οὕτως· Θεὸς μέγας! καὶ Θεὸς μέγας! καὶ μαρτυρεῖ. Οὐκ ἔστιν Θεός, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ μαρτυρῶ, ὅτι ὁ Μουχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ ἔστιν. Καὶ ταῦτα πρῶτην πρὸς τοὺς Ἀράβας δῆλα ἦσαν πρὸ τοῦ Μουχάμετ, παρὲξ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι ὁ Μουχάμετ ἀπόστολος Θεοῦ ἦν. Καὶ εἰσέρχεται ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος εἰς τὸ μασιγίδιον ἱεροσολέων τοῦ λαοῦ, καὶ ἵσταται, ὡς εἴρηται, καὶ εὐχεται τὴν εὐχὴν, ἣν εἶπον. Τὸ δὲ μασιγίδιον ὑμῶν τοιοῦτον ἔστιν. Ὅταν μέλλεις αὐτὸ θεμελιώσασαι, θεμελιοῖς σὺν αὐτῷ καὶ πρὸ τῆν καθέδραν σου χρηματίζασαι σωτήριον μέλλον, ἔχεις καὶ ὕδωρ [καὶ ὕδωρ], ὡς μετὰ τὸ καθεσθῆναι σε ἐκτενωσὲ τὴν συνήθη σου καθέδραν, καὶ μετὰ ταῦτα εὐχου, ἔστιν δὲ τὸ μασιγίδιον ἐστρωμένον, ὡσπερ κλίνη, ἵνα μὴ μιαινεται περιπτουόντος τοῦ ἀνθρώπου ἔνωθεν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ σανιδίων ἐστὶ στοβασία ἄνωθεν καὶ γύρωθεν τοῦ μασιγιδίου, καὶ τὸ συνενόμενον αὐτοῦ καθεδράριον οὐ μιαινουσιν, ὁ ἡνηρεὶ τὸ τῶν σανδάλων σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου ὁ ἀπέναντι τοῦ προσώπου ἐν τῷ εἰσέρχασθαι σε εἰς τὴν προσευχὴν σου. Οἶδά σε καὶ μανδύλιον βαστάζοντα, ὡσπερ ἀπλώνης ἱεροσολέων σου, καὶ εὐχῆ, ἵνα μὴ μιανθῇ τὸ προσωπεῖον σου, ἐπειδὴ ἐστρωμένον ἦν τὸ

A Jenam voraverit; quod Christus mortuos excitavit; quod Joseph Aegyptum ut hæreditatem possederit; quod David psalterium composuerit; quod Salomon animalium terrestrium et volatilium linguas et voces optime calluerit; quod Muhammed in cælum ascenderit, obvius factus fuerit Christo quo cum varia habuerit colloquia quod invenerit Muhammed, cum in cælos pervenisset, hæc verba throno Dei ascripta: Non est Deus nisi Deus, et Muhammed apostolus Dei. Alicubi vero in Alcorano tuo dicit Deus: Te saluto, o Muhammed, cum familia et toto populo tuo. Alii etiam dicit Alcoranus quod Maria fructus palmarum ediderit unde gravis facta et uterum gesserit. O Mulsumane, quandoquidem jactas Alcoranum tuum e cælo descendisse, illumque esse verbum Dei, Deo cœternum, ut asseris, quare in illo non continentur oracula et dogmata consolatoria, exhortatoria, decreta, leges, sententiæ quæ Dei majestatem et sapientiam redoleant: sicut Mosi dixit Deus: Fac ista, et ista, more sapientissimo omnia docens et imperans. Sed liber tuus, ut ipse non differis,

dicat: Iste comedit fructum, alius ivit cubitum, alius lavit vestimenta sua, alter descendit in venter cetis: alius confregit idola; alius dicit; Ne comedas carnem suillam; alteri dicitur: Digitum immitte in podicem tuam et lava te, deinde excute digitum tuum, et illum iterum in os immitte; alteri dicitur: Ne vaces orationi cum aureo annulo, vel cum veste felis pelle ornata. Ista omnia prorsus sunt indecora, et quaeso quomodo Deus vana, profana, erronea eloqueretur.

Vide ergo et animadvertite, vos ubique falsos et impostores deprehendi. Et tibi illudens assero vos non habere sacra, nec templum Dei, neque altare, neque divinam gratiam, neque baptismum, neque psalmodiam, neque remissionem peccatorum, neque regnum cælorum, neque paradisum apud vos quis consequitur, sed tantum unus ex vobis ascendit in locum aliquem sublimem, et digitum unum auri imponens, alterum vero podici, ad ravim usque clamat: Deus magnus! Deus magnus! et confessiones suas testatur: Non est Deus sicut Deus noster, et ego profiteor quod Muhammed sit apostolus Dei. Et ista diu nota erant apud Arabas antequam Muhammed exoriretur, præterquam istud solum, quod Muhammed est apostolus Dei. Post istam vero confessionem, ingreditur homo iste mosqueam, et stat coram populo, ut dictum est, et orationem jam memoratam deblaterat. Talis vero est apud vos mosquea. Cum illius jacienda sunt fundamenta, simul etiam edificantur balnea et lavacra ut Musulmani futuram salutem adepturi, habeant aquam ad usum podicis, quo magna cum contentione parato et composito, ad preces se accingunt. Est vero mosquea tapetibus strata sicut lectus, ne hominum super ambulantium contactu contaminetur. Sed et supra sunt ex asseribus structiones, et tabulata quædam circa mosqueam; partes autem circumjacentes et sessionis locum mosqueæ contiguum non inquinant et conspurcant. Alii sandalia ex pedibus tollunt, et a conspectu suo remonent. Novi etiam quod cum mosqueam ingrederis soles mantile tecum gestare quod coram te explicas et extendis ut possis orationi

vacare, et tuis inclinationibus et prostrationibus facies tua non inquinetur. Sed cum tapetibus sit ornata et strata tota mosques, quæ necessitas adhuc mantilia admovere ut conspurcationis et sordium contaminantium videtur periculum? Væ vobis pessima dogmata foventibus. Tu qui talia sentis quomodo andes hac importuna et inverecunda petitione vexare Christianos, quærendo quid et quomodo credant? Tota quippe summa salutis animæ vestræ in id tantum resolvitur, nimirum ut dicatur: In nomine Dei miseratoris et misericordis.

Finis vitæ impurissimi Muhammedis.

μασγίδιον σου, τίς ἡ χρεῖα τοῦ μανδηλίου; οὐκί τοι; κικώς φρονούσι, ὁ τοιαῦτα φρονῶν, πῶς τολμᾷς ἔρωτῆσαι Χριστιανούς πῶς πιστεύουσιν; Πάντως τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς σου τοῦτο ἐστίν, ἐν τῷ εἰπεῖν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐλεοῦντος. καὶ τοῦ ἐλεημένου.

Christianos, quærendo quid et quomodo credant? Tota quippe summa salutis animæ vestræ in id tantum resolvitur, nimirum ut dicatur: In nomine Dei miseratoris et misericordis.

Τέλος τοῦ βίου τοῦ ἀκαθάρτου Μουχάμετ.

KATA ΜΩΑΜΕΔ.

CONTRA MUHAMMED.

Centra Saracenos qui dicuntur Ismaelitæ tanquam ab Ismaele originem ducentes. Fuit autem filius Abrahami, quem illi peperit Agar ancilla Sarræ. Ab hac vero Agar dicuntur Agareni. Dicti sunt autem Saraceni, quia, cum Agar domo pulsa per desertum erraret palabunda et Ismaelem filium gestaret, dixerit angelo: Sara domina mea me domo expulit, ut ibi legitur. Saraceni vero ad tempora usque imperatoris Heraclii fuerunt idololatræ et Veneris phosphorique sideris cultores religiosi, quod lingua vernacula vocabant Cabar, quod magnum significat. Istis vero temporibus ortus est inter illos Muhammed propheta, quem ut maximum et adiutorem indefessum deprædicaverunt. Erat vero ipse ex una tribuum Ismaelis. Ille autem fuit Ismael tanquam unus ex Ismaelis posteris. Primum enim genuit Etsarum quem genuit ex Ismaele. Deinde duos alios filios in vitæ et dias luminis auras emisit, Mundarum nimirum, et Schularabiam. Mundaros autem genuit Cuzarum, et Themimanum. Ab illis ortus Muhammed qui talis erat vultu et forma. Erat semi-siccus et aridus, incessu vero et specie plane ridiculus. Adhuc vero in ipsa infantia parentibus orbatus, extrema paupertate obruebatur, et laceris pannis indutus, et plane obscurus, feminæ cuidam viduæ traditus fuit servus, quæ illum genere quodammodo attingebat. Cum autem pueritæ annos esset prætergressus, factus est servus mercenarius istius viduæ cui Chadigæ nomen erat, feminæ ditissimæ, et opibus affluentissimæ. Quæ cum varia alia suppellectili, multa jumenta alebat et camelos quamplurimos. Horum rector constitutus Muhammed, omnibus viribus tentavit Chadigam dominam suam in amorem sui pellicere. Clam irrepit, cum illa congregitur, et tandem legitime et publice tori socius evasit, et illam uxorem duxit.

Postea mutato consilio Chadigam puduit cum

Katὰ Σαρακηνῶν οἱ καλοῦνται Ἰσμαηλίται μὲν ὡς ἀπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ καταγόμενοι. Γίος δὲ οὗτος ἦν τοῦ Ἀβραάμ, γεννηθεὶς ἐξ Ἄγαρ τῆς παιδίστης Σάρρας. Ἄγαρηνοὶ δὲ ἀπὸ Ἄγαρ τῆς μητρὸς Ἰσμαὴλ. Σαρακηνοὶ ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν πρὸς τὸν ἄγγελον, ὅτι ἀπελαθεῖσα παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς ὤδευσεν κτλ τὴν ἔρημον ἐπιφερομένη τὸν Ἰσμαὴλ, ὅτι Σάρρα κυρία με ἀπέλασεν, ὡς ἐκεῖ λέγει. Οἱ Σαρακηνοὶ μὲν μέχρι τῶν Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως χρόνων εἰδωλολάτρουν προσκυνοῦντες τῷ ἑωσφόρῳ ἄστρῳ, καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἣν δὴ καὶ Χαδάρ τῇ αὐτῶν γλώττῃ ἐπωνόμαζον. Ἀλλοὶ δὲ ἡ λέξις αὕτη τὴν μεγάλην. Τότε δὲ προφήτης αὐτοῖς ἀνέστη Μωάμεθ, καὶ αὐτοὶ ἔχοντες αὐτὸν μέγαν καὶ περιθόητον. Οὗτος ἀπὸ μιᾶς τῶν ἐξ Ἰσμαὴλ φυλῶν καταγόμενος. Ἰσμαὴλ δὲ ἦν οὗτος, ὡς καὶ τοῦ Ἰσμαὴλ τυγχάνων ἀπόγονος. Πρόγονον δὲ εἶχε τὸν Ἡτζαρὸν ἐκεῖνον, ὃν ἔ Ἰσμαὴλ ἔτεκε, καὶ εἰς φῶς βίου παρήξεν δύο υἱούς, τὸν Μούνδαρον καὶ τὸν Σκυλαραδίαν. Ὁ δὲ Μούνδαρος ἀπέτεκεν τὸν Κούσαρον, καὶ τὸν Θεμίμην. Ἐκ τούτων ὁ Μωαμὲθ καταχθεὶς τοιοῦτος δὲ ἦν τῇ μορφῇ ἡμίληρος, καὶ τὸ εἶδος γελοῖός τε καὶ βδέσσηματι. Καὶ κοιμηθεὶς νέος ἀπορφανισθεὶς πένθης παντάπασιν ἦν, καὶ ῥακενδυτῶν, καὶ ἀφανῆς ὡν ἐθήτευσεν παρὰ γυναῖκος χήρας κατὰ γένος αὐτῶν προσθηκούσῃ, τὴν παιδικὴν παραμειβῶν τῆς ἡλικίας μισθωτὸς γίνεται τῆς γυναῖκος ταύτης, ἥτις καὶ Χαδιγὰν ἐπωνομαζομένης πλουσίας πάνυ καὶ εὐπορητάτης, καὶ μετὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας καὶ κτήνη πολλὰ κεκτημένη, μεθ' ὧν καὶ καμήλους ὅτι πλείστους. Ὡν νομεὺς ὁ Μαχούμετ κατέστη. Ἰσχυσεν εἰς ἔρωτά τὴν κυρίαν αὐτοῦ Χαδιγὰν ἀγαγεῖν ὀπίδου ταύτην, καὶ συνεγένετο. Καὶ τὸ τέλος κυρίως φανερώς εἰς γάμου κοινωνίαν ταύτην εἰς γυναῖκα λαμβάνει.

Καὶ πρὸς τοῦτο ἀποτρόπαιον ἤγετο αὐτὸν Χαδιγὰν